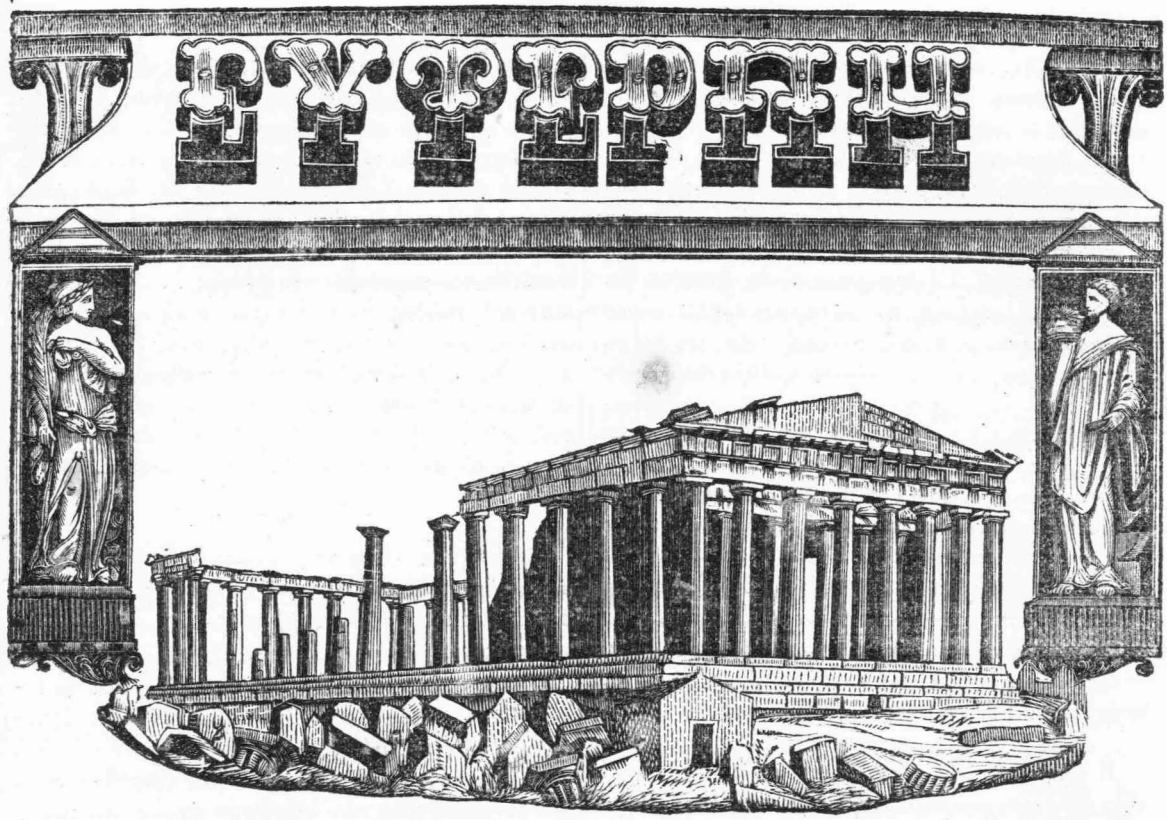

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΜΕ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλάδ. 5. *Τόμος.* ΣΤ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΤΗΝ 15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1852.

ΦΑΙΔΩΝ.

ΗΤΟΙ Η ΕΝΕΣΤΩΣΑ ΕΛΛΑΣ.

Ὑπὸ ΕΥΔΩΡΟΥ (*).

Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν σημειώσεών του.

Ἐπὶ τοῦ Ἄθωνος.

Θεέ! ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου! πόσου ὁ ἄνθρωπος πληροῦται θαυμασμοῦ, καὶ πρὸς Σὲ τὴν διάνοιάν του ἀνατείνει, ἐνώπιον τοῦ μεγαλείου τῆς πλάσεώς Σου.

Εἶμαι εἰς τὸν Ἄθωνα· εὐλογῶ τὸν Ὕψιστον, ὅτι μὲ ἠξίωσε νὰ προσορμίσω τὸ πολύπλαγκτον σκάφος τῆς ζωῆς μου εἰς τὸν ἀκύμονα τοῦτον καὶ γαλήνιον λιμένα· θέλω ἐξακολουθήσει τὸν πλοῦν μου; ἀγνοῶ. Ἀλλὰ καὶ τότε θὰ εἰπῶ, ὅτι ἔτυχον μιᾶς στιγμῆς ἀναπαύσεως καὶ εὐφροσύνης ψυχικῆς, ὅτι ἐθρήνησα, ὅτι ἀπέθεσα εἰς τὸν πρόναον τοῦτον τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἀποθέτει ὁ ἀνερχόμενος ἄνοδόν τινα ὁδοιπόρος [illegible]ρτίον του, τὰς πλάνας μου καὶ τὴν ματαιότ[illegible] τῶν πόθων καὶ ἐλπίδων τῆς ζωῆς.

Ὁποία [illegible]λήνη διεχύθη αἴφνης ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ὅταν εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦτο σκήνωμα τῆς θρησκείας καὶ τῆς εἰρήνης εὑρέθην! Ὦ! βλ[illegible] τώρα! Δὲν ἐπλάσθην διὰ τὴν πάλην τὴν βιωτικήν! Ἐὰν νέος ἐκάλυπτα ὑπὸ τοῦ ἀσκητοῦ τὸ ῥάσον τὰς ἀτάκτους καὶ φλογερὰς τῆς ψυχῆς μου παθήσεις, ἐὰν ἐγκαίρως ἐζήτουν ἐν τῇ μονώσει καὶ τῇ θρησκείᾳ καταφύγιον κατὰ τῶν τρικυμιῶν τοῦ βίου

(*) Τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἱστορήματος τούτου περιστάσεις ἀνεξάρτητοι τῆς θελήσεώς μας παρεμπόδισαν. Ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι περὶ τὸν προσεχῆ Φευρουάριον ἐκδίδεται. Τὴν εἰδοποίησιν ταύτην ἐχρεωστοῦμεν πρὸς τοὺς καταγραφέντας ἤδη συνδρομητάς. Ὅσοι δὲ ἐκ τῶν συνδρομητῶν τῆς Εὐτέρπης καταγραφῶσιν ἢ κατεγράφησαν καὶ εἰς τὸν Φαίδωνα, θέλουν πληρώσει ἀντὶ 3 μόνον 2 1[2 δραχμάς. Ὁ ἐκδότης Κ. ΠΩΠ.

ἀτάραχος, εἰρηνικὸς ἤθελε ῥεύσει ὁ αἰών μου. . . . Τὴν ὑψίκομον δρῦν, τὴν ἐγείρουσαν ἄτρομον κορυφὴν ἐπὶ τοῦ λόφου, παρατέμνουσι, συντρίβουσιν αἱ θύελλαι καὶ οἱ κεραυνοί . . . ἀλλὰ βλαστάνει ἄγνωστος, ἐντὸς βαθείας κοιλάδος, ὁ ἀειθαλὴς καὶ ταπεινὸς θάμνος. Ὦ! τὰ πλούτη, ἡ εὐτυχία, αἱ ἀπολαύσεις δὲν εἶναι τῶν ἀνθρώπων ὅλων ὁ κλῆρος. Ἡ εὐτυχία! Τίς ἐγνώρισεν αὐτὴν ἄμικτον θλίψεων; τὶς ἐκεράσθη τὸ ποτήριον αὐτῆς ἄδολον καὶ ἀφάρμακον; Εἶδον, ναί! εἶδον συγνὰς θλίψεις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, θλίψεις οὐδαμόθεν προσδοκώσας τὸν παρήγορον.

Ὅπως νόσος τις ἐπιδημικὴ προσβάλλει τοὺς εἰς ἀέρα πνιγηρὸν καὶ μεμολυσμένον βιοῦντας, τοὺς ἐξησθενημένους τὸ σῶμα καὶ κακουχοῦντας, οὕτω καὶ ἡ τοῦ κόσμου τούτου εὐπάθεια παρακολουθεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τοὺς ἀγενεῖς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν, τοὺς ἀναλγήτους, ὄχι δὲ τούς ὅσοι εὐγενὲς ἔχουσι καὶ ὑπερήφανον τὸ φρόνημα, ὅσοι δὲν συντάσσονται μετὰ τοῦ αἴσχους καὶ τῆς χαμερπείας.

Καὶ ὅμως, οἱ τοιοῦτοι εὐτυχοῦσι, τοὺς τοιούτους θαυμάζει καὶ ὑπολήπτεται ἡ κοινωνία!

Ἡ ὑψηλὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι ἡ πίστις τῶν εὐτυχῶν τοῦ κόσμου τούτου. Οἱ εὐτυχεῖς προσκυνοῦσιν, ὡς οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι προσεκύνουν τὰ φυτὰ καὶ τὰ κτήνη, τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἡ πίστις τῶν τεθλιμμένων καὶ τῶν δυστυχούντων. Ἐγκαταλελειμένους παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ἠθέλησε νὰ περιθάλψῃ ὁ Θεάνθρωπος διὰ τῆς παρηγορητικῆς αὐτοῦ θρησκείας, εἰπὼν « *Ἐλθετε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ οἱ τεθλιμμένοι.*

Τὰ ἀναχωρητήρια ἐκεῖνα, τὰ μακρὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς τύρβης αὐτῶν, ἀνηγέρθησαν ὑπὸ τῆς θλίψεως καὶ τῆς μετανοίας, λιμένες τοῦ πολυκύμονος πελάγους τῆς ζωῆς.

Ὁ ἐλαυνόμενος ὑπὸ τρικυμίας ποντοπόρος εὑρίσκει ὅρμον κατὰ τῆς λύσσης τῶν στοιχείων· μόνος δὲ ὁ κλυδωνισθεὶς εἰς τὸ τρικυμιωδέστερον τοῦ ὠκεανοῦ πέλαγος τῆς ζωῆς, μόνος αὐτὸς δὲν θέλει εὕρει λιμένα κατὰ τῶν βασάνων; Ἦσαν προσφιλῆ τὰ μοναστήρια ἄλλοτε εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἰς τὴν ἔρημον, ἢ εἴς τι τῶν κοινοβίων τούτων ἀναχωρῶν, τῶν θλίψεών του ἐζήτει τὴν λήθην ἢ τῶν παραπτωμάτων του τὴν μετάνοιαν. Ἀλλ' ἀφ' ἧς, οὐαί! ἐγένοντο ἀργῶν καταγώγια, διεφθάρησαν καὶ ταῦτα, ὡς ὅ,τι καλὸν εἶχεν ἡ νεάζουσα ἀνθρωπότης . . .

Ὅτε, νέος, ἔβλεπον μοναστήριον ἐπιμεμονωμένης λοφιᾶς, ἢ ἐπὶ ἐρήμου καὶ ἀποκρήμνου παραλίας ἐγειρόμενον, ἢ κρυπτόμενον ἐντὸς πτυχῆς ὄρους ἢ κοιλάδος, ὤ! πόσον τότε ἐζήλευον τὸν βίον τῶν ἁγίων ἐκείνων ἀναχωρητῶν! Λησμονοῦσα ὅλως τὰ ἐπίγεια, ἐσφάδαζεν ἐντὸς ἡ ψυχή μου καὶ ἀνίπτατο πρὸς κόσμους ἄλλους, ἀγνώστους, πρὸς τοὺς κόσμους τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς θειότητος.

Εὐτυχής, ὅτι τῆς ἐκστάσεως ταύτης ἠξιώθην ν' ἀπολαύσω ἐπὶ τοῦ ὄρους τούτου τοῦ ἁγίου, ὅπερ ὑψούμενον μέχρι νεφελῶν, φαίνεται πλησιάζον τὸν ἄνθρωπον τῶν βασάνων πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ ὡς κλίμαξ τις, μεταβιβάζον πρὸς Θεὸν τὰς δεήσεις του καὶ τὰ δάκρυα. Ἀγνίζει καὶ ἁγιάζει τὰ δάκρυα ἡ ἐρημία καὶ ἡ γαλήνη καὶ ὁ περιῤῥέων πόντος καὶ τὸ ἀνεκλάλητον μεγαλεῖον τῆς φύσεως . . . Οὕτω δροσερὰ καὶ εὐώδης πνέει ἡ αὔρα, ἡ εἰς κύματα καὶ ἀνθῶνας λούουσα τὰς πτέρυγάς της. Ἦν θεόπνευστος, ὅστις πρῶτος ἔστησε τὸ σκήνωμά του εἰς τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ὄρος. Ἀνήγειρεν αὐτὸ ἀΐδιόν τινα καὶ ἀχειροποίητον βωμὸν, τοῦ ὁποίου θόλος εἶναι ὁ οὐρανὸς καὶ δάπεδον ἡ γῆ ἅπασα.

Πόσον ἤδη εἶμαι ἡσυχώτερος! Ὄνειρόν τι φρικῶδες ἦσαν αἱ ὀδύναι μου, καὶ ὡς ὄνειρον διεσκεδάσθησαν; — δὲν πάσχω πλέον; δὲν ἐδυστύχησα ποτέ;

Τὰ πάντα περὶ ἐμὲ γαλήνια, γαλήνια καὶ τὰ ἐντός μου. Ἐνταῦθα λοιπὸν συντρίβεται πᾶσα ἐγκόσμιος τύρβη καὶ μέριμνα, ὡς περὶ στερεόν τινα καὶ ὑψηλὸν βράχον τὸ μαινόμενον κῦμα· ἐνταῦθα οἱ γόοι καὶ οἱ στεναγμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀκούονται, ὡς ἡ κραυγὴ μακρυνομένης τρικυμίας . . Δεῦτε, προσπέσω καὶ δοξολογήσω τὸν Πανάγαθον Θεὸν, τὸν παρηγοροῦντα θεσπεσίως πάντα τὸν εἰς αὐτὸν προστρέχοντα . . . .

Ἤγειρεν ὁ Ὕψιστος τῳόντι ναὸν αὐτοῦ τὸ ὑψίλοφον τοῦτο ὄρος. Οὐδαμοῦ ἡ φύσις εἶναι πλέον μεγαλοπρεπὴς, οὐδαμοῦ πλέον ἐπίσημος, οὐδαμοῦ ὡραιοτέρα καὶ τρομερωτέρα ἑνταυτῷ. Διατέμνουσι τὸ ὄρος δάση, κοιλάδες καὶ φάραγκες, χείμαῤῥοι καὶ κρημνοί. Ἐδῶ μὲν κοιλάς τις χλοερὰ καὶ ἁλιγείτων ἐκτείνεται παρά τινα σύδενδρον ἢ ἀπότομον ὑπώρειαν, ὡς κράσπεδον ἀνθοστόλιστον βασιλικῆς πορφύρας. Ἐξ ἑνὸς μὲν ῥύεται ἄμπελος εὐθαλὴς παρὰ τὴν ἐλαίαν καὶ τὴν δασύφυλλον πλάτανον, ἐξ ἑτέρου δὲ μικρὸν ἄλσος ὀπωροφόρων δένδρων γειτνιάζει πρὸς ἀγρὸν ὁλόσπαρτον· μικρὸν ῥυάκιον κατερχόμενον ἐκ τοῦ ὄρους, ἀρδεύει καὶ γονιμοποιεῖ τοὺς ἱδρῶτας τοῦ εὐσεβοῦς ἀσκητοῦ, οὗτινος ἡ σκήτη ἢ τὸ κάθισμα, μετὰ τοῦ παρεκκλησίου καὶ τοῦ κωδωνοστασίου του εἰς τὴν ῥάχιν λοφίσκου τινὸς ἐγείρεται. Ἐνταῦθα ἡ ἄνοιξις διηνεκὴς, ἐκεῖ δὲ ἀποῤῥὼξ εἶναι ἡ παραλία καὶ πετρώδης· οἱ τὸν χειμῶνα καταῤῥέοντες χείμαῤῥοι ἀποσπῶσι δάση ὅλα καὶ βράχους καὶ σωρεύουσιν αὐτὰ ἐπὶ τῶν κρημνῶν, ἐφ' ὧν ἐπικάθηται μονή τις, ὁμοιάζουσα φρούριον γοτθικὸν, καὶ αἰωροῦται ὡς φάρος σωτηρίας ἐν μέσῳ ἀχανοῦς καὶ τρικυμιώδους θαλάσσης. Ἀλλαχοῦ, δάση καστανεῶν, ἀγριοκεράσων καὶ πευκῶν, δρυμῶνες πυκνοὶ καὶ ἀπάτητοι, φέροντες αἴφνης εἰς λίμνην τινὰ, κρυπτομένην εἰς τὰ σπλάγχνα των, ἢ εἰς ῥεῦμά τι σκιαζόμενον ἀπὸ ἰτέας καὶ λεύκας, ἢ

ἀνοίγοντες ἐνώπιόν σας κοιλάδα τινὰ τερπνὴν καὶ ἀθόρυβον. Οὕτως, ἡ φύσις, ἡ θαυμασία αὕτη καλλιτέχνις, γινώσκει νὰ ἐκπλήττῃ, μιγνύουσα ἐν τῷ αὐτῷ ὅ,τι μεγαλοπρεπέστερον, καὶ τρομερώτερον, ὅ,τι χαριέστερον καὶ τερπνότερον, καὶ ῥίπτει πάντα ἐντὸς τῆς εἰκόνος, διὰ τῆς μεγάλης γραφίδος τῆς δημιουργίας. Ἐνώπιον τῶν μεγάλων τούτων σκηνῶν, αἵτινες φαίνονται διατηρηθεῖσαι ἀδιάφθοροι, ὅπως ἐξῆλθον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Πλάστου, διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἤγγισεν αὐτάς, οὐδὲ τὰς μετέβαλεν, ἁρμόζων πρὸς τὴν σμικρότητά του, ὄντως ὑπὸ ἐκστάσεως καὶ καταπλήξεως κυριεύεται ὁ θεώμενος, καὶ πληροῦται εὐλαβείας ἅμα καὶ τρόμου, οἱονεὶ εἰσαγόμενος εἰς τὰ ἄδυτα μυστηριώδους τινὸς κόσμου, ἀναγγέλλοντος πανταχόθεν τὴν ἀόρατον παρουσίαν τοῦ Θεοῦ!

Ἐνταῦθα μόνον δύναται ὁ ἄνθρωπος ἀληθῶς πρὸς τὸν φοβερὸν τοῦτον δημιουργὸν τοῦ παντὸς τὴν διάνοιάν του ν' ἀνατείνῃ, διότι εἰς τὰ χειροποίητα τῶν ἀνθρώπων κατοικητήρια, ἐντὸς τῶν μυρμηκιῶν των, καὶ τῆς μικρᾶς μὲν, ἀλλὰ πολυδακρύτου τύρβης των, ἀπόλλυται ἡ ἰδέα τοῦ Ὑψίστου. . . .

Ἡμεῖς, οἱ κάτοικοι τῆς γηραιᾶς ταύτης Ἀνατολῆς, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην, ὅπως θαυμάσωμεν τὴν μεγαλειότητα τῆς φύσεως, νὰ ζητῶμεν τὰς ἐρήμους καὶ τοὺς ἀβάτους δρυμῶνας τοῦ νέου κόσμου. Ὁ Πλάστης ἀνήγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ τῶν χωρῶν μας τὸ ἁγιώνυμον τοῦτο ὄρος, ὅπου, ὡς ἡ φύσις, οὕτως ἡ θρησκεία ἡμῶν, οὕτως ἡ διαδοχὴ τῆς γλώσσης ἡμῶν καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ, διετηρήθη ἄσπιλος καὶ πρωτόγονος, ὡς εἰς Ἀκρόπολίν τινα τοῦ Γένους καὶ τῆς Πίστεως.

Συνεχῶς ὁ ὁδοιπόρος βαδίζει ἐπὶ ἀτραποῦ δασώδους, ἀποκρήμνου· ἡ ἀτραπὸς αὕτη ὑπέρκειται τῆς θαλάσσης, ἥτις βοᾖζει κάτωθεν εἰς βάθος χιλίων ποδῶν· εἶναι ἀπότομος ὁ κρημνός. . . . ἓν βῆμα σφαλερὸν, ἓν ὀλίσθημα — καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐβυθίσθη συντριβόμενος κατὰ τῶν ῥαχιῶν, εἰς τὰς ἀβύσσους ταύτας . . . Ὦ! τοιοῦτος; φεῦ! ὁ βίος τῶν μὴ πορευομένων εἰς τὰς ὁμαλὰς καὶ ταπεινὰς τρίβους τῆς ζωῆς . . . Ὑψοῦται ἡ διάνοιά των καὶ ἡ καρδία, εὐγενὴς μὲν ἡ ἄνοδος, ἀλλ' ἀκροσφαλὴς καὶ μεταξὺ δύο κρημνῶν ἡ πορεία. Ἀλλ' οὐχ οὕτως ἡ ἀνύψωσις ἡ ἀγενής· εἶναι ὡς ἡ τοῦ γόητος, βαίνει καὶ αὐτὸς μετέωρος εἰς ὕψος, ἀλλὰ θαυματοποιῶν, φαινακίζων καὶ χρηματιζόμενος.

Περὶ τὰ εἴκοσι μοναστήρια, τὰ μὲν κοινόβια, τὰ δὲ ἰδιόῤῥυθμα ἵδρυνται ἐπὶ τοῦ Ἄθωνος. Πρωτεύουσι τούτων τρία μάλιστα, ἡ Λαύρα, τῶν Ἰβήρων καὶ τὸ Βατοπέδιον. Ἡ Λαύρα, φρονῶ, εἶναι ἡ ἀρχαιοτέρα τῶν μονῶν, διότι ἐνταῦθα ἐγκατεβίωσεν ὁ πρῶτος ἐν τῷ ὄρει ἀσκητεύσας ἅγιος Ἀθανάσιος. Εἶναι δὲ καὶ ἡ τοποθεσία τῆς μονῆς μεγαλοπρεπὴς ἅμα καὶ τερπνοτάτη. Προσωρμίσθην ἐνταῦθα κατὰ πρῶτον, μετὰ τὰς ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ πλανήσεις μου. Τοῦ εἰς τὴν παραλίαν μικροῦ ὁρμίσκου τῆς μονῆς προκάθηνται ἑκατέρωθεν φρούρια μικρὰ, ἡ δὲ εἴσοδος κλείεται δι' ἀλύσεως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἕτερον ἐκτεινομένης. Μοναχός τις, ὥσπερ στρατιώτης τοῦ Θεοῦ, φρουρεῖ ἐκεῖ· ἀναβαίνει δέ τις εἰς τὴν μονὴν, ὅσον στάδιον τῆς παραλίας ἀπέχουσαν, δι' ὁμαλῆς καὶ θυμήρους ὁδοῦ, τὰ πέριξ τῆς ὁποίας εἶναι ἅπαντα καλλιεργημένα, καὶ κατάφυτα. Ἀπὸ τοῦ ὑψώματος, ἔνθα κεῖται ἡ μονὴ, καὶ τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν κελίων της, ἀνοίγεται ἀσύγκριτός τις θέα. Οἱ ἀγαθοὶ ἀναχωρηταὶ μὲ ὑπεδέχθησαν, ἐξελθόντες εἰς προϋπάντησίν μου, μετὰ λαμπάδων καὶ ἑξαπτερύγων, ἀγνοοῦντες, ὅτι ὄχι ἄρχοντά τινα τῆς γῆς, ἀλλὰ νεανίαν ναυαγὸν καὶ δύσμορον ἐδέχοντο· μὲ ὡδήγησαν κατὰ πρῶτον εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν, ὅπου προσεκύνησα τὰς εἰκόνας καὶ πάντα τὰ ἱερὰ λείψανα καὶ κειμήλια, ὧν πολλὰ ἀφιερώματα Αὐτοκρατόρων βυζαντινῶν ἢ ἄλλων μεγιστάνων, διεσώθησαν ἀπὸ τὸ διπλοῦν τοῦ γένους ναυάγιον, τὸ ἐπὶ τῶν Λατίνων καὶ τὸ τῆς Ἁλώσεως . . . Πόσα δὲν ἔπαθε τὸ δυστυχὲς ἡμῶν Γένος! . .

Πανταχοῦ τὰ μοναστήρια προσφέρουσι χριστιανικὴν φιλοξενίαν εἰς πάντα διαβάτην καὶ ὁδοιπόρον· εἶναι ὡς ξενῶνες τοῦ Κυρίου, ὅπου ὄχι μόνον ἡ ψυχὴ εὑρίσκει ἀνάπαυσιν καὶ τροφὴν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα. Ἐφιλοξενήθην λοιπὸν καὶ ἐγὼ, καὶ μετὰ τὰς πρώτας φιλοφρονήσεις καὶ διερωτήσεις, ὡδηγήθην εἴς τι τοῦ ξενῶνος δωμάτιον, κειμένου συνήθως εἰς τὸν ὑπέρτερον ὀροφόν. Ὁ ἥλιος ἔδυε. Τὸ σήμαντρον τοῦ ναοῦ ἐσήμαινε τὸν ἑσπερινόν. Οἱ μοναχοὶ βάδην καὶ συνεσταλμένοι, καὶ τὰς κεφαλὰς κάτω νεύοντες, ἐξήρχοντο τῶν κελίων των, ἢ παρήτουν τὰ ἔργα των καὶ τὸν μονήρη περίπατόν των καὶ συνήρχοντο εἰς τὸ ἁγιαστήριον, συναντῶντες καὶ προσαγορεύοντες ἀλλήλους διὰ τοῦ « Εὐλόγησον, πάτερ. »

Κεκοπιακὼς ἐκ τοῦ πλοῦ, δὲν ἠδυνήθην τὴν ἡμέραν ταύτην νὰ συμπορευθῶ καὶ ἐγὼ εἰς τὴν εὐσεβῆ δέησίν των, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κατὰ μῆκος τῶν δωματίων περικειμένου δώματος ἠδυνήθην νὰ κατοπτεύσω τὸ σεβάσμιον καὶ εἰρηνικὸν τοῦτο θέαμα, καὶ ἐγὼ, ὁ ἄνθρωπος τῆς τύρβης καὶ τῶν παθῶν, τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τῶν κενῶν ἐλπίδων, νὰ κύψω τὸ μέτωπον ἐνώπιον τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἁγιότητος τῶν ἀνθρώπων τούτων τοῦ Θεοῦ.

Ὅτε ἐπῆλθεν ἡ νὺξ καὶ πᾶς θόρυβος ἐν τῇ μονῇ κατέπαυσε, καὶ οἱ ἐρημῖται ἀποσυρθέντες ἤδη, ἐν συντριβῇ καὶ κατανύξει ἐδέοντο τοῦ Ὑψίστου εἰς τὰ μονήρη κελία των, ἐγὼ, κατὰ πρῶτον ἤδη σιγῶσαν αἰσθανόμενος τὴν ἀσίγαστον τρικυμίαν τῆς ψυχῆς μου, ἐνώπιον τῆς ἠθικῆς ἐκείνης εἰρήνης τῶν μοναστῶν καὶ τῆς περὶ ἐμὲ γαλήνης τῆς φύσεως, ἐστηρίχθην παρὰ τὸν ἀνοικτὸν καὶ βυζαντινὸν φεγγίτην τοῦ ὑψηλοῦ κοιτῶνός μου, καὶ ἔμενα αὐτοῦ ἐπὶ πολλὰς ὥρας σύννους καὶ ἀκίνητος. Εἰς τοιαύτας στιγμὰς ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἀναρπάζονται . . . ἀόριστοι διέρχον-

ται τὴν διάνοιάν του ἰδέαι, καίτοι δὲ εἰς σκέψεις βεβυθισμένος, ἀλλ' οὐδεμιᾶς αὐτῶν ἀντιλαμβάνεται, οὐδεμία ἐντυποῦται καὶ παραμένει· τοσοῦτος συνέρχεται καὶ συνωθεῖται ὅμιλος ἰδεῶν ἐν τῷ περιωρισμένῳ αὐτοῦ νῷ. Ὁ χείμαρρος τῆς ἐρήμου ἀνταπακλᾷ ἐν τῇ ὁρμητικῇ ροῇ αὐτοῦ τὸ γλαυκὸν τοῦ οὐρανοῦ, τοὺς πέριξ βράχους, τοῦ δάσους τὴν χλόην, ἀλλὰ ῥέει, ῥέει πάντοτε, ... καὶ τὸ κῦμά του θολὸν σύρει τὰς σκιὰς ταύτας, αἵτινες ἔρχονται καὶ φεύγουσι καὶ αὐταὶ, μὲ τὸ ἀείῤῥοον τοῦτο κῦμα.

Τὴν ἐπίσημον ἐκείνην σιγὴν διετάραττον μόνον, ὁτὲ μὲν συνεχεῖς, ὁτὲ δὲ διακοπτόμενοι, οἱ κωδωνισμοὶ τῶν βοσκόντων πέριξ ἐριφίων καὶ ἡμιόνων, ὁ ῥοῦς τῆς πηγῆς καὶ τοῦ καταῤῥάκτου, καὶ οἱ μακρυνοὶ ἦχοι τῶν σημάντρων, τῶν καλούντων τοὺς ἀσκητὰς εἰς τὰς ὥρας...

Ἐν τούτοις, μεγαλοπρεπὴς καὶ φωτοβόλος ἀνήρχετο τὸ οὐράνιον δῶμα ἡ σελήνη, ὡς φάρος τις νύκτιος, ἀναρτηθεὶς ἀπὸ τοῦ γλαυκοῦ τῶν αἰθέρων φατνώματος, ἵνα φωτίσῃ τὴν κοιμωμένην γῆν ... Ὁπόσον, Θεέ! ἄφατος μὲ παρουσιάσθη, ἀπὸ τὸ ὕψος ἐκεῖνο θεώμενον, ἡ ἀνατολὴ αὕτη τοῦ φωστῆρος τῆς νυκτός. Οὐδέποτε εἶδον, οὐδὲ θέλω ἰδεῖ μαγευτικώτερον τούτου θέαμα!

Ποσάκις,εἰς τὴν αὐτὴν ἡδυτάτην ἔκστασιν εὑρέθην ἀκολούθως, καὶ εἰς ἄλλας μονὰς, ἢ δρυμῶνος ἐντὸς, ἢ ἐπί τινος ἀγρίας καὶ ἀποκρήμνου παραλίας! Στιγμαὶ ἄφατοι καὶ αἱ μόναι ἀληθῶς εὐφρόσυνοι τῆς ζωῆς μου!

Περιέρχομαι τὰ λοιπὰ μοναστήρια τοῦ Ὄρους. Εἰς ὁποίας μαγευτικὰς θέσεις κεῖνται τὰ πλεῖστα αὐτῶν! δικαίως οἱ μοναχοὶ ἐκάλεσαν τὸ Ὄρος τοῦτο *Κῆπον τῆς Παναγίας*. Ἀλλὰ καὶ πόσον ἤδη εἶναι ἔρημα! Ὁποίαν φθορὰν στρατεύματα πολέμια ἐπέφερον εἰς αὐτά. Καὶ οἱ στρατιῶται οὗτοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ τῆς θρησκείας τὴν παρακαταθήκην διασώσαντες, ὡπλίσθησαν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. Γνωστὴ ἡ μάχη τοῦ Ἄθωνος, ἡ καταστροφὴ τῆς Κασάνδρας.

Κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πλοῦτον, προέχουσι πάντων τὸ Βατοπέδιον, κτίσμα αὐτοκρατορικὸν, καὶ τὸ τῶν Ἰβήρων, κείμενον ἐπὶ τερπνοτάτης παραθαλασσίας κοιλάδος. Ἐπί τινος παρ' αὐτῷ κατασκίου λόφου σώζεται ἡ οἰκοδομὴ, ἐν ᾗ ἱδρύσατο ἄλλοτε τὴν σχολὴν αὐτοῦ ὁ ἀοίδιμος Εὐγένιος,ἵνα περίοπτος ἐκεῖθεν ἐκλάμψῃ, ἐφ' ὅλου τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὁ φάρος τῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἀναστάσεως. Ἐνταῦθα εἶχεν ἐξορισθῆ πρὸ τῆς τελευταίας του ἐκείνης παπριαρχείας καὶ ὁ μεγαλομάρτυς τῆς παλιγγενεσίας μας Γρηγόριος.

Ἀλλ' ὁπόσας δὲν διεγείρει ἕκαστον τῶν μοναστηρίων τούτων ἀναμνήσεις εἰς τὸ τέκνον τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· ὁπόσας παραδόσεις κατανυκτικὰς δὲν διασώζει ἕκαστον αὐτῶν! Μόνοι οἱ ἀλλοεθνεῖς δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν Ἄθωνα, χωρὶς ὑψηλοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, καὶ ἐπὶ ὀνῷ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ συλεύσωσι τὰς κατακλαπείσας ὑπ' αὐτῶν βιβλιοθήκας τῶν μοναστηρίων.

Παρεκτὸς δὲ τῶν εἴκοσι μονῶν, ὑπάρχουσιν αἱ λεγόμεναι *Σκῆται τῆς Ἁγίας Ἄννης*, κωμόπολις οἱονεί τις μοναχῶν, *αἱ Καψοκαλύβαι*, αἱ Καρέαι, πρωτεύουσα τῆς δημοκρατικῆς ἐκείνης πολιτείας, καὶ διάφορα *καθίσματα* καὶ μετόχια, ἀνήκοντα εἰς τὰς μονὰς, καὶ σκῆται ἰδιόκτητοι μετὰ γαιῶν ἐξαρτωμένων ἐξ αὐτῶν

Εὐτυχὴς ὁ δυνάμενος νὰ μονάσῃ ἐν ἑνὶ τῶν σκηνωμάτων τούτων, μακρὰν ἀπὸ πάσης μετ' ἀνθρώπων κοινωνίας, ζῶν ἐν μόνῳ ἑαυτῷ, μετὰ τῆς φύσεως, μετὰ τοῦ Θεοῦ· εἰς τοῦτο περιώρισα ἤδη ὅλας τὰς ἐπιθυμίας μου, καὶ ἐνταῦθα ἐλπίζω τέλος νὰ εὕρω τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς, ἣν ματαίως ἐζήτησα παρὰ τοῦ κόσμου. Εὐσεβὴς προνόησις! Δὲν ἐπετράπη τῇ γυναικὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ἁγιαστήρια ταῦτα, ὡς ἐξώσθη τοῦ θυσιαστηρίου. Ὁ ἀπαρνούμενος τὸν κόσμον ἔχει ἀνάγκην νὰ φύγῃ κατὰ πρῶτον τὸ πλάνον καὶ ἐπικίνδυνον τῆς ζωῆς . . .

Εἰς παράλιόν τινα πεδιάδα, ἐκτεινομένην ὑπό τινα τῶν μεσημβρινῶν ὑπορειῶν τοῦ Ἄθω, κεῖται μία τῶν σκητῶν τούτων. Συνιστῶσιν αὐτὴν εἷς εὔμορφος οἰκίσκος μετὰ τοῦ παρεκκλησίου του, καὶ στρέμματά τινα γῆς καλλιεργησίμου, ῥυάκιον δὲ διαῤῥέει μέσῳ αὐτῆς, εἰσβάλλον εἰς τὸν αἰγιαλόν. Ἡ μεσημβρινὴ αὐτῆς τοποθεσία τὴν προφυλάττει ἀπὸ τὴν δριμύτητα τῶν βορείων ἀνέμων καὶ τοῦ χειμῶνος, καὶ διηνεκὲς σχεδὸν εἶναι αὐτοῦ τὸ ἔαρ, καὶ εὐθαλὴς καὶ ἀκμαία ἡ βλάστησις.

Ἠθέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴν σκήτην ταύτην. Ἦν ἑσπέρα μαγευτικὴ θέρους· ὁ ἀσκητὴς ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ μικροῦ κήπου ὅστις ἐξετείνετο ὄπισθεν τῆς σκήτης του. Ἐπλησίασα αὐτὸν, καὶ τὸν ἐχαιρέτησα, εἰπὼν τὸ « εὐλόγησον, πάτερ. »

— Ἔχε τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ, εἶπεν ἀντιχαιρετῶν με μετ' ἀγαθοῦ μειδιάματος, καὶ μὲ προσεκάλεσε νὰ καθίσω ἐπὶ ζυλίνης τινὸς ἕδρας τοποθετημένης ὑπὸ δασύφυλλον φιλύραν.

— Δὲν θέλω νὰ σὲ διακόψω ἀπὸ τὸ ἔργον σου, πάτερ, τῷ εἶπον· μὲ ἤρεσεν ἡ σκήτη σου καὶ ἠθέλησα νὰ τὴν ἰδῶ. Τὴν ἐπιμελεῖσαι καλῶς, γέροντά μου, εἶσαι μόνος ἐδῶ;

— Ὄχι, τέκνον μου εὐλογημένον,συνασκητεύω μετά τινος νέου μοναχοῦ, ἐλθόντος πρό τινων ἐτῶν εἰς τὸ Ὄρος. Ἐγὼ ἦλθον ἐνταῦθα νήπιον σχεδὸν, καὶ οὐδ' ἐξῆλθον ποτέ· βαθμηδὸν ἠμπόρεσα διὰ τῶν κόπων μου ν' ἀποκτήσω ποσότητά τινα ἀργυρίου, καὶ ζητῶν εἰς τὸ γῆράς μου τοῦτο μικρὰν ἄνεσιν, ἀγόρασα τὴν σκήτην. Ὅτε ὁ συνασκητής μου, ὁ Θεόφιλος, ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος, μ' ἐπρότεινε νὰ πωλήσω εἰς αὐτὸν τὴν σκήτην, ἀλλ' ἐγὼ ἐπροτίμησα νὰ τὸν λάβω σύντροφον τοῦ γήρατός μου, καὶ τὸ ἐδέχθη, δοὺς εἰς τὸ προσκύνημα ἡμῶν τὸ ὅλον τοῦ τιμήματος.

— Καὶ τίς εἶνε ὁ μοναχὸς οὗτος;

— Δέκα ἤδη ἔτη συνοικῶ μετ' αὐτοῦ, καὶ τίς εἶνε, πόθεν ἦλθε, ποία ἡ πατρίς του ἀκριβῶς δὲν ἐδυνήθην νὰ μάθω. Γνωρίζω, ὅτι ἔπαθε πολλὰ, αὐτοῦ, εἰς τὸν κόσμον σας ... ὅπου ἐλέγετο Θεόφραστος, λαβὼν δὲ τὸ σχῆμα, μετωνομάσθη Θεόφιλος.

— Δὲν λαμβάνει μέρος καὶ αὐτὸς εἰς τὰς ἐργασίας σου; ποῦ λείπει τώρα;

— Ὦ! μάλιστα, ἀλλ' ἀγαπᾷ νὰ φεύγῃ συνεχῶς, καὶ νὰ περιέρχεται τοὺς αἰγιαλοὺς, τὰ δάση καὶ τὰ πλέον ἔρημα μέρη τοῦ Ἄθωνος. Εἶνε ἀκοινώνητος πρὸς πάντας, καὶ πολλάκις ἀπρόσιτος καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτόν· Μυστήριον καλύπτει τὸν βίον του.

Ἡ ἐξεικόνισις αὕτη τοῦ μοναχοῦ περὶ τοῦ συνασκητοῦ του διήγειρεν εἰς ἄκρον τὴν περιέργειάν μου. Μὴ εἶνε καὶ οὗτος, ὡς ἐγὼ, θλιβερόν τι σύντριμμα ἀποτυχιῶν καὶ θλίψεων; εἶπον κατ' ἐμαυτόν . . . .

. . . . . .

Καὶ σὺν τῇ σκέψει ταύτῃ, ἥτις ἠνέῳξε πάσας τῆς καρδίας μου τὰς ἀκοιμήτους πληγὰς, ἐπέστρεψα εἰς τὴν μονὴν, τὴν ξενίζουσάν με. Ὁ ἥλιος ἔδυε τὴν ὥραν ἐκείνην.

Τὴν ἐπιοῦσαν, μετὰ τὸ σήμαντρον τοῦ ὄρθρου, κατῆλθον ἀπὸ τῆς μονῆς μου εἰς τὴν σκήτην ἐκείνην . . . .

Οἱ δύο ἀσκηταὶ εἶχον ἤδη ἐγερθῆ πρὸ ἱκανῆς ὥρας καὶ ἀνέπνεον τὴν πρωϊνὴν δρόσον, ἀφοῦ ἀνέγνωσαν τὰς ἑωθινὰς προσευχάς των.

Προσερχόμενον δὲν μὲ ἀπέφυγεν ὁ Θεόφιλος, μ' ὑπεδέχθη μάλιστα φιλοφρόνως· ἡ ὄψις του δὲν ἐπρόδιδεν οὐδεμίαν ψυχικὴν ταραχήν. Ἦτο γαλήνιος, καὶ ὁ βλέπων αὐτὸν οὐδέποτε ἤθελεν ὑποθέσει ὅτι ἐταράχθη ποτὲ ἡ φύσις ἐκείνη. Ἦν ἄρα τοῦτο ἡ γαλήνη, ἡ διαδεχομένη τὴν τρικυμίαν; κατηύνασεν ἄρα τὰ πάθη, κατεπράϋνε τὸν πόνον ἡ εἰρηναία τοῦ ὄρους διαμονή; ἡ φαινομένη ἐκείνη ἀταραξία καὶ ἡσυχία μὴ ἦτο ὡς ἡ ἡσυχία τοῦ τάφου; ...

Δυνηθεὶς μετὰ δευτέραν καὶ τρίτην ἐπίσκεψίν μου, νὰ προσελκύσω τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Θεοφίλου, ἔμαθον τὰ τοῦ βίου του ὡς ἑξῆς.

Υἱὸς ἐπισήμου τῆς Ἑπτανήσου οἰκογενείας, ἐπέμφθη νεώτατος νὰ σπουδάσῃ εἰς Εὐρώπην. Καὶ αὐτὸν ἐλύπει ἡ κατάστασις τῆς πατρίδος του· δὲν ὑπέφερε τὴν εἱλωτείαν αὐτῆς ὑπὸ ξένον ἔθνος. Εἰς Ἰταλίαν ἔτι διέτριβεν, ὅτε ἡ Ἑλλὰς ἐκηρύχθη αὐτόνομος, καὶ ἐπέμφθη ὁμόπατρίς του ἀνὴρ, ἵνα κυβερνήσῃ αὐτήν. Ὁ θρίαμβος οὗτος τῆς κοινῆς πατρίδος ἐπλήρου μὲν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀγαλλιάσεως, ἀλλ' ἠύχετο τὸν μεγάθυμον τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ πατρίδος λαὸν ἡνωμένον μετὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἓν κράτος ἀποτελοῦντα, ὡς ἀποτελεῖ ἓν ἔθνος· ὡραῖον, ἀλλὰ ματαιον ὀνειροπόλημα! Πῶς ἦτο κατορθωτὸν τοῦτο; ἀνέβραζε μὲν ἀκμαῖος καὶ ὁρμητικὸς ὁ ἐθνισμὸς εἰς τὰ στήθη τῶν συμπατριωτῶν τοῦ Εὐγενίου καὶ τοῦ Θεοτόκη, ἀλλ' ἡ Ἑνετοκρατεία πρῶτον, εἶτα δὲ ἡ προστασία τὸν κατέπνιξε τοσοῦτον, ὥστε καὶ αὐτῆς τῆς πατρίου γλώσσης των νὰ τοὺς στερήσῃ. Ὁ δυστυχὴς Θεόφιλος ἐζήτει πράγματα, πολὺ πλέον ἀδύνατα νὰ πραγματοποιηθῶσιν ἢ ὅσα ἐζήτησα ἐγὼ αὐτός ... Καὶ ἄλλον μὲν τοῦτο δὲν ἤθελε θλίψει, διότι τίς ποτε παλαίει κατὰ τοῦ ἀδυνάτου; Ἀλλ' εἰς τὰς εὐγενεῖς φύσεις, ὁποία ἦν ἡ τοῦ Θεοφίλου, εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνας, δι' ἃς ἡ πατρὶς, τὸ μέλλον αὐτῆς εἶνε μέλημα ἥδιστον καὶ μοναδικὸν, αἵτινες ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς ζῶσι, (καὶ δυστυχῶς δι' ἑαυτοὺς ὑπάρχουσι τοιοῦτοι ἄνδρες) τὸ ἀδύνατον τοῦτο ἐγένετο πηγὴ θλίψεως ἀτελευτήτου.

Ἂν ὑπῆρχε τοὐλάχιστον τρόπος τις ἐνεργείας ὥστε τὸ μένος αὐτοῦ νὰ εὑρῇ ἔξοδον! . . . ὁ κρατὴρ δὲν πρέπει νὰ περικλείῃ εἰς τὰ σπλάγχνα του τὰς φλόγας καὶ τὸ πῦρ, ἀνάγκη νὰ ἐκραγῇ ... Ἀλλ' ὄχι! Θρηνῶν δὲ καὶ τὴν Ἰταλίαν, ἧς αἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐπαναστατικαὶ κινήσεις ἐτελεύτησαν οἰκτρῶς, ἀνέστρεψεν εἰς τὴν Ἑπτάνησον, ἐπανιστάμενος κατὰ τῆς ἀδίκου εἱμαρμένης, τῆς δουλούσης ὑπὸ ξένους κυρίους ἔθνη ὑπερήφανα καὶ ἔνδοξα. Δι' αὐτὸ τοῦτο ἐθαύμαζεν ἔτι πλέον τοὺς ἀδελφοὺς ὁμογενεῖς του, τοὺς μόνους ἐκ τῶν λαῶν ἁπάντων κατορθώσαντας τὴν παλιγγενεσίαν των, ἀλλά . . . τὴν ὁποίαν βάσκανος δαίμων ἠκρωτηρίασεν.

Ἐπεθύμει λοιπὸν νὰ τρέξῃ καὶ αὐτὸς, καὶ νὰ ζήσῃ ἐν Ἑλλάδι· εἶχε μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὰς ἀρετὰς τοῦ Κυβερνήτου. Ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλλάδος ἀναδείξας ἥρωας, ὑπερβάντας καὶ αὐτοὺς τοὺς εἰς Μαραθῶνα, Πλαταιὰς καὶ Σαλαμῖνα προκινδυνεύσαντας, περιέμενε τὸν μέγαν πολιτικὸν ἄνδρα, τὸν Οὐασιγκτῶνα, ὅστις νὰ καταλάβῃ διὰ κραταιᾶς χειρὸς τὰ ἐσπαρμένα ἐκεῖνα στοιχεῖα τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου, καὶ τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος νὰ ἱδρύσῃ ἐπὶ στερεῶν βάσεων. Μόνος τοιοῦτος ἀνὴρ ἠδύνατο νὰ ἦναι ὁ Καποδίστριας, ἀλλ' ἢ δὲν ἦτο μέγας, ὅσον ἡ ἀποστολή του, ἢ ὁ ἄδικος καὶ πρόωρος αὐτοῦ θάνατος προέλαβε τὰ σχέδιά του ... καὶ τὸ φρικαλέον δράμα τῆς 27 Σεπτεμβρίου 1831 ἐξετελέσθη, ἐμποδίσαν τὸν νέον Ἑπτανήσιον νὰ μεταβῇ εἰς Ἑλλάδα, ὅπου ὅμως πολλοὶ ὁμοπατριδές του καταχρηστικῶς συνέῤῥευσαν. Ἔμεινε λοιπὸν εἰς Ἑπτάνησον. Πᾶσα ἐλπὶς, πᾶν διανόημα αὐτοῦ ἐματαιώθη. Ἡ ψυχή του, ψυχὴ μεγαλοπράγμων, ἐζήτει ἐνέργειαν. Ἐπάλαισεν εἰσέτι καιρόν τινα κατὰ τοῦ ἀδυνάτου . . . ἀλλὰ τὸ ἰσχυρὸν ἐκεῖνο τῆς φιλοπατρίας πάθος, ἔπρεπε ἢ νὰ τελευτήσῃ εἰς ψυχοφθόρον ἀναλγησίαν, ἢ νὰ διαδεχθῇ αὐτὸ ἄλλο πάθος ἐπίσης ἰσχυρὸν,—καὶ τοιοῦτον ἑκάστοτε σχεδὸν παρουσιάζεται εἰς τὴν νεανικὴν καρδίαν — ὁ ἔρως.

Νεᾶνις πολυθέλγητρος ἐφελκύει αὐτόν· ἀλλ' εἶναι θυγάτηρ γονέων ἀφωσιωμένων εἰς τὴν προστασίαν. Οἱ γονεῖς πᾶν ἐμπόδιον παρεμβάλλουσιν εἰς τὸ αἴσθημα τοῦτο. Ἀλλὰ τὰ ἐμπόδια ταῦτα ἔτι μᾶλλον σφοδρύνουσι τὸ πάθος, εἰς ὃ συντείνει καὶ ἡ παρουσία ἀντιζήλων, προτιμωμένων ὑπὸ τῶν γονέων. Εἷς μάλιστα τούτων μέλλει νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσίν των. Ἀπάρνησις ὅλων τῶν προτέρων

φρονημάτων του, ὑποταγὴ καὶ παραδοχὴ τυφλὴ τῆς καταδυναστείας τῶν ξένων ἤθελον στέψει τὰς διακαεῖς τοῦ νέου εὐχάς . . . . . Ἀλλὰ δὲν ἐκάμπτετο ὁ ἀγέρωχος αὐτοῦ χαρακτήρ. Οὐδὲ αὐτὴ ἡ φωνὴ τοῦ ἔρωτος, αἱ δεήσεις τῆς Μαρίας, τῆς φίλης του, φθινομένης ὁσημέραι, ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὸ ἄκαμπτον τοῦ Θεοφράστου. Οἱ γονεῖς της ἐν τούτοις, ἀμείλικτοι, ὡς πάντες. οἱ στρεβλοῦ τινος κόμματος ὀπαδοί, ἀποποιούμενοι τὸν Θεόφραστον, ἐπέμενον νὰ τὴν ὑπανδρεύσωσι μετὰ παρήλικός τινος ἀνδρὸς, βαθυπλούτου, τιτλοφόρου (ἤτο κόμης) καὶ εὐνοουμένου τῆς ἐξουσίας.

Δὲν ἐδύνατο ν' ἀποφύγῃ ἡ νέα τὴν ἀμετάτρεπτον ταύτην ἀπόφασιν τῶν γονέων της.... Ἀντέστη ἔτη ὅλα . . . ὑπέφερεν ἡ τλήμων . . . ἀλλὰ τέλος ἔπρεπε νὰ ὑπακούσῃ. Ἡ ἡμέρα τῶν γάμων προσδιωρίσθη· τὰ πάντα προητοιμάσθησαν.

Ἀκριβῶς δὲ τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐφόρει, ναί, ἡ Μαρία νυμφικὸν ἔνδυμα, ἐκόσμουν στέφανοι ἀνθῶν καὶ τρέμουσαι χρυσοῦ τὴν κόμην της, γαλήνιον ἦτο τὸ πρόσωπόν της, μειδίαμα ἀγγελικὸν ἐπλανᾶτο ἐπὶ τὰ χείλη της, ἀλλὰ καὶ ἔνδυμα νυμφικὸν καὶ ῥόδινοι στέφανοι, καὶ μειδίαμα ἐκόσμουν, φεῦ! νεκρὰν, — καὶ νύμφην ὄχι, ἀλλὰ τὸ λείψανον αὐτῆς ἐξέφεραν τῆς μαύρης οἰκίας τῶν γονέων της. Οἱ σκληροί! δὲν προεῖδον, ὅτι, ὄχι τοῦ ὑμεναίου, ἀλλὰ τοῦ θανάτου λαμπάδας ἔμελλον νὰ τῇ ἀνάψωσι. . . . .

Κατὰ τὰς τελευταίας της στιγμὰς, ἐσυγχωρήθη εἰς τὸν Θεόφραστον νὰ ἴδῃ τὴν Μαρίαν του . . .

Τὶ διέτρεξε ; ποῖαι λέξεις ἀντηλλάγησαν κατὰ τὴν ὑπερτάτην ἐκείνην ὥραν μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων καρδιῶν, τῆς μὲν ἕνα μόνον ἤδη ἐχούσης παλμὸν, — τὸν τοῦ ἔρωτος, ὅτε καὶ αὐτὸς τῆς ζωῆς ὁ παλμὸς κατεσίγαζε βαθμηδὸν· τοῦ δὲ περιλύπου, σπαρασσομένου, παράφρονος;—εἷς ὁ Θεὸς γινώσκει.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ Θεόφραστος εἰς μόνην τὴν ἐκφορὰν τῆς νεάνιδος ἐφάνη κατηφὴς, ὠχρὸς, ἄφωνος.

Δὶς ἔτι εἶδαν αὐτὸν περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς νέας, εἶτα — οὐδεὶς πλέον εἶδεν αὐτόν. Πεισθεὶς ὅτι εὐτυχία, ὁποίαν αὐτὸς ἐδίωκε, δὲν περιέμενεν αὐτὸν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀνθρώπων, ἔφυγε τὸν κόσμον, ἀπεκδυθεὶς μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τῆς κοινωνίας καὶ τὸ ἔνδυμα τούτου, καὶ τὸ τοῦ ἐρημίτου περιβληθείς.

Ἐπειδὴ δὲν περιεῖχέ τι πλέον ἀξιομάχητον δι' αὐτὸν ἡ πατρὶς, ἡ κοινωνία, αἱ ἐγκόσμιοι χαραὶ, ἔφυγε πάντα ταῦτα. Ὄχι, διότι ἐνίκησαν, διότι κατέβαλαν αὐτὸν τὰ δυστυχήματα, ὄχι, ἀλλὰ δὲν ἔκρινεν ἄξιον πλέον, ἀφοῦ ἐστερήθη πατρίδος καὶ φίλης, νὰ παλαίῃ κατ' αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ὄχι θλίψεως, ἀλλὰ χλεύης μειδίαμα ἐμειδία, περὶ τοῦ κόσμου λαλῶν. Οὕτως, αὐτὸς μὲν ἔφευγε τὸν κόσμον ἐκ περιφρονήσεως, καίτοι εἰς δεινότερα ἐμοῦ περιπεσὼν δυστυχήματα, ἐγὼ δὲ ἔφευγον αὐτὸν, καθὸ καταβληθεὶς, καθὸ ἀθυμήσας.

Διδακτικὸν τὸ παράδειγμα! Μέχρι τοῦδε ἐφρόνουν τὰ παθήματά μου ὡς τὰ **δεινότερα** δι' ἄνθρωπον ἱερὰ καὶ μεγάλα ἐπιδιώκοντα!... Ἀλλ' ἰδοὺ ἕτερος, δεινότερα παθὼν, καὶ ὅμως, καὶ **νοῦν** καὶ καρδίαν ἀῤῥαγῆ διατηρήσας.

Ἐγὼ μὲν ἔφυγον τὴν πατρίδα τῶν ὀνειροπολήσεών μου, πατρίδα κακοδαίμονα μὲν, ἀλλὰ ζῶσαν πάντοτε καὶ ἐλπίζουσαν, ὁ δὲ ἠρνήσατο πατρίδα *ἀπάτριδα*, νεκράν . . . καὶ ἄπατρις αὐτὸς, κατέφυγεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς μεγάλης πατρίδος, τῆς ἀγαπώσης ἐξ ἴσου πάντα τὰ εἰς αὐτὴν προσφεύγοντα τέκνα της — τῆς θρησκείας. Σπαρτιᾶτις κόρη μὲ ἠγάπησε πολὺ, ἀλλὰ τὴν ἀπέσπασαν ζῶσαν ἀπὸ τῆς καρδίας μου... παρηγορήθη... ἐνυμφεύθη,.. εὐτυχεῖ... Ἀλλ' ἡ Ζακυνθία κόρη, ἣν αὐτὸς ἠγάπησεν... ἀπέσπασαν, ναί, καὶ αὐτὴν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας του, ἀλλὰ τὴν ἀπέσπασαν νεκράν. Ἀμφότεροι ἐφύγαμεν τὸν κόσμον, ἀλλ' αὐτὸς ψυχρὸς, ἀγέρωχος καὶ ἀπτόητος, ὡς ὁ Μάριος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Καρχηδόνος, φεύγων τὴν ἀγνώμονα Ῥώμην . . . οὐδὲ στραφεὶς πλέον πρὸς αὐτὴν, ἐγὼ δὲ καταρώμενος καὶ ἀπηρεικῶς, ὡς ἄνανδρός τις ῥίψασπις. Ἡμεῖς οἱ δύο δὲν εἰκονίζομεν ἆρά γε δύο μερίδας τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ; Ὁ μὲν τὸν Ἑπτανήσιον Ἕλληνα, τὸν πλήρη ἐλπίδων μέλλοντος καὶ ζωῆς· ἐγὼ δὲ τὸν ἐλεύθερον. . . Ὦ! ἂς σιωπήσω τὸν λόγον τοῦτον τὸν σκληρὸν . . . ἂς ταφῇ εἰς τὰ βάθη τῆς ἀλγούσης καρδίας μου !

Ὁ μοναχὸς μὲ διηγήθη τὴν ἱστορίαν του ταύτην μετὰ μεγίστης ἀταραξίας, καὶ ὅτε μόνον ἤκουσε καὶ τὰ κατ' ἐμὲ, ὅτε ἤκουσε τὰς τύχας τῆς Ἑλλάδος, ἐστήριξε τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς παλάμης του, καὶ ἔμεινεν οὕτω σύννους καὶ σιωπηλὸς ἐπὶ πολλὴν ὥραν. Εἶτα ἤγειρε τὴν κεφαλήν του· ἦτον ὠχρότερος τοῦ συνήθους· οἱ ὀφθαλμοί του ἤστραπτον ξηράν τινα λάμψιν, ὡς ὅταν τὰ δάκρυα φεύγωσιν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἀφίνωσι στεγνὸν αὐτὸν, σταλάζουσι δὲ εἰς τὴν καρδίαν· ἐπεφώνησε δὲ ,

— Ἑλλάς! Ἑλλάς! πατρὶς γλυκυτάτη! ματαιοῦται λοιπὸν ὁ προορισμός σου ! . . .

Καὶ κρουνοὶ δακρύων ἔῤῥευσαν ἀπὸ τῶν πεφλογισμένων ὀμμάτων του.

Συνέβαινε τοῦτο, τῆς αὐγῆς μόλις διαγελώσης. Ἔψαλλον πολυπληθῆ τὰ πτηνὰ τὸν ἑωθινὸν ὕμνον των πρὸς τὸν Ὕψιστον, τὰ ἄνθη, τὰ φυτὰ ἀνήγειρον τὰς κεκλιμένας κεφαλάς των, ὡς ἵνα δοξολογήσωσι καὶ αὐτὰ τὸν Πλάστην, καὶ ἀναπνεύσωσι τὴν ζωογόνον δρόσον τῆς πρωΐας. Ἡ πλάσις ὁλόκληρος ἀνεπαύετο εἰς τῆς γαλήνης καὶ τῆς χαρᾶς τὴν ἀγκάλην. Παράδοξος ὅμως, ἐνώπιον τῆς πλάσεως ἐκείνης, ἡ στάσις ἡμῶν τῶν δύο νέων, συντριβέντων εἰς τὰς ἐν τῷ βίῳ προσδοκίας μας, διότι ἐζητήσαμεν τὴν εὐδαιμονίαν ἀλλαχοῦ, ἢ εἰς τοὺς κόλπους τῆς φύσεως καὶ τοῦ Θεοῦ, εὐτυχίαν ταύτην ἀδάπανον καὶ ἄκοπον, τὴν μόνην ἀληθῆ καὶ προσιτὴν εἰς τοὺς πάντας. Ἀλλ' ὁ εἷς ἀπήλαυσεν ἤδη αὐτῆς,

ὁ ἄλλος δέ . . . . Ὦ! οὐδαμοῦ τὸν ἀναμένει, διότι εἶναι ἄνευ θελήσεως, διότι οὐδ' αὐτῶν τῶν ἀποφάσεών του ἔχει τὴν γενναιότητα . . . Αἴ ! τὸ ἐπαναλαμβάνω, πόσαι δυστυχίαι σκληρότεραι τῆς ἐδικῆς μου ἐν τῷ κόσμῳ. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι περιφίλαυτος καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς παθημάσι του, ἐν αὐτῇ τῇ λύπῃ του. Ὅταν δυστυχῇ, νομίζει ἑαυτὸν τὸν δυστυχέστερον πάντων. Ἀληθὴς ὁ λόγος τοῦ γέροντος Σαχτὰ ἐν τῇ Ἀτάλᾳ, εἰπόντος πρὸς τὸν παράδοξον ἐκεῖνον νεανίαν, τὸν Ῥεναῖον.

« Ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς κόρης ἐσκέρθην σοβαρῶς περὶ τῆς ματαιότητος τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς ἔτι μείζονος ματαιότητος τῶν σχεδίων μας ! Ἄ! τέκνον μου, τίς δὲν ἔκαμε τὰς σκέψεις ταύτας! Ναὶ, πολυάριθμοι ἡμέραι ἐσωρεύθησαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἔλαβα μακρὰν πεῖραν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ δὲν ἀπήντησα ἄνθρωπον, ὅστις νὰ μὴ ἀπατηθῇ εἰς τοὺς περὶ εὐτυχίας ὀνείρους του, δὲν ἔτυχα καρδίαν, ἥτις νὰ μὴν ἔχῃ κεκρυμμένην, ἀφανῆ τινα πληγήν. »

Κοιλὰς λοιπὸν συμφορᾶς ἡ οἰκουμένη, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ οἰκτρὸν θύμα ἀρᾶς ἀμειλίκτου ! Ἄφρων ὁ θλιβόμενος εἰς τὰς θλίψεις τοῦ βίου, ὁ χαίρων εἰς τὰς χαρμοσύνας αὐτοῦ !

Σήμερον ἀπῆλθον μετὰ τοῦ μοναχοῦ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθω. Δὲν ἐπρολάβαμεν τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου. Τὸ ψύχος εἶναι ἐπαισθητὸν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, κατὰ πασανῶραν τοῦ ἔτους· ἐγείρεται ἐπ' αὐτῆς ἐκ σωροῦ λίθων οἰκοδομημένος ναὸς τῆς *Μεταμορφώσεως*, εἰς ὃν κατ' ἔτος οἱ εὐσεβεῖς μοναχοὶ τελοῦσι πανήγυριν, εὐπρόσδεκτον βεβαίως εἰς τὸν Ὕψιστον. Ὁποῖον μεγαλοπρεπὲς παρίσταται ἐκεῖθεν πανόραμα. Τὸ ὄμμα ἐκτείνεται ἐξ ἑνὸς μέχρι Προποντίδος καὶ τῆς ἀσιάτιδος ἀκτῆς, ἐξ ἑτέρου δὲ μέχρι Θάσου καὶ Λίμνου, καὶ πρὸς δυσμὰς φαίνονται αἱ Βόρειοι Σποράδες καὶ ἡ ἄκρα τῆς Εὐβοίας! Οὕτω λοιπὸν τὸ ἱερὸν τοῦτο ὄρος, ὡς Ὄλυμπός τις τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐγείρεται ἐν τῷ μέσῳ, τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου, καὶ τείνει τὸν ἕνα βραχίονά του πρὸς τὴν μίαν Ἑλλάδα καὶ τὸν ἕτερον πρὸς τὴν ἄλλην, ὡς ἐπὶ τὸ ἑνῶσαι αὐτάς !

Ἰδὼν τὰς ἑλληνικὰς ἐκείνας ἀκτὰς, τὰς προσηγόρευσα τελευταίαν φορὰν. Παρουσιασθεῖσαι αἴφνης εἰς τὰ ὄμματά μου, μακρόθεν οὕτως, ἀμυδραὶ καὶ καλυπτόμεναι διὰ τῆς ὁμίχλης τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀποστάσεως, μοὶ ἐφάνησαν ὡς φεῦγόν τι καὶ πολύδακρυ ὄνειρον . . . ἐλπίς τις ἀποιχομένη ἀνεπιστρεπτί.

Προσηγόρευσε καὶ ὁ συνοδοιπόρος μου τὴν γῆν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἠγάπησε πᾶσα ἑλληνικὴ καρδία. Ἀλλ' ἤρχετο, μὲ εἶπε, νὰ βλέπῃ ἄλλοτε αὐτὴν κἂν ἐκ τῆς ἀποστάσεως ταύτης, μετ' ἀσιγάστου ἐνθουσιασμοῦ· πολλάκις, πλανώμενος ὑπὸ τῆς φαντασίας του, ἐνόμιζεν, ὅτι, ὄπισθεν τῶν ἀκτῶν καὶ τῶν ὀρέων ἐκείνων, προέκυπτεν αἰφνιδίως ἡ περικαλλὴς χώρα τῆς γεννήσεώς του, ἐμφανιζομένη, ὡς θρηνοῦσά τις καὶ μελαγχολικὴ νύμφη τῶν κυμάτων . . . . Τότε, ἔτεινε τὰς χεῖράς του πρὸς αὐτὴν, τὴν ἐκάλει, καὶ ἐνῷ προσήγγιζεν ἐπ' αὐτῆς τὰ τρέμοντα χείλη του, ἀποτρόπαιόν τι φάσμα ἠγείρετο ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἀπέκρυπτεν αὐτὴν τῶν ὀμμάτων του.

Ὦ! πολλάκις εἰς τὴν ὀπτασίαν ταύτην ἀνεμιγνύετο καὶ ἡ ἐρατεινὴ μορφὴ τῆς Μαρίας. Κατήρχετο ἄγγελος, θωπεύων διὰ τῆς λευκῆς πτέρυγός του τὸ σκυθρωπὸν μέτωπον τοῦ ἐρημίτου. Τότε, ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους, ἢ εἰς τὴν σιγὴν τοῦ δρυμῶνος, ἢ εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ κελίου του, ἐγονυπέτει ὁ ἐξόριστος, καὶ ἔνθεος ἀτενίζων εἰς τὴν φαεινὴν ἐκείνην σκιὰν, ἐφίλει νοερῶς τὸ κράσπεδον τῆς ἁγίας· διότι ἁγία εἶναι ἡ κόρη, ἡ διασώσασα παρθενικὸν καὶ ἐνιαῖον τὸ φίλτρον τῆς καρδίας της, ἁγία εἶναι, ἐὰν πιστοῦ ἔρωτος ἔπεσε θῦμα ἰσάγγελον.

Κατερχόμενοι περιεβλέψαμεν κύκλῳ, καὶ ἀφάτου μᾶς ἐνέπλησε κατανύξεως ἡ θέα τῶν πολλῶν ἐκείνων λευκαζόντων κάτωθεν ἡμῶν μοναστηρίων, καὶ τῆς καταπληκτικῆς φύσεως. Τότε παρηλληλίσαμεν τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα, ὅπερ ὑπηγόρευσεν εἴς τινα νὰ διατμήσῃ τὴν ὑπερήφανον κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος εἰς ἀνδριάντα τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, μιᾷ τῶν χειρῶν κρατοῦντα πόλιν πολυάνθρωπον, ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρας προχέοντα βαθυκοίτην ποταμὸν, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ, τοῦ ἐκπνευματώσαντος τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀντὶ κοσμικῶν μεγαλείων, τὸ θεῖον, τὸ αἰώνιον μεγαλεῖον ζητοῦντος.

Πόσῳ ὀλίγον ἀναγκαιοῖ εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου! Καὶ ὅμως, ὡς ψυχὴ κολασμένη, ὁ ἄνθρωπος κατεδικάσθη, φαίνεται, πούποτε νὰ μὴ εὑρίσκῃ ἀνάπαυσιν, πούποτε δρόσον καὶ χαράν! . . Ἔλαβε σῶμα ἵνα ὑποφέρῃ, ἔλαβεν αἰσθήματα ἵνα πάσχῃ, ἔλαβε ψυχὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ὕλην, ψυχὴν οὐρανίας μὲν καταγωγῆς, ἀλλ' ἡττωμένην πάντοτε ὑπὸ τῆς ἐπαναστατούσης σαρκὸς, τῆς ὁποίας, ὡς εἶπεν ὁ εὐαισθητότερος τῶν νεωτέρων συγγραφέων, καὶ αὐταὶ αἱ ἡδοναὶ δὲν εἶναι εἰμὴ θλίψεις, εἰμὴ ἀλγηδόνες.

Οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ λατρεύοντες τὴν ὕλην μόνον, οἱ ἕρποντες χαμαὶ — τὴν εὐτυχίαν, τὰς ἀπολαύσεις των εὑρίσκουσι προχείρους καὶ εὐκόλους, ὡς ὁ σκώληξ, ὅστις ζῇ καὶ ἐντρυφᾷ ἐντὸς τοῦ πηλοῦ, ὅπου ἐγεννήθη. Ἀλλ' ὁ ἀετὸς ἐντρυφᾷ ἀτενίζων εἰς τὴν λάμψιν τοῦ Ἡλίου, καὶ ὡς ἐγεννήθη ἐπὶ μονήρους τινὸς καὶ ἀποτόμου βράχου, οὕτως εἰς τοῦ αἰθέρος τὰ ὕψη καὶ εἰς τὰ χιονοσκεπῆ ὄρη διημερεύει καὶ ἐντέρπεται.

Εὐτυχία! Εὐτυχία! ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς τῆς πλάσεως ὁ ἄνθρωπος σὲ ἀνεζήτησεν. Ἔκποτε μέχρι τῆς σήμερον, μιᾷ φωνῇ, ἑνὶ στεναγμῷ σ' ἐπικαλεῖται ἡ ἀνθρωπότης . . . Σὺ δὲ, σὺ, ὡς πλάνος σκιὰ, ὡς φροῦδον ὄνειρον φεύγεις . . . φεύγεις

πάντοτε, καὶ μόνον εἰς τὰ σκότη καὶ τὴν ἀταραξίαν τοῦ μνήματος ἐπιφαίνεσαι . . . .

Μεταξὺ πολλῶν βίων ἀνδρῶν μεγαλοφυῶν, μὲ κατέπληξε πάντοτε ὁ τοῦ Τάσσου. Ὀλίγα, τὰ πρῶτα μόνον βήματά του εἰς τὸν βίον, ἦσαν εὐτυχῆ, ἀλλὰ εἰς τὰς δάφνας τοῦ Ἑλικῶνος ἐζήτησεν ἡ διάπυρος αὐτοῦ καρδία ν' ἀναμίξῃ καὶ τὰς μυρσίνας τοῦ ἔρωτος. Ἡ ποίησις τοῦ παρουσιάζει τὸν στέφανον τῆς δόξης· ὁ ἔρως τῷ παρίσταται ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς περικαλλεστάτης Λεωνόρας, ἀδελφῆς ἡγεμόνος. Τὸ βλέμμα του καὶ τὰς ἐφέσεις τῆς καρδίας ἐπαίρει πρὸς αὐτήν . . . . Ἔκτοτε ἄρχεται δι' αὐτὸν αἰὼν βασάνων καὶ θλίψεων. Ὁ Ἀλφόνσος τῆς Φερράρας περιορίζει αὐτὸν εὐσχήμως εἰς εἱρκτὴν, ἐξ ἧς κατορθοῖ νὰ δραπετεύσῃ, καὶ ἁλιτεύει καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν, ἄσιτος, ἀνέστιος, ἄγνωστος. Ποθεῖ τὸ Σόρρεντον καὶ τὸν πατρικὸν οἶκόν του καὶ τὴν ἀδελφήν του· τὴν ἐπαναβλέπει, τὴν ἐναγκαλίζεται· ἀλλ' οὔτ' αὐτοῦ δύναται πλέον νὰ εὕρῃ ἀνάπαυσιν καὶ εὐτυχίαν. Ἡ καρδία του, ὁ νοῦς του ὁρμᾷ πρὸς τὴν Φερράραν, διότι αὐτοῦ εἶναι ἡ Λεωνόρα . . . . . τὰ χειρόγραφά του. Μεταβαίνει, καὶ νέαι τὸν ἀναμένουσι πικρίαι. Τὸ ἀθάνατον ἔπος του, τὸ ὁποῖον ἀφῆρεσαν, ὅτε τὸν καθεῖρξαν τὸ πρῶτον, δὲν τοῦ τὸ ἀποδίδουσιν· Οἱ ἀρχαῖοι φίλοι του τὸν ἐγκαταλίπουσιν, ἡ μανία τῶν ἐχθρῶν του γίνεται σκληροτέρα· ἡ ὀργή, ἡ ἀπελπισία φέρει αὐτὸν εἰς τολμηρὰν κατὰ τοῦ Ἀλφόνσου καταφοράν. Πληροφορεῖται τοῦτο ὁ Δοὺξ, καὶ διατάττει νὰ ἐγκλείσωσιν αὐτὸν ὡς φρενητιῶντα εἴ τι νοσοκομεῖον . . . Εὑρόντες τὴν περίστασιν, ὁ φθόνος καὶ οἱ ἐχθροί του ἠθέλησαν νὰ τοῦ ἀφαιρέσωσι καὶ τὴν δόξαν, ἥτις ἦν ἑτοίμη νὰ στέψῃ τὴν κεφαλήν του. *Ἡ Ἐλευθερωθεῖσα Ἱερουσαλὴμ* ἐπεκρίθη σκληρῶς παρὰ τῶν συλλόγων τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἀκαδημιακῶν συγκλήτων ! . . . Εὑρέθη τέλος ἀνὴρ φιλάνθρωπος καὶ φιλόμουσος, ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Πάπα Κλήμεντος Ἡ. Προσεκάλεσε τὸν ἀλίτην εἰς Ῥώμην, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἡ Μοῖρά του τὸν καταδιώκει, ἀναγκάζεται νὰ φύγῃ κ' ἐκεῖθεν· ἐπὶ τέλους ὁ Καρδινάλης τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, προέτεινε νὰ εἰς τὸν θεῖόν του, τὸν Πάπαν, νὰ ζέψωσι τὸν Τάσσον εἰς τὸ Καπιτώλιον, ὡς ἔπραξαν τοῦτο καὶ τῷ Πετράρχῃ. Γίνονται αἱ προετοιμασίαι, λέγει ὁ βιογράφος του, τῆς μεγάλης ταύτης καὶ σπανίας τελετῆς· ὁ Τάσσος ἐπιστρέφει, ἀλλ' ἡ νόσος, ἥτις κατεβίβρωσκεν ὑποκώφως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του, ἐκσπᾶται αἴφνης, καὶ ὁ ποιητὴς ἀποθνήσκει . . . τὴν παραμονὴν τῆς ζέψεώς του . . . .

Ἰδοὺ ὁποῖος ὁ ἀνθρώπινος βίος.

Μὲ λύπην μου ἀφίνω τὸ εἰρηναῖον τοῦτο σκήνωμα. Θὰ ἐπανέλθω ἄραγε ἵνα φύγω καὶ ἐγὼ, ὡς ὁ Θεόφιλος, τοὺς ματαίους ἀγῶνας, τὰς ἀφεύκτους πικρίας τῆς ζωῆς . . . Ὦ! θὰ ἐπανέλθω . . .

Εἶμαι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον. Τὸ Ἴλιον, ὅπερ ἐγένετο αἴτιον νὰ διαλάμψῃ ὁ ὑψηλότερος νοῦς τῶν αἰώνων, κεῖται πλησίον. Μεταβαίνω νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν ἱερὸν τοῦτον χῶρον καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ παρήγορον τὴν σκιὰν τοῦ τυφλοῦ ἀοιδοῦ, τοῦ ὁποίου ταλαιπωρία ἦτο ὁ βίος, ἀλλ' ὃν ἀνέμενε μετὰ θάνατον ἀπέραντος, ἀτελεύτητος δόξα. Εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο δράμα τῆς Ἰλιάδος ἐνυπάρχει ἡ εἰκὼν ὅλων τῶν παθημάτων, ὅλων τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας· ἡ δικαία μῆνις ἥρωος καὶ φιλοτίμου ἀνδρὸς, ὁ ἡρωϊσμὸς τῆς ψυχῆς, ὁ ἔρως, τὸ συζυγικὸν φίλτρον, ἡ πατρικὴ στοργή. Ἐν μέσῳ τῆς ἀενάου ἐκείνης κλαγγῆς τῶν ὅπλων πανταχόθεν ἀναφαίνεται ὁ πόνος τῆς καρδίας, πανταχόθεν ἐκρέουσι τὰ δάκρυα τῆς θλίψεως. Ἤθελες εἰπεῖ μία καὶ διηνεκῶς ἀκουομένη οἰμωγή. Ἡ Ἑλένη διαβαίνει περικαλλὴς ἐν μέσῳ τῶν πολυδαιδάλων τοῦ Πριάμου ἀνακτόρων. Βλέπουσιν αὐτὴν οἱ γέροντες· θαυμάζουσι καὶ αὐτοὶ τὴν καλλονήν της, οὐδ' ἐκπλήττονται ὅτι ἡ ἁρπαγὴ αὐτῆς ἐγένετο αἰτία πολυχρονίου καὶ καταστρεπτικοῦ πολέμου μεταξὺ τοσούτων ἐθνῶν. Ἀλλὰ καταρῶνται, καταρᾶται καὶ αὐτὴ τὴν δύσποτμον ἐκείνην ὥραν, αἰτίαν γενομένην, τοσούτων καταστροφῶν καὶ δυστυχημάτων. Ἐνθυμεῖται, καὶ « ἵμερος ἐμβάλλεται θυμῷ,

« Ἀνδρός τε προτέροιο καὶ ἄστεος »

Ἀλλ' ὁ γηραιὸς Πρίαμος παρηγορεῖ αὐτὴν,

« Οὔτι μοι αἰτίη ἐσσὶ Θεοὶ νύ μοι αἴτιοί εἰσιν,

« Οἵ μοι ἐφώρμησαν πόλεμον πολύδακρυν Ἀχαιῶν. »

Καὶ ἡ αἰδήμων γυνὴ, ἡ « ἀθανάτῃσι θεῇς εἰς ὦπα ἐοικυία, » ἐπαναβλέπουσα τὸν Πάριν, ἐκφωνεῖ ἐν τῷ ἄλγει τῆς καρδίας της,

« Ἤλυθες ἐκ πολέμου; — ὡς ὤφελες αὐτόσ' ὀλέσθαι ». Μόρσιμον δόρυ φονεύει τὸν Πάτροκλον. Δεινὸν τραῦμα διὰ τὴν καρδίαν τοῦ Ἀχιλλέως, ὅστις τὸν θάνατον τοῦ πιστοῦ φίλου του ἐκδικεῖται, σπαράσσων τὴν καρδίαν πατρὸς. Ὁ γηραιὸς Πρίαμος, κατὰ τοῦ ὁποίου ἡ Μοῖρα ἀρχίζει ἤδη νὰ τοξεύῃ τὰ πικρότερα βέλη της, ἱκέτης προσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ υἱοῦ τῆς Θέτιδος, ὁ πατὴρ πεντήκοντα ἡγεμόνων καὶ ἡγεμονίδων, ὁ πολιὸς, μετὰ δακρύων, καὶ λαβόμενος τῶν γονάτων καὶ φιλήσας χεῖρας δεινὰς, ἀνδροφόνους τοῦ ἀπαρηγορήτου ἥρως, ζητεῖ τὸ ἄμορφον πτῶμα τοῦ υἱοῦτου . . . Ὁ νικητὴς περιήλασεν αὐτὸ ὄπισθεν τοῦ ἅρματός του πέριξ τῶν τειχῶν τῆς Τροίας· ἀλλ' ἐκορέσθη ἐκδικήσεως . . . καὶ τοῦ γέροντος πατρὸς τά δάκρυα καὶ ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πατρὸς, τοῦ γέροντος Πηλέως, καὶ οἱ γόοι αὐτοῦ τε καὶ ἁπάντων τῶν ἐν τῇ σκηνῇ, κάμπτουσι τὴν καρδίαν τοῦ παθόντος φίλου. Παρηγορεῖται τότε καὶ ἡ δύσποτμος Ἑκάβη τὴν πικρὰν παρηγορίαν τῆς ταφῆς.

Οὕτως, ὁ μεγαλήτερος τῆς γῆς ποιητὴς εἶναι ὁ ἀοιδὸς τῶν πόνων τῆς καρδίας, ὁ ψάλτης τῶν συμφορῶν τῆς ἀνθρωπότητος· δὲν ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς ὁ δυστυχέστερος τῶν θνητῶν;

Ναί! ἀθάνατε τῆς Ἰωνίας ἀοιδὲ, ἀθάνατε, ἀλλ' ἀνέστιε, ἀλίτα, καὶ ἀπὸ τὸ ἔλεος τοῦ διαβάτου

περιμένων τὸν ἐπιούσιον ἄρτον σου, σὺ ἐκάλυψας διὰ τῆς δόξης τὴν δυστυχίαν, διὰ τῆς μεγάλης σου δόξης, ὡς ὁ Χριστιανισμὸς ἡγίασεν αὐτὴν καὶ ἀνεβίβασεν ὁμοκάθεδρον τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ὄψις τοῦ τόπου, ἔνθα ἔκειτο ἡ Τρῳὰς, ὡς νὰ ἀνακαλῇ ζῶντα τὰ δεκαετῆ ἐκεῖνα συμβάντα. Ὁ Σκάμανδρος ῥέει μέχρι τῆς σήμερον, τοῦ δὲ Σιμόεντος μόνη ἡ δινίεσσα κοίτη διαμένει· ἰδοὺ αἱ Σκαιαὶ πύλαι καὶ ὁ ἐρινεός. Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ πολυδαίδαλα ἀνάκτορα τοῦ Πριάμου καὶ οἱ πύργοι τῶν τέκνων του· κύκλῳ ὑψοῦνται οἱ χυτοὶ τύμβοι τοῦ Πατρόκλου, τοῦ Ἀχιλλέως, τοῦ Αἴαντος, διασωθέντες ὡς φρουροὶ ἀδμῆτες τῆς παναρχαίας τῶν Ἑλλήνων δόξης· μακρόθεν δὲ ἐγείρονται, ὡς ἀνάμνησίς τις ὁρατὴ τῆς ἀρχαιότητος, τὸ Γάργαρον καὶ ἡ Ἴδη.

Ἐλαύνω διὰ ξηρᾶς εἰς τὸ Βυζάντιον, τὴν γῆν τῆς νηπιότητός μου· πανταχοῦ, ὅθεν διαβαίνω, ἑλληνικαὶ ἀναμνήσεις! Τὰς ἀκτὰς καὶ τὰς χώρας ταύτας τὰς ἀσιάτιδας ἀπεθανάτισε τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, ἡ ἑλληνικὴ ποίησις. Ἐδῶ ἡ Λάμψακος καὶ ἡ Ἄβυδος, μεταξὺ, διάφοροι ἄλλαι πόλεις, ὁ Γρανικὸς ποταμὸς καὶ ὁ Ἀσωπὸς, καὶ πανταχοῦ ἐγείρεται ἐνώπιόν σας ἡ μεγάλη σκιὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Εὐλογητὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου! Ἐπανεῖδον πάλιν τὸν Βόσπορον· ἔσπευσα νὰ φύγω αὐτὸν πρό τινων ἐτῶν, τὴν καρδίαν περιχαρής . . . . ἔμελλον νὰ ἴδω πληρουμένας ὅλας τῆς νεανικῆς καρδίας μου τὰς εὐχάς! . . Δέκα ἔτη παρῆλθον, τῆς ζωῆς μου τὰ ὡραιότερα ἔτη, καὶ τί ἔπραξα κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο; Κατὰ τί ἔγεινα ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἄλλους καὶ εἰς ἐμαυτὸν; πλάναι, φαντασίαι ἦσαν τὰ σχέδιά μου, πλάναι αἱ ἐφέσεις τῆς ψυχῆς μου . . . .

Ὦ διὰ τί οἱ ἄνθρωποι νὰ φεύγωσι τὴν πάτριον στέγην των; ὑπ' αὐτὴν, καὶ ἂν δυστυχῆ τις, ἔχει παρηγορίαν τὸν ὁρίζοντα, ἐν ᾧ ἐγεννήθη, τὸν ἀγρὸν, ὅπου παιδίον ἔτρεχε καὶ ἔπαιζε· τὴν φιλύραν τὴν σκιάσασαν αὐτὸν, τοὺς τάφους τῶν γονέων του, τὰς γλυκείας τῆς νεότητος ἀναμνήσεις, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῆς . . . εἰς τὴν καρδίαν μας ἀείποτε ὑπάρχει κενόν τι, ὅπερ οὔτ' αὐτὴ ἡ εὐπραγία δύναται νὰ πληρώσῃ. Τὰ πτηνὰ διαμένουσι πιστὰ εἰς τὸν κλῶνα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγεννήθησαν, τὰ θηρία δὲν ἐγκαταλείπουσι τοὺς φωλεούς των· μόνος δὲ ὁ ἄνθρωπος κατεδικάσθη νὰ φεύγῃ τὴν στέγην τῆς κοιτίδος του, νὰ μὴ ἔχῃ που σταθερὸν σκήνωμα ! . . . . . .

Η ΡΟΖΑΛΒΑ.

(*Διήγημα*)

Ἡ Ῥοζάλβα ὡρμᾶτο ἀπὸ τοῦ Παλέρμου· γόνος περιφανοῦς οἰκογενείας οὖσα, ἐπροικίσθη πλουσίοις δωρήμασι παρὰ τῆς φύσεως καὶ εὐνοήθη μεγάλως ὑπὸ τῆς τύχης. Ἡ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐνφαινομένη ὡραιότης αὐτῆς, καὶ οἱ καθωραΐζουσαι αὐτὴν ποικίλαι χάριτες ἐφείλκυσαν τὴν λατρείαν τοῦ πατρός της, ὅστις αὐτὴν καὶ μόνην ἔσχε τέκνον. Ἡ ἔμφρων ἀνατροφὴ, ἣν ἔλαβε, καὶ οἱ ἐπιδεξιώτεροι διδάσκαλοι οἵτινες ἐχρησίμευσαν ὡς παιδαγωγοὶ αὐτῆς ἀνεκάλυπτον τὰ σπάνια προτερήματα, τὰ ὁποῖα ὁ οὐρανὸς εἶχε δαψιλεύσει εἰς αὐτήν. Κατὰ τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος τῆς ἡλικίας της ὑπερεῖχεν ἤδη καθ' ὅλα τὰς σικελιώτιδας νεάνιδας. Ἐννόει δὲ καλῶς τοὺς δοκιμωτέρους ποιητὰς καὶ λογογράφους, καὶ ἐστιχούργει θαυμασίως, ἀλλὰ τὰ δοκίμια τῆς ποιήσεώς της δὲν ἐδείκνυεν εἰμὴ εἰς μόνον τὸν πατέρα της· ᾄδουσα δὲ τοὺς ὕμνους διαφόρων ἐξόχων ποιητῶν μὲ φωνὴν λίαν μελῳδικὴν, καθίστανεν αὐτὴν ἔτι μελῳδικωτέραν, ὅτε τὴν συνώδευεν ἐπὶ τοῦ ψαλτηρίου της, ὥστε οἱ ἱεράρχαι, οἱ καρδινάλιοι, καὶ οἱ περιδοξώτεροι μουσικοὶ, ὡμολόγουν ὅτι οὔτε οἱ ἄγγελοι τοῦ οὐρανοῦ ἠδύναντο νὰ ὑπερβῶσι τὴν Ῥοζάλβαν.

Ἐκτὸς τῶν τοσούτων θελγήτρων καὶ προτερημάτων, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκοσμεῖτο ἡ νέα Ῥοζάλβα, εἶχε καὶ προῖκα ἑνὸς ἑκατομμυρίου δουκάτων· ἐντεῦθεν πᾶς τις ἐννοεῖ ὅτι ἡ νέα αὕτη ἐγένετο περιζήτητος παρὰ πάντων τῶν εὐγενῶν τῆς Σικελίας. Ὁ πατὴρ αὐτῆς κόμης Σκρεζάνος, ἀνὴρ συνετὸς εἰς ἄκρον, σκεφθεὶς ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε εὐτυχὴς ὁ γάμος μετὰ διασήμων προσώπων, ἀπέφευγε ἐκ τῶν ζητούντων τὴν θυγατέρα του τοὺς τιτλοφόρους καὶ βαθυπλούτους· ὅθεν οὐδένα τούτων ἠθέλησε νὰ προτιμήσῃ, ἀλλ' εὐχαριστεῖτο πάντας νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν του κατὰ τὰς συναναστροφὰς καὶ τοὺς χοροὺς οὓς συνεχῶς ἔδιδεν. Οὕτως, ὁ ἀγαθὸς πατὴρ ἄφησε τὴν Ῥοζάλβαν ἀπόλυτον κυρίαν τῆς ἐκλογῆς της.

Ἡ Ῥοζάλβα ἐπὶ πολὺν χρόνον ἔμεινεν εἰς ἀβεβαιότητα, ἦτο δὲ αἰσθηματικὴ καὶ ζωηρὰ ὡς πᾶσα Σικελιῶτις· εἰς ἡλικίαν δεκαὲξ ἐτῶν ἡ καρδία της εἰσέτι δὲν εἶχεν ἐκφρασθῆ ὑπὲρ οὐδενὸς, ἐν τούτοις οἱ ὀφθαλμοί της διέκρινον τὸν δοῦκα Καστελμάρον νέον ἐννέα καὶ δεκαετῆ τὴν ἡλικίαν, φέροντα ἐπίσημον οἰκογενειακὸν ὄνομα, ἀναστήματος ὑψηλοῦ καὶ χαρίεντος, εὐπρόσωπον καὶ πνευματώδη. Ταῦτα πάντα καθίστων αὐτὸν ὑπέρτερον πάντων τῶν ἀντιζήλων του. Ἐστερημένος δὲ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῶν γονέων του, ἀπήλαυσε προώρως τὴν ἐλευθερίαν, ἥτις ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὰς παρεκτροπὰς τῆς νεότητος. Ἐν τούτοις, αἱ νεανικαὶ αὗται παραφοραί του ἦσαν ἄγνωστοι, καὶ ὁ κόμης

Σκρεζάνος, ὅστις κατ' ἀρχὰς τὸν εἶδε μετ' ἀποστροφῆς, σπουδάζοντα τὴν χεῖρα τῆς θυγατρός του, παρετήρησεν ὅτι προετιμήθη ὑπ' αὐτῆς καὶ ὅτι ὤφειλε καὶ αὐτὸς νὰ τὸν προτιμήσῃ. Πρῶτος λοιπὸν ὡμίλησε τὸν νέον Δοῦκα καὶ ἔκαμε αὐτῷ πομπώδη τινὰ ἔπαινον· ἀκολουθῶν δὲ τὴν κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐθιμοταξίαν, ὁ Κόμης συνεβούλευσε τὸν Καστελμάρον, ὡς πατὴρ, ὅστις ἐμάντευσεν ὅτι ἠγαπᾶτο ὑπὸ τῆς θυγατρός του. Ὁ Κόμης Σκρεζάνος ἐώρτασε τοὺς γάμους τῆς θυγατρός του μὲ λαμπρὰς τελετάς. Ἡ νέα δούκισσα ἐφάνη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀντιβασιλέως ὡς τὸ ἐρασμιώτερον ἐγκαλλώπισμα.

Ἄλλος λόγος δὲν ἐγίνετο εἰμὴ περὶ τῶν ἀπείρων χαρίτων της, καὶ πάντες ἐζήλουν τὴν τύχην τοῦ Δουκός. Ἡ εὐτυχὴς Ῥοζάλβα παρεδίδετο εἰς παντὸς εἴδους τέρψεις, αἵτινες ἐνησχόλουν τὰς στιγμὰς τῆς ζωῆς της. Νέα, ὡραία, πλουσία καὶ λατρευομένη παρὰ πάντων, εἶχεν ἐνώπιόν της στάδιον εὐρύτατον εὐδαιμονίας· ὁ σύζυγος αὐτῆς εἰς οὐδὲν ἄλλο ἠσχολεῖτο, εἰμὴ εἰς τὸ πῶς νὰ τὴν ἀγαπᾷ, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐσκέπτετο εἰμὴ τίνι τρόπῳ πᾶν τὸ περικυκλοῦν αὐτὴν νὰ τῇ ἦναι ἀρεστόν. Ὁ γηραιὸς πατήρ της πλήρης χαρᾶς καὶ ἀγαλιάσεως διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς θυγατρός του, εὐχαρίστει μεγάλῃ τῇ φωνῇ τὸν Θεὸν, ἐνηγκαλίζετο τὸν γαμβρόν του, καὶ ἤυχετο νὰ ἀποθάνῃ, πρὶν ἢ ἀποτρόπαιόν τι συμβεβηκὸς διαταράξῃ τὴν εὐτυχίαν του.

Ἀλλὰ μόλις ἓξ μῆνες παρῆλθον μετὰ τὸν γάμον καὶ αἱ εὐτυχεῖς αὐτῆς ἡμέραι ἔληξαν. Ὁ νέος Δοὺξ παρασυρόμενος ἀπὸ τῶν διεφθαρμένων φίλων του, ἐπανέλαβε τὰς ὀλεθρίους ἡδονάς του, ἃς εἶχε μὲν πρὸς καιρὸν ἐγκαταλείψει, δὲν εἶχεν ὅμως καὶ ἐντελῶς ἀρνηθῆ· παρῄτησε λοιπὸν τὴν σύζυγόν του, καὶ παρεδόθη εἰς ἀναξίας ἀντιζήλους, ἐφρόντισε δὲ κατ' ἀρχὰς νὰ κρύψῃ τὰς πρὸς αὐτὴν περιφρονήσεις του, ἀλλὰ ταχέως ἀπολέσας πᾶσαν ἐγκράτειαν, κατεδαπάνησε τοὺς θησαυρούς του, ἀσωτεύων αὐτοὺς μετὰ ποταπῶν ὑποκειμένων, ἀντικείμενον ὄντων τῶν παροδικῶν κλίσεών του· αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐδημοσίευε τὰς ἀταξίας του, ἀντικαθιστῶν τὴν τιμήν του διὰ τῆς ἐξουθενώσεως αὐτοῦ.

Ἡ ἀτυχὴς Ῥοζάλβα δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοῦ νὰ εἰδοποιηθῇ περὶ τῶν ἀτοπημάτων τοῦ συζύγου της ἀπὸ ὑποκειμένων, τὰ ὁποῖα εὐχαριστοῦνται νὰ πληγόνωσι τὴν καρδίαν τῶν ἐγκαταλελειμένων συζύγων· ἠγάπα τὸν Δοῦκα, διὸ εὐθὺς παρετήρησε καὶ τὴν μεταβολήν του. Δακρύουσα λάθρα καὶ βαρυθυμοῦσα ἐνδομύχως ἐζήτει νὰ κρύπτῃ τὴν θλῖψιν της ἀπὸ τῶν βλεμμάτων ὅλων, καὶ πρὸ πάντων ἐνησχολεῖτο νὰ ἀπατήσῃ τὰ τοῦ πατρός της, ἀπαλλάττουσα οὕτω τὸν γέροντα τοῦτον ἀπὸ μιᾶς λύπης, ἥτις ἀφεύκτως ἤθελε τὸν καταβιβάσει εἰς τὸν τάφον, ἐὰν τῷ ἐγίνετο γνωστή· ὅθεν ἐπροσπάθει αὕτη ἐνώπιόν του νὰ δεικνύεται ὅτι εἶναι εὐτυχὴς, καὶ μειδιῶσα ἔπνιγε τὰ καταῤῥέοντα δάκρυά της. Ἐρωτωμένη δὲ παρὰ τοῦ γηραιοῦ Κόμητος περὶ τῶν συχνῶν ἀπουσιῶν τοῦ Δουκὸς, ἐσυγχώρει αὐτὰς, δικαιολογοῦσα ὑπὸ διαφόρους προφάσεις τὴν ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ καὶ τὴν φθειρομένην ὑγιείαν της.

Ὁ ἀγαθὸς πατὴρ δὲν τὴν ἐπίστευεν, ἀλλ' ἐπροσποιεῖτο ὅτι δίδει πίστιν εἰς τοὺς λόγους της, ὑποκρύπτων οὕτω τὰς ὑπονοίας καὶ τὴν ἀνησυχίαν του· ἀμφότεροι δὲ φοβούμενοι νὰ εἴπωσιν ὅ,τι ἠσθάνοντο εἰς τὴν ψυχὴν των ἠπάτων ἀλλήλους ἐκ τῆς τοιαύτης ἀδυναμίας.

Ἡ Ῥοζάλβα εἶχε φίλην ἐμπεπιστευμένην ὅλων τῶν μυστικῶν της· ἡ φίλη αὐτὴ ἐκαλεῖτο Λόρα, ἦτο δὲ ἡ πιστοτέρα πασῶν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ της. Γινώσκουσα αὕτη κάλλιον παρὰ τὴν κυρίαν της τὰς ἀταξίας τοῦ νέου Δουκὸς, καὶ βαρυθυμοῦσα, διότι δὲν ἔβλεπεν αὐτὸν ἐπανερχόμενον εἰς τὴν σύζυγόν του, ἐπεχείρησε πολλάκις νὰ σβύσῃ, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ὀλιγοστεύσῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τῆς Δουκίσσης. Τὴν προέτρεπε λοιπὸν νὰ ζῇ διὰ τὸν ἑαυτόν της καὶ τὸν πατέρα της, ἀμεριμνοῦσα τὸ παράπαν περὶ τοῦ συζύγου της· ἀλλ' ἡ Δούκισσα κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐπείθετο νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλὴν τῆς φίλης της· ὅθεν παραμυθουμένη ὑπὸ τοῦ γλυκυθύμου αὐτοῦ αἰσθήματος τῆς πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀκραιφνοῦς ἀγάπης, καὶ λατρεύουσα, οὕτως εἰπεῖν, καθὸ νέα ἀθῶα, τὸν σύμβιον αὐτῆς ὡς τὸ πρῶτον ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός της, κατέθελγε τὴν καρδίαν της μὲ τὴν γλυκεῖαν αὐτὴν πεποίθησιν ὅτι, διασώζουσα ἀκμαίαν καὶ ζωηρὰν τὴν πρὸς τὸν σύζυγόν της ἀγάπην, ἐκπληροῖ τὸ ἱερώτερον καθῆκόν της. Τούτου ἕνεκεν ἀντεποιήθη τὴν αἰτίαν τῆς δυστυχίας της, παλαίουσα μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ της, καθότι ἐνόμιζε ὅτι εἶναι ἀρκετὸν τὸ νὰ ἀγαπᾷ τις διὰ νὰ διατελῇ ἀξιαγάπητος, ἀμελήσασα μετὰ τὸν γάμον της, τὰ προτερήματα αὐτὰ, τὰ ὁποῖα ὀλίγον ἐξετίμα πλέον, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα ἐν τούτοις ἐφελκύουσι, κολακεύουσι καὶ συχνάκις διαρκοῦσιν ἔτι μᾶλλον παρὰ τὴν ᾳαθερότητα, ὥστε κάμνουσι τὸν ἐραστὴν ὑπερήφανον. Ἡ Ῥοζάλβα ἤρξατο νὰ κοσμῇ ἑαυτὴν περισσότερον, ἀνευρίσκουσα τὰ μυστήρια τοῦ καλλωπισμοῦ, καὶ ἀναλαβοῦσα τὸ ψαλτήριον καὶ τὰ ᾄσματά της, ἔκαμνε τὸν πατέρα της νὰ δακρύῃ, ᾄδουσα τερψιθύμους ὕμνους ἐκ τῶν περιδοξοτέρων ποιητῶν· ἀλλὰ πάντες οἱ ἀγῶνές της ἀπέβησαν ἀνωφελεῖς· ἡ ἱλαρότης αὐτῆς, ἡ ὑπομονὴ καὶ αἱ θελξικάρδιοι φιλοφρονήσεις της δὲν ἤγγιζαν ποσῶς τὴν εἰς σίδηρον μεταβληθεῖσαν καρδίαν τοῦ συζύγου της. Παραδεδομένος οὗτος εἰς τὰς ἀποτροπαίους ἀποπλανήσεις του, καὶ διάγων νύκτωρ τε καὶ ἡμέρας μακρὰν τῆς οἰκίας του καὶ τῆς Δουκίσσης, μόλις τὴν ἔβλεπεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐπί τινας στιγμὰς, καὶ παρ' ἄλλων ἐμάνθανεν εἰς ποῖον βαθμὸν τελειότητος ἔφερε τὰ θελκτικά της προτερήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐκαλλιέργει εἰμὴ δι' αὐτὸν καὶ μόνον.

Εἰς τελείαν ἀπόγνωσιν ἡ Ῥοζάλβα φθάσασα, ἤυχετο νὰ ἀποθάνῃ· ἡ δὲ Λόρα ἤρξατο νὰ φοβῆται

μήτοι ἡ ὑπέρμετρος αὕτη θλῖψις τελειώσῃ τὸν βίον τῆς Δουκίσσης. « Ἀγαπητὴ κυρία, τῇ εἶπε μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἡ Λόρα, ἐπειδὴ δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σας τό νὰ σωθῆτε ἀπὸ ἑνὸς ὀλεθρίου πάθους τὸ ὁποῖον σᾶς φέρει πρὸς τὸν τάφον, καὶ ἐπειδὴ ἐξηντλήθητε πλέον τοῦ νὰ ἐπαναφέρετε εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος ἕνα ἀχάριστον ἄνθρωπον μὲ ὅ,τι ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀρετὴ, δύνανται νὰ ἑλκύσωσιν αὐτὸν, πρέπει λοιπὸν ἀντὶ νὰ ἀποθάνετε, νὰ προσδράμετε εἰς ἄλλα μέσα. Γνωρίζω, εἶπεν ἡ Λόρα, γραῖάν τινα Ἰουδαίαν ἀποκατεστημένην ἐνταῦθα πρὸ δύο ἐτῶν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν ἐπιδεξιότητα, ἣν ἔχει νὰ συνενώνῃ τὰ διεστῶτα φίλτρα. Τινὲς διϊσχυριζόμεναι ὡς πρὸς τοῦτο, χλευάζουσι τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔργα τὰ ὁποῖα ἐκτελεῖ, καὶ δὲν θέλουν νὰ πιστεύσωσιν αὐτὰ, ἀλλ' ἐγὼ, χάρις τῷ Θεῷ, ὅλα τὰ πιστεύω καὶ δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῶν ὅσα ἐγὼ αὐτὴ εἶδον· ἐνθυμεῖσθε, εἶπεν ἡ Λόρα, τὴν νέαν Λισβέταν, ἥτις ἤρχετο κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα πωλοῦσα λεπτὰ ὑφάσματα· ἡ νέα αὕτη ἤνωνε τὴν φρόνησιν μετὰ τῆς ὡραιότητος· ἑκατοίκει δὲ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἀδελφῆς μου, ἥτις πολλάκις μοὶ ἔλεγεν ὅτι ἡ νέα Λισβέτα ἦτο τὸ παράδειγμα ὅλης αὐτῆς τῆς συνοικίας διὰ τὴν συνετὴν διαγωγήν της. Νέος τις ἄρχων, ἰδὼν αὐτὴν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐτόλμησε νὰ τῇ ὁμιλήσῃ ἐρωτικῶς· ἡ Λισβέτα ὅμως δὲν ἔδοσε τὴν ἐλαχίστην ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους του. Ἤρξατο δὲ ὁ ἄρχων νὰ τῇ πέμπῃ ἐρωτικὰς ἐπιστολὰς, ἀλλ' αὕτη οὐ μόνον δὲν ἐπρόσεχεν εἰς αὐτὰς, ἀλλα καὶ ἀπέφευγε παντοῦ καὶ αὐτὴν τὴν συνάντησίν του. Ἀδημονῶν ὁ ἐραστὴς οὗτος διὰ ταύτην τὴν ἀποτυχίαν του προσέδραμε ἐπικαλούμενος τὴν ἀντίληψιν τῆς γραίας Ἰουδαίας. Διηγηθεὶς δὲ εἰς αὐτὴν τὰς θλίψεις του, τὴν ἐφιλοδώρησε μεγάλως. Ἡ γόησσα Ἰουδαία ἀκροασαμένη τὰ περὶ αὐτῆς ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς του ἓν μικρὸν πράσινον κυρίον, παραγγείλασα νὰ τὸ ἀνάπτῃ ὁσάκις ἤθελεν ἐπιθυμήσει νὰ ἰδῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του. Ἀγνοῶ, εἶπεν ἡ Λόρα, ἂν κατὰ τὴν νύκτα ἄναπτε τὸ κηρίον οὗτος, ἀλλ' ἠξεύρω ὅτι ἡ Λισβέτα ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐποχῆς κατὰ πᾶσαν νύκτα ἐπορεύετο μόνη πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ ἐραστοῦ της, καὶ ἐπέστρεφε τὴν πρωΐαν μόνον. Ἡ ἀδελφή μου βεβαιωθεῖσα περὶ τοῦ ἀτοπήματος τούτου τὴν ἐπέπληξε, ἀλλ' ἡ δυστυχὴς Λισβέτα τὴν καθησύχασε, διηγηθεῖσα αὐτῇ ἀφελῶς τὰ κατ' αὐτὴν, ὅτι ἅμα ἤθελε κατακλιθῆ εἰς τὴν κλίνην, εὐθὺς ἐγείρετο, ὠθουμένη ἔκ τινος ὑπερφυσικῆς δυνάμεως, ἐξήρχετο τῆς οἰκίας χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, καὶ ἐπορεύετο ἀκουσίως πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ ἐραστοῦ της, ὃν ποσῶς δὲν ἠγάπα· ἐκεῖ, εἶπεν, εὕρισκεν ἀναμμένον κηρίον πρασίνου χρώματος, τὸ ὁποῖον ἔκαιε χωρὶς νὰ φθείρεται, καὶ δὲν ἔσβυνεν εἰμὴ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ μετὰ ταραχῆς· τότε, εἶπεν, συνείρχετο ἐν ἑαυτῇ, νομίζουσα ὅτι ἐξηγέρθη ἀπὸ τρομεροῦ ὀνείρου καὶ ἐπανείρχετο εἰς τὴν οἰκίαν δακρυῤῥοοῦσα.

Ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου δύνασθε νὰ κρίνετε, ἀγαπητὴ Κυρία, περὶ τῶν τεχνασμάτων αὐτῆς τῆς Ἰουδαίας· πρὸς τί λοιπὸν νὰ μὴ τὴν συμβουλευθῆτε· ἐὰν ἐπιθυμῆτε νὰ μὴ γνωρισθῆτε μεταμφιεσθῆτε· λάβετε τὰ ἐνδύματά μου· ἐὰν δὲ φοβῆσθε νὰ ὑπάγετε εἰς τὴν οἰκίαν της, ἀναδέχομαι νὰ φέρω αὐτὴν πρὸς ὑμᾶς.

Ἡ Δούκισσα ἀκροασαμένη τὴν Λόραν μετὰ λυπηροῦ μειδιάματος ἀπεδοκίμασε τὴν ὑπηρεσίαν της, μὴ στέρξασα ποσῶς νὰ ἀποδεχθῇ ἐν μέσον, τὸ ὁποῖον ἡ φρόνησίς της τὸ ἐθεώρει ὡς ἀνόητον· ἀλλ' ὅταν ἀγαπᾷ τις, ἡ λογικὴ δὲν ὠφελεῖ ποσῶς εἰς τὰς ὀρθὰς ταύτας σκέψεις, διότι πᾶν ὅ,τι θεωρεῖται συντελεστικὸν πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἀρέσῃ τις εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας του, τὸ λογίζεται καὶ θεμιτόν.

Ἡ Ῥοζάλβα λοιπὸν ἤρξατο νὰ ἀναπολῇ ἐν τῷ νῷ αὐτῆς τὴν Ἰουδαίαν· ἡ φαντασία της φυσικῶς ζωηρὰ ἐξάπτεται ἔτι μᾶλλον ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Δοῦκα ἀγάπης της· εὔπιστος εἰς ἄκρον, καθὸ διατελοῦσα ἐν τῇ νεανικῇ ἡλικίᾳ της, ἐπλήρονε καὶ αὐτὴ τὸ κατὰ τὴν πάτριον ἀνατροφήν της χρέος τῆς δεισιδαιμονίας. Ἡ Λόρα ἐξηκολούθει καθ' ἑκάστην νὰ τῇ διηγῆται νέα θαύματα τῆς γοήσσης αὐτῆς. Ἡ Ῥοζάλβα μὴ ἔχουσα οὐδεμίαν ἄλλην ἐλπίδα, ἀπεφάσισε καὶ ἐπέτρεψεν εἰς τὴν Λόραν τὸ νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς Ἰουδαίας.

Ἡ γόησσα ἦλθε τὴν νύκτα, ὁδηγηθεῖσα μυστικῶς εἰς κρυφόν τι οἴκημα πεφωτισμένον ὑπὸ ὀλίγων κηρίων· ἡ Δούκισσα ὑπῆγε πάραυτα πρὸς ἀντάμωσίν της συνωδευμένη ὑπὸ τῆς Λόρας· παρ' ὀλίγον ὅμως νὰ ὀπισθοδρομήσῃ φρικιάσασα εἰς τὴν θέαν τερατομόρφου ὄντος, ἐρειδομένου ἐπί τινος βακτηρίας ἐν εἴδει ῥάμνου. Ἦν δὲ ἐνδεδυμένη ἡ Ἰουδαία αὕτη ἔνδυμα ἐρυθρόν, τὸ ὁποῖον περιεδένετο μὲ κιτρίνην ζώνην· ἀπὸ τῆς φαλακρᾶς καὶ τρεμούσης κεφαλῆς της κατήρχετο πέπλος τις, ὅστις ἐκάλυπτεν ὀλίγας λευκὰς τρίχας· ὀξὺ κόκκαλον κεκαλυμμένον μὲ ξηρὰν ἐπιδερμίδα ἐσχημάτιζε τὴν ῥίνα της, τὸ ὁποῖον ἑνωμένον μετὰ ἑτέρου ἀναλόγου κοκκάλου ἐμόρφονε τὸ πώγωνά της· οἱ φλογεροὶ ὀφθαλμοί της ἀδύνατοι πλέον, ἐστέφοντο ἐξ ὀλίγων λευκῶν τριχωμάτων τῶν ὀῤῥύων αὐτῆς· αἱ εἰς τὸ πρόσωπόν της ὑπάρχουσαι δύο κοιλότητες ἐδείκνυον τὴν ἄλλοτε θέσιν τῶν παρειῶν. Ἡ Δούκισσα μόλις συνελθοῦσα ἐν ἑαυτῇ ἐκ τοῦ φόβου της, εἶπε νὰ καθήσῃ ἡ γόησσα, καὶ χωρὶς νὰ ὑποκρύψῃ τίποτε εἰς αὐτὴν, ἐπρόφερε δακρυχέουσα τὰς ἑξῆς λέξεις. — Λατρεύω τὸν σύζυγόν μου ὃν ἠγάπησα καὶ ἀγαπῶ· εἶμαι βεβαία ὅτι καὶ αὐτὸς μὲ ἠγάπησεν, ἀλλὰ νῦν μὲ ἐγκατέλειψε, παραδοθεὶς εἰς ὑποκείμενα ἀνάξια ἑαυτοῦ· ἐὰν δύνασθε νὰ μὲ τὸν ἐπαναφέρετε, ἐὰν ἠμπορῆτε νὰ μὲ τὸν δώσετε ὡς ἦτο κατὰ τὰς εὐτυχεῖς ἡμέρας μου, ὁ χρυσός μου, οἱ ἀδάμαντές μου, καὶ πᾶν ὅ,τι ἔχω πολύτιμον ἀνήκουσιν εἰς ὑμᾶς. Ἡ γόησσα ἔκυψε τὴν κεφαλήν της, κατεβίβασε τὰς λευκὰς ὀῤῥῦς

της, καὶ ἔτριψε μὲ τὴν ζηρὰν χεῖρά της τὸ ρυτιδωμένον μέτωπόν της.

Μετὰ στιγμιαίαν δὲ σιωπὴν εἶπε μὲ φωνὴν βραχνὴν — Κυρία, ἔχω φίλτρα, ὧν τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι βέβαιον, διὰ νὰ ἐπαναφέρω τοὺς ἐραστάς, ἀλλὰ δὲν ἔχω τόσα ἰσχυρὰ μέσα διὰ τοὺς συζύγους· ἐν τούτοις κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ἐξηκολούθησε, προσεκλήθην ὑπὸ νέας τινὸς πριγγιπέσσης, ἥτις εὑρίσκετο εἰς τὴν θέσιν σας· ὁ σύζυγος ἦν ἐρωτευμένος μετά τινος ῥωμαίας ἀοιδοῦ ἀσχήμου καὶ παρήλικος. Μετεχειρίσθην δύο φίλτρα, ἀλλ' ἀπέβησαν μάταια. Ἐκπεπληγμένη διὰ τὴν ἀποτυχίαν μου ταύτην ὑπώπτευσα ὅτι ἡ ἀοιδὸς αὐτὴ ἔκαμνε ὡσαύτως μαγείας, αἵτινες ἐματαίονον τὰς ἐμάς· περίεργος λοιπὸν διὰ νὰ μάθω τὰ μέσα δι' ὧν ἡ ἀοιδὸς αὕτη ἐζωογόνει τὸν πρὸς τὸν ἐραστήν της ἔρωτα, εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, ἀνέβην μέχρι τοῦ ἀνωγαίου τῆς οἰκίας της, τὸ ὁποῖον ἦτο κεκλεισμένον μὲ τρεῖς θύρας· κατανοεῖτε δὲ, προσέθηκεν, ὅτι δὲν εἶχον ἀνάγκην κλειδίου διὰ νὰ ἀνοίξω τὰς θύρας· φθάσασα εἰς τὸ ἀνώγαιον παρετήρησα ἐν τάχει ὅ,τι ἀνθίστατο εἰς τὰ φίλτρα μου· εἶδον ἕνα ἀλέκτορα δεδεμένον ἐκ τοῦ λαιμοῦ, τῶν πτερῶν καὶ τῶν ποδῶν· ὁ ἀλέκτωρ οὗτος εἶχεν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμούς του δίοπτρα χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα ἀπεστέρουν αὐτὸν ἐντελῶς τῆς ὁράσεως· ἐκινήθην εἰς γέλωτα μᾶλλον ἀπὸ ἔλεος ἢ ἀπὸ εἰρωνείαν καὶ εὐχαριστήθην, λαβοῦσα τὸν ἀλέκτορα, νὰ τῷ ἀφαιρέσω ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ χρυσᾶ δίοπτρα· ἐπανῆλθον ἀκολούθως εἰς τὴν οἰκίαν μου, βεβαία οὖσα ὅτι ἅπασαι αἱ εὐχαί μου ἐπληρώθησαν· ἀπ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ὁ ἀλέκτωρ ἔπαυσε τοῦ νὰ ἦναι τυφλὸς, ἔπαυσε καὶ ὁ σύζυγος τῆς νέας πριγγιπέσσης τοῦ νὰ τυφλώττῃ περὶ τῆς ἀοιδοῦ αὐτῆς· ἠνεώχθησαν οἱ ὀφθαλμοί του, εἶδεν ὅτι αὕτη ἦτο δυσειδὴς γραῖα, δύστροπος καὶ ἄπιστος, καὶ προσοικειώθη ἐκ νέου τῇ συζύγῳ του, ἥτις ἦτο νέα πλήρης χαρίτων καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν ὑπέρποτε ἄλλοτε.

«Νῦν ἔχομεν, ἐξηκολούθησεν ἡ γόησσα, νὰ κάμωμεν δυσκολωτέραν τινὰ θεραπείαν ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος σας· δύνασθε, εἶπε, νὰ μὲ φανερώσετε τὸ ὄνομα γυναικός τινος, ἥτις νὰ ἀγαπᾶται ἰδιαιτέρως παρὰ τοῦ συζύγου σας; Εἶναι ἀληθὲς, εἶπεν ἡ Ἰουδαία, ὅτι εἶναι πολλαὶ αἱ μαγεῖαι, ἃς γνωρίζω, ἀλλ' οὕτω διῃρημέναι χάνουσι τὴν ἰσχύν των· ἀλλ' ἐν τούτοις ἃς εὐελπιζώμεθα. Γνωρίζω, εἶπεν, κυρία, τρομερόν τι μαγικὸν, καὶ ἂν ἠδυνάμην νὰ ἔχω παρ' ὑμῶν αὐτῶν ὀλίγας τρίχας κεκομμένας ἀπὸ τὴν κεφαλὴν ἀπηγχονισμένου τινὸς κακούργου, πιστεύω νὰ κατορθώσω, ὥστε διὰ βίου πλέον νὰ ἀγαπᾶσθε παρ' ἐκείνου τὸν ὁποῖον λατρεύετε.

Ἡ Δούκισσα ἔφριξεν εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ ἀπέπεμψε τὴν γόησσαν· ἀλλὰ μόλις εἶχεν ἐκβῆ τῆς οἰκίας καὶ ἡ Λόρα ἔδραμε καλέσασα αὐτὴν· ἡ Ῥοζάλβα ἀπηλπισμένη πλέον ἀφοῦ εἶχεν ἐξαντλήσει ὅλα τὰ μέσα, συγκατένευσε τέλος, ὑπείκουσα εἰς τὴν ἰσχυρογνωμονύνην τῆς Ἰουδαίας, ἥτις ἐπέμενεν ἐπαναλαμβάνουσα ὅτι αὐτὸ ἦτο τὸ μόνον μέσον δι' οὗ ἠδύνατο νὰ προσοικειωθῇ μετὰ τοῦ συζύγου της. Τέλος ἡ Δούκισσα ἠρώτησε τὴν Ἰουδαίαν τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ προμηθευθῇ τὰς τρομερὰς αὐτὰς τρίχας. Ἄκουσον λοιπὸν, εἶπεν αὐτῇ ἡ γόησσα.

Ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν ἀπὸ τῆς χώρας τοῦ Παλέρμου ἐπὶ τῆς μεγάλης λεωφόρου κεῖται μικρὸν ἐκκλησίδιον περικυκλούμενον ὑφ' ἑνὸς βαθέως χάνδακος. Ξυλίνη δὲ γέφυρα κεῖται παρὰ τῷ ἐκκλησιδίῳ τούτῳ· ἀπό τινος δὲ λίθου ἤρτηται σχοινίον τι διάμετρον ἔχον ἡμίσεως ποδός· ἀπὸ τοῦ σχοινίου τούτου κρέμανται τὰ σώματα τῶν διὰ τῆς ἀγχόνης τὸν θάνατον ὑποστάντων κακούργων, μένουσι δὲ οὕτω τὰ πτώματα αὐτῶν κρεμάμενα πρὸς παραδειγματισμὸν, μέχρις οὗ σηπώμενα πίπτουσιν αὐτομάτως ἐντὸς τοῦ χάνδακος αὐτοῦ, ὅστις χρησιμεύει ὡς κοιμητήριον τῶν ἀθλίων τούτων. Ἐὰν ἀγαπᾶτε τόσον περιπαθῶς τὸν σύζυγον ὑμῶν, εἶπεν ἡ Ἰουδαία, ἐὰν ἔχετε τόσον μέγα θάρρος νὰ ὑπάγετε ὑμεῖς μόνη εἰς τὸ ἐκκλησίδιον αὐτὸ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς, καὶ κόψετε μὲ τὰς χεῖράς σας τρίχας τινὰς ἀπὸ τῶν κεφαλῶν τοῦ πρώτου πτώματος, τὸ ὁποῖον θέλετε ἀπαντήσει, ἐγὼ ἐγγυῶμαι περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἔργου μας, ἀλλὰ καθ' ἃ σᾶς εἶπον πρέπει μόνη νὰ ὑπάγητε αὐτόσε καὶ ἐν μέσῃ ὥρᾳ νυκτός.

Ἡ Ῥοζάλβα ἐσκέφθη ἐπὶ ὀλίγας στιγμὰς, ἀκολούθως λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς γραίας Ἰουδαίας, τῇ ἀπεκρίθη — θέλω ὑπάγει· ἤδη ἑνδεκάτη ὥρα ἐσήμανε, θέλω ἐπιχειρήσει τὸ ἔργον ἀμέσως· ὅθεν ζητεῖ παρὰ τῆς Λόρας τὸ σκέπασμά της, ἥτις τρέμουσα τὸ χορηγεῖ αὐτῇ· ἡ Ῥοζάλβα λαμβάνουσα ἐν χερσὶ μικρόν τινα φανὸν φωτιζόμενον ὑπὸ ἀμυδροῦ φωτὸς, ψαλίδα καὶ μαχαίριον, διατάσσει τὴν γόησσαν νὰ τὴν περιμένῃ, ἀπαγορεύσασα εἰς τὴν Λόραν τοῦ νὰ τὴν παρακολουθήσῃ, καὶ λάθρα φεύγουσα ἀπὸ τινος θύρας τοῦ κήπου, ἐξέρχεται τῆς πόλεως διαπορευομένη τὴν μεγάλην λεωφόρον, καὶ ἰδοὺ πάντῃ μόνη εὑρίσκεται ἐν τῇ πεδιάδι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μεσονυκτίου. Βαίνουσα δὲ αὕτη βήματι ταχεῖ καὶ στερεῷ οὐδεμίαν ἄλλην ἰδέαν περιέστρεφεν ἐν ἑαυτῇ, εἰμὴ τὴν περὶ τοῦ συζύγου της.

Φθάσασα βλέπει τὸ ἐκκλησίδιον, μέγας τρόμος τὴν κατέλαβε· χωρὶς ποσῶς νὰ σταματήσῃ, ζητεῖ, ὁδηγουμένη ὑπὸ τοῦ φωτὸς, ὅπερ ἐκράτει, τὴν εἴσοδον τῆς ξυλίνης γεφύρας· τὴν διέρχεται δρομαία, καὶ φθάνουσα εἰς τὸ σχοινίον τὸ ἀπὸ τοῦ λίθου ἐξηρτημένον, σταματᾷ παρατηροῦσα αὐτὸ μὲ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τὸ ὁποῖον ἐκράτει ἐν χερσί· τὸ σχοινίον αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶχε μόλις ἡμίσεως ποδὸς διάμετρον ἐκρέματο κατωφερῶς, καὶ ἔκλινε πρὸς τὸν χάνδακα· ἡ Δούκισσα προτείνει τὸ φῶς ὅπερ ἐκράτει καὶ ῥίπτει τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὸ βάραθρον, ἐνῷ λευκὰ ὀστᾶ διακρίνει κείμενα ὑπὸ τοὺς πόδας της εἰς βάθος εἴκοσι πηχῶν.

Ἡ Ῥοζάλβα ἐν καταστάσει λειποθυμίας εὑρισκομένη ἀναζωογονεῖται· ἀγωνιῶσα δὲ θέτει τὸν πόδα

της ἐπὶ τοῦ στενοῦ αὐτοῦ σχοινίου, ἀλλὰ κατὰ τὸ δεύτερον βῆμα κλονίζεται, καὶ εὐθὺς προσπαθεῖ νὰ πιασθῇ εἰς τὸν τοῖχον, ἀλλ' ἡ χεὶρ της ἀπαντᾷ πόδα τῶν κρεμαμένων κακούργων· ἅπτεται τούτου, καὶ στηριζομένη ἐπ' αὐτοῦ λαμβάνει τὸ φῶς εἰς τὴν χεῖράτης μὲ τὴν ὁποίαν ἐκράτει τὸν πόδα. Κρατοῦσα δὲ εἰς τὴν ἑτέραν χεῖρα τὴν ψαλίδα καὶ ἀνασηκωμένη εἰς τὰς ἄκρας τῶν κακῶς θεμένων ποδῶν της, ἀγωνίζεται νὰ φθάσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ πτώματος διὰ νὰ κόψῃ τὰς τρίχας, ὧν εἶχε ἀνάγκην.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς φρικαλαίας ταύτης ἀσχολίας, ἅμαξά τις συρομένη ὑπὸ ἓξ ἵππων διέβαινε τὴν εὐρεῖαν λεωφόρον· ἐντὸς τοῦ ὀχήματος αὐτοῦ εὑρίσκετο νέος τις, ὅστις ὡδήγει δύο ἀοιδοὺς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἐξοχῆς του· ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς παρατηρεῖ λάμψιν ἀμυδροῦ φωτὸς ἀναπτομένην, καὶ διακρίνει γυναῖκά τινα προσπαθοῦσαν ν' ἀποσπάσῃ πτῶμά τι τῶν κρεμαμένων δυστυχῶν. Κυριευμένος ὑπὸ τρόμου φρίκης, ὁ νέος ἐκλαμβάνει τὴν γυναῖκα αὐτὴν ὡς γόησσαν, ἥτις μελετᾷ μαγείαν τινά. Σταματήσας δὲ τοὺς ἵππους του, ἐξέρχεται τοῦ ὀχήματος προχωρῶν βήματα βραδέως. Δεισιδαίμων δὲ διατελῶν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀσώτῳ ζωῇ του φωνάζει μετὰ τρομερᾶς φωνῆς — Ἀλάστωρ μάγισσα, ἄφησον ἐν εἰρήνῃ τοὺς νεκροὺς, ἢ φοβοῦ τοὺς ζῶντας· τρέμε μὴ ἔλθω ἐν αὐτῇ τῇ στιγμῇ καὶ ἁρπάζω ἀπὸ τῶν μιαρῶν χειρῶν σου τὸ φοβερὸν λάφυρον τὸ ὁποῖον κρατεῖς, καὶ κατόπιν παραδόσω καὶ σὲ εἰς τὴν δικαιοσύνην.

Ἀπόπληκτος γενομένη ἡ δούκισσα εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους, καὶ συσχεθεῖσα ὑπὸ φόβου, ἄφησε καὶ κατέπεσε ἀπὸ τῶν χειρῶν της τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον καταπεσὸν σβύεται· ἐν τῷ σκότει δὲ διαμένουσα, κρέμαται ἡ ἀθλία ἀπὸ τοῦ πτώματος· ὑπὸ τρόμου δὲ κατεχομένη μόλις ἀναπνέει, αἰσθανομένη τὰς δυνάμεις της ἐκλιπούσας.

Ὁ Δοὺξ διπλασιάζει τὰς ἀπειλάς του, καὶ διέρχεται τὴν γέφυραν. Βεβιασμένη τέλος ἡ Ῥοζάλβα νὰ ὁμιλήσῃ, ἤδη νεκρὰ σχεδὸν τῷ λέγει, στῆθι, στῆθι, δὲν μελετῶ ποσῶς ἁμαρτίαν, ὁ Θεὸς καὶ ἡ καρδία μου ἔστωσαν μάρτυρες. Μὴν ἐξυβρίζετε, οὕτω μίαν δυστυχῆ, ἥτις εἶναι ἀξία τοῦ ἐλέους. Σὲ λέγω δὲ ὅτι ποσῶς μὴ προχωρήσῃς πλέον πρὸς ἐμὲ, ἂν δὲν θέλῃς νὰ ἐνταφιασθῶ εἰς τὸ βάραθρον τοῦτο.

Ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων, ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῆς, ἀνεγνώρισεν ὁ Δοὺξ τὴν σύζυγόν του· ἐκβάλλει οὗτος φωνὴν, δραμὼν πρὸς αὐτὴν, ἐπικαλούμενος καὶ καθικετεύων αὐτὴν νὰ τὸν ἀναμένῃ θαῤῥοῦσα. Μετεχειρίσθη δὲ ἐκφράσεις τινας θωπευτικὰς, ἃς αὐτὸς ὁ κίνδυνος τῆς Ῥοζάλβης ἀπέσπα ἀπ' αὐτοῦ· πλησιάσας τέλος πρὸς αὐτὴν τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ λειποθυμημένην τὴν ἔφερεν εἰς τὴν ἅμαξάν του, ἀφ' ἧς ἐξέβαλε τὰς ἀοιδοὺς, καὶ φθάνει εἰς τὴν πόλιν πρὶν ἡ Δούκισσα συνέλθῃ εἰς ἑαυτὴν, κατεχόμενος ὑπὸ φρίκης καὶ ἐκπλήξεως.

Ἡ Λόρα βλέπουσα τὴν κυρίαν της ἀναίσθητον ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀγκαλῶν τοῦ συζύγου της, πληροῖ τὸν ἀέρα ἀπὸ θλιβερῶν φωνῶν, τὴν βοηθεῖ καὶ τὴν ἐπαναφέρει εἰς τὴν ζωήν· ὁ Δοὺξ ἐκτὸς ἑαυτοῦ ὢν δὲν ἠμπορεῖ νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι εἶδε, εἰς μάτην δὲ ζητεῖ νὰ τὸ ἐννοήσῃ, ἀλλὰ τέλος δίδεται αὐτῷ ἡ ἐξήγησις.

Τότε ἡ γραῖα Ἰουδαία εἶπεν αὐτῷ μετὰ μεγαλοπρεποῦς σοβαρότητος τοὺς ἑξῆς λόγους· ἄνθρωπε ἀναίσθητε καὶ σκληρὲ, γονάτισον ἐνώπιον τῆς συζύγου σου· λάτρευσον τὸ πρωτότυπον τῶν περιπαθῶν καὶ σταθερῶν καρδιῶν· οὐδέποτε ἐραστὴς ἢ σύζυγος ἔλαβε δεῖγμα ἀγάπης περιπαθεστέρας, οἵαν λαμβάνεις σήμερον σύ· μάθε ἀχάριστε, γνώρισον τί ἔκαμε δι' ἐσὲ ἡ Ῥοζάλβα, ἐρυθρίασον, διότι τὴν ἐγκατέλειψας, καὶ προσπάθησον δι' ὅλου τοῦ βίου σου νὰ φανῇς ἀντάξιος καὶ τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς, ἣν σὲ ἐπέβαλεν ἡ σύζυγός σου εἰς μίαν στιγμήν.

Τότε ἡ γραῖα διηγεῖται λεπτομερῶς τὰ μετὰ τῆς Δουκίσσης διατρέξαντα, καὶ τὴν τρομερὰν δοκιμασίαν, ἣν ἀπῄτησεν ἀπ' αὐτήν· ὁ δοὺξ μόλις ἀκούσας τὴν διήγησιν τῆς γραίας ῥίπτεται εἰς τοὺς πόδας τῆς συζύγου του, χύνων θερμὰ δάκρυα χαρᾶς, ἀγάπης καὶ μετανοίας· ὁρκίζεται νὰ διορθωθῇ δι' αἰωνίου σταθερότητος ἀπὸ τῶν ἀποπλανήσεων, τὰς ὁποίας ἀποστρέφεται πλέον, ζητεῖ συγγνώμην ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἀνάξιον τοιαύτης συζύγου. Ἡ ἀγαθὴ Ῥοζάλβα ἀνασηκόνει αὐτὸν ῥίπτουσα ἐπ' αὐτοῦ μειδίαμα λυπηρόν· τὸν περιπτύσσει εἰς τὰς ἀγκάλας της καταβρέχουσα τὸ πρόσωπόν του μὲ δάκρυα χαρᾶς· ἀμφότεροι δὲ συνωμίλουν περιπαθῶς περὶ τῆς εὐτυχίας, ἥτις τοὺς ἀνέμενε.

Ἀπ' αὐτῆς τῆς στιγμῆς ὁ Καστελμάρος ἐγκατέλειψε τοὺς ἀπατηλοὺς φίλους του, οἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν ἐντελῶς νὰ τὸν διαφθείρωσι. Εὐτυχὴς δὲ γενόμενος εἰς τὴν εὐδαιμονίαν αὐτὴν, ἣν χορηγεῖ ἡ ἀρετὴ, ἡ ἁγνὴ καὶ ἄσπιλος ἀγάπη, ἔτι δὲ καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῶν καρδιῶν, καὶ ἀγαπώμενος ἔτι μᾶλλον παρὰ τῆς Ῥοζάλβας διήνυσεν· ἡμέρας πολλὰς ἀλύπους μετὰ τῆς πιστῆς συζύγου του, μετὰ τῶν τέκνων του, τὰ ὁποῖα ὁ οὐρανὸς τῷ ἔδωκε, καὶ μετὰ τοῦ καλοῦ γέροντος Σκρεζάνου.

Ἡ Ἰουδαία πλουσία πλέον ἀπὸ τῶν φιλοδωρημάτων, τα ὁποῖα ἐχάρισεν αὐτῇ ἡ Δούκισσα, παρῄτησε διὰ συμβουλῆς της τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν τέχνην τῆς γοητείας, ἣν μετήρχετο· τότε δὲ ὡμολόγησεν ἡ γραῖα, ὅτι προτείνουσα εἰς τὴν Ῥοζάλβαν τὸ νὰ ὑπάγῃ εἰς αὐτὸ τὸ ἐκκλησίδιον, ἤξευρεν ὅτι καθ' ἑκάστην πρὸς τὸ μεσονύκτιον διήρχετο ὁ Δοὺξ ἐκεῖθεν· ἂν καὶ ὀλίγον ἤλπιζεν, εἶπεν, αὕτη εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συναντήσεως αὐτῆς, ἐν τούτοις ὅμως δὲν ἠλάττωσε τὴν δόξαν τῆς ἐπιτυχίας της· τοῦτο δὲ δὲν μεταβάλλει ποσῶς τὰς δοξασίας, ἃς πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντες περὶ τῶν γοησσῶν.

(μετάφρασις) Α. Δ.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟΥ.

Τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Σαὶν-Ζερβαὶ εἰς Φωσινὺ (Σαβοΐα). Κατὰ πρῶτον ἤδη ἔζων ἐν οἰκειότητι μετὰ τῶν ὀρέων καὶ ἡ κυρία μου ἐνασχόλησις ἦν τὸ νὰ τὰ θαυμάζω. Τὸ Σαὶν-Ζερβαὶ προσεγγίζει τὴν κοιλάδα τοῦ Σαλενσίου, καὶ μόνον τρεῖς ἢ τέσσαρας λεύγας ἀπέχει τοῦ **Chamouny**, δηλαδὴ τῶν χιονοστιβῶν τῶν Βοσγῶν, τῆς θαλάσσης τοῦ Πάγου καὶ τοῦ Λευκοῦ Ὄρους. Πρὸς τὸ ἀπολαῦσαι τῆς ὄντως ποιητικῆς ταύτης θέας, ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι ὁ οὐρανὸς αἴθριος. Διότι ἐκτὸς τῆς δυσαρεσκείας τοῦ νὰ περιορισθῇ τις ἐν τοῖς ὄρεσιν ὑπὸ τοῦ ὑετοῦ, ἓν μόνον νέφος ἀρκεῖ νὰ συγκαλύψῃ ὡς πέπλος, ὅ,τι θαυμάσιον, ὅ,τι ῥωμαντικὸν ἦλθες μετὰ τοσούτου κόπου νὰ ἴδῃς. Φαντάσθητι ὅτι διέτρεξας δέκα λεύγας ἐπὶ ὁδῶν ἀθλίων καὶ ἀποκρήμνων, ὅπως παρευρεθῇς εἰς μεγάλην τινὰ παράστασιν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ θέατρον, εὑρίσκεις καταβεβιβασμένον τὸ παραπέτασμα. Τοιοῦτό τι δυστύχημα ἐφοβούμην τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἤθελον ἐπιχειρήσει τὸ προσκύνημα τοῦ Λευκοῦ Ὄρους, προσκύνημα τοσούτῳ σπουδαῖον, εἰς τοὺς φοιτητὰς τοῦ Σαὶν-Ζερβαὶ, ὅσῳ εἶναι τὸ τῆς Μέκκας εἰς εὐλαβῆ μουσουλμάνον. Τὸ ζήτημα ἦτο, τὸ προϊδεῖν τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς τὸ Λευκὸν Ὄρος ἤθελεν εἶσθαι ἐλεύθερον παντὸς περικαλύμματος, καὶ πρὸς τοῦτο, τὸ καλήτερον ἦτο νὰ συμβουλευθῇ τις τὸ βαρόμετρον τὸ ἐν τῇ στοᾷ ἀνηρτημένον διὰ φροντίδος καὶ ἐπιμελείας τοῦ ἐξοχωτάτου ἰατροῦ Δεμεῦ διευθυντοῦ τοῦ καταστήματος. Αὐτὸ τοῦτο ἔπραττον δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Οἱ χρησμοὶ τοῦ βαρομέτρου, ὡς ὅλοι οἱ χρησμοὶ, εἰσιν ἀρκούντως σκοτεινοί. Ἀλλὰ καί τοι ἀπολέσας τὴν πηξίδα μου ἕνεκα τῶν ὀρέων, ἀπήλαυα μολαταῦτα ὑπολήψεως προφητικῆς, ἴσης τοῦ Καζαμία, εἰς τὸ προλέγειν τὸν καιρόν. Οὕτως, ὁ δόκτωρ **Grange** αὐτόθι πρὸς ἐξακολούθησιν τῶν περιέργων καὶ ἐπωφελῶν αὐτοῦ ἐρευνῶν εὑρισκόμενος, μ' εἶχεν ἐκτοξεύσει τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα,

« Χάρις εἰς τοῦ ὑδραργύρου τὸ ὑγρὸν οὔτε καιρέαν,
Δὲν λανθάνεται προλέγων ὁ καλός μας οὗτος φίλος,
(Ὁ σοφὸς ὅσον ὁ ψύλλος,)
Τὴν πρωΐαν ποῖος ἦτο ὁ καιρὸς τὴν προτεραίαν ».

Ἀνέγνωτέ ποτε τὸν Ῥασσέλαν τοῦ Τζιόνσων. Ἐτέμεινεν εἰς τὴν μνήμην μου, ἡ ἱστορία κυρίου τινὸς κιδαροφόρου, φρονοῦντος ὅτι εἶναι ὁ μέγας διανομεὺς τῆς ἐπὶ τοῦ πλανήτου ἡμῶν θερμότητος καὶ ὑγρασίας. Οὐδεμία πλημμύρα, οὐδεμία ἀνομβρία ἐπισυμβαίνει χωρὶς νὰ αἰτιαθῇ ἑαυτοῦ, ὁ ταλαίπωρος! μετὰ συντετριμμένης καρδίας. — « Προφῆτα θεῖε! ἰδοὺ βαρὺς ἐπιπεσὼν σίφων κατέστρεψε τὴν Φὲζ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, τὴν παραμονὴν τοῦ ῥαμαζανίου . . . Φεῦ! καὶ τὸ ἐνθυμοῦμαι καλῶς· εἶχον ὑπάγει εἰς τὸ νεκροταφεῖον τρυφὰς ἐπιδιώκων καὶ ἡδονὰς μετά τινων φίλων — Χάλαζα ἐξηφάνισε προχθὲς τῆς Τύνιδος τοὺς κήπους . . . Δυστυχία! δυστυχία! εἶχον ἀφρόνως ἀποκοιμηθῆ εἰς τὴν θερμότητα τῆς ἡμέρας! » — Καὶ ἐκσπᾶται τὰς τρίχας τοῦ γενείου του, ὁ βέλτιστος, κατὰ τὸ ἔθος τῶν μωαμεθανῶν. Καὶ πλείστους ἄλλους ἐγνώρισα τοιαύτην τινὰ πάσχοντας μανίαν εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς. Τὸ κατ' ἐμὲ, καὶ ἐγὼ περιέπεσα εἰς τὴν μανίαν ταύτην, κατὰ λόγον μεταιωρολογικόν. Ὅθεν πρὸς καθησυχίαν τῆς συνειδήσεώς μου κατέβαλον ὅλας μου τὰς δυνάμεις εἰς τὸ νὰ σπουδάσω ἀκριβῶς καὶ ἐκτενέστατα τὸ κεφάλαιον τῶν βαρομέτρων. Συγκεφαλαίωσιν λοιπὸν τῶν σπουδῶν μου ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ σᾶς ἐκθέσω.

Πρὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου, παρετηρήθη ἡ πρὸς τὰ ἄνω τάσις τοῦ ὕδατος ἢ ἄλλου οἱουδήποτε ῥευστοῦ, τεθέντος ἐν ἀγγείῳ ἢ σωλῆνι, χημικῶς πρότερον κενωθέντι. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι, οἵτινες εἰς πάσας μὲν ἐνεφιλοχώρουν τὰς ἐξηγήσεις καὶ λύσεις, οὐχὶ ὅμως πάντοτε ηὐτύχουν εἰς τὰς ἐξηγήσεις των ταύτας, ἐξήγησαν τὸ φαινόμενον τοῦτο διὰ τοῦ ὅρου ὅτι — ἡ φύσις ἀποστρέφεται τὸ κενόν. Τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦτο ὡρίσθη ἐν Ἀριστοτέλει, καὶ ἔκτοτε, πάντες οἱ διὰ τοῦ Ἀριστοτέλους μαθόντες νὰ κρίνωσιν, ἐν διαστήματι εἴκοσιν ὅλων αἰώνων, εὗρον ὅτι ἡ λύσις αὕτη ἦτον ἔξοχος. Ἐν τούτοις ἡμέραν τινὰ, οἱ κρηνοποιοὶ τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Φλωρεντίας λαβόντες ἀνάγκην ἀντλιῶν 40—50 ποδῶν μήκους (διότι ὑπὸ τὸ φλογερὸν ἐκεῖνο τῆς Ἰταλίας κλῖμα, τὸ ὕδωρ ἐλλόγως εἶναι ἓν τῶν κυριοτέρων πρὸς διακόσμησιν τῶν μεγάλων οἴκων στοιχεῖον)· οἱ κρηνοποιοὶ, λέγω, οὗτοι παρετήρησαν ὅτι τὸ ὕδωρ ἀνήρχετο μόνον εἰς 32 ποδῶν ὕψος, ἐν ταῖς ἀντλίαις, ἂν καὶ τὸ ἔμβολον ὑπηγέρθη μέχρι τοῦ ἀνωτάτου σημείου. Ἐκεῖθεν ὁ σωλὴν ἔμενε κενὸς, εἰς τὸ πεῖσμα τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀντιπαθειῶν αὐτῆς. Ἔσπευσαν λοιπὸν νὰ εὕρωσι τὸν Γαλιλαῖον, καὶ διεκοίνωσαν εἰς αὐτὸν τὴν παρατήρησίν των. Ἀλλ' ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ τοῖς ἀπεκρίθη ὅτι ἐκ τοῦ φαινομένου τούτου ἐξάγεται ὅτι ἡ φύσις, φαίνεται, δὲν ἀποστρέφεται τὸ κενὸν ἢ μέχρι τῶν 32 ποδῶν, καὶ εἴπε, διότι ἐνησχολημένος εἰς τὰς μεγάλας ἀνακαλύψεις τὰς ὁποίας ἔκαμε εἰς τὰ οὐράνια διαστήματα, δὲν ἔδωκεν εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην τὴν ἀπαιτουμένην σπουδαιότητα, εἴτε διότι μετεχειρίσθη τρόπον οἰκεῖον ἴσως εἰς τοὺς ἐξέχοντας ἄνδρας, τὴν εἰρωνείαν, ἡ παρατήρησις αὕτη ἔμεινεν ἕως ἐκεῖ, μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀνέλαβεν αὐτὴν ὁ Εὐάγγελος Τορρικέλλης, μαθητὴς τοῦ Γαλιλαίου, καὶ διάδοχος αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Φλωρεντίας ἕδραν τῶν μαθηματικῶν.

Ἀπὸ τοῦ 1638, ἐν Γαλλίᾳ ὁ Καρτέσιος εἶχεν ὑποπτευθῆ ὅτι ἡ προσέλευσις τῶν μερῶν τῶν στερεῶν σωμάτων καὶ ἡ ἐν ταῖς ἀντλίαις ὕψωσις τοῦ ὕδατος ὠφείλετο εἰς τὸν ὄγκον τοῦ ἀέρος. Διὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἐξήγει καὶ τὴν ἀκινησίαν τοῦ ἐν σωλῆνι ἄνωθεν ἐσφραγισμένῳ τεθέντος ὑδραργύρου. Φαίνεται ὅμως ὅτι τοῦτο εἶχε διαμείνει εἰς κατάστασιν εἰκασίας, ὅτε ὁ Μερσένιος ἐκοινοποίησε πείραμά τι τοῦ Τορρικέλλη, οὗ γνῶσιν εἶχε· λάβει, κατὰ τὸ 1644, δι' ἐπιστολῆς τινος ἐξ Ἰταλίας. Ἰδοὺ ὁποῖον ἦν τὸ πείραμα ἐκεῖνο.

Ὁ Τορρικέλλης κινηθεὶς τὴν προσοχὴν ὑπὸ τῆς παρατηρήσεως τῶν κρηνοποιῶν, ἐφαντάσθη ἡμέραν τινὰ ὅτι ἡ αὐτὴ αἰτία, ἥτις ὑψόνει τὸ ὕδωρ 22 περίπου πόδας, ἔπρεπε νὰ ὑψώσῃ τὸν τετράκις καὶ δεκάκις βαρύτερον ὑδράργυρον εἰς ὕψος τετράκις καὶ δεκάκις μικρότερον, δηλαδὴ 28 περίπου δακτύλους. Ὅπως λοιπὸν βεβαιωθῇ περὶ τούτου, λαμβάνει σωλῆνα ὑάλινον, 4 ποδῶν τὸ μῆκος, κεκλεισμένον κατὰ τὴν μίαν ἄκραν του· πληροῖ αὐτὸν ὑδραργύρου, ἔπειτα, φράξας διὰ τοῦ δακτύλου του τὴν ὀπὴν, ἀνέστρεψε τὸν σωλῆνα ἐντὸς ἀγγείου πλήρους ὑδραργύρου, ἀπέσυρε τὸν δάκτυλον καὶ εἶδε τὸν ὑδράργυρον κατ' ἀρχὰς μὲν νὰ κατέλθῃ εἰς τὸ ἀγγεῖον, ἀκολούθως δὲ νὰ σταθῇ, περιδινούμενος, εἰς ὕψος 28 δακτύλων, ἀφεὶς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τοῦ σωλῆνος μέρει διάστημά τι κενὸν, κληθὲν ἀπὸ τοῦ παρατηρητοῦ: *τὸ κενὸν τοῦ Τορρικέλλη*. Ὁ Φλωρεντινὸς σοφὸς ἐσυμπέρανεν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐξήγετο ἐκ τῆς θλίψεως τῆς ἀτμοσφαίρας, καὶ ἐνησχολεῖτο ἔτι εἰς διάφορα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πειράματα, ὅτε ὁ θάνατος τὸν ἀφήρπασεν ἐν ἔτει 1647.

Ἔζη τότε εἰς Ῥουὲν εἴκοσι καὶ τριετής τις νεανίας, ὃν ἐξέπληξε τὸ λαμπρὸν καὶ ἡ ἁπλότης τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τορρικέλλη· ὁ νεανίας οὗτος ἐκαλεῖτο Βλαίσιος Πασχάλης. Μὲ τὴν λογικὴν ἐκείνην ἥτις ἦν ἓν τῶν πρωτίστων αὐτοῦ πλεονεκτημάτων, ὁ νέος οὗτος εἶπε καθ' ἑαυτόν· ἀφοῦ τοῦ ἀέρος ἡ βαρύτης εἶναι τὸ αἴτιον τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀέρος αὐτοῦ παρατηρουμένου φαινομένου, δὲν δύναται ἄρά γε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπαναλαμβάνεται, διατηρουμένης τῆς ἀναλογίας, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὕδατος; Ζήτημα τὸ ὁποῖον διέλυσε διὰ σειρᾶς πειραμάτων τοσούτῳ εὐφυῶν, ὅσῳ ποικίλων. Δὲν ἔμεινεν ὅμως ἕως ἐκεῖ· Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1647, ἔγραψεν εἰς τὸν γυναικάδελφόν του, τὸν Κ. Περιέρον, σύμβουλον παρὰ τῷ ἐν Ὠβερνίᾳ δικαστηρίῳ παρακαλῶν αὐτὸν νὰ ἐξετάσῃ τὰ διάφορα ὕψη εἰς ἃ ἤθελε κρατηθῇ ὁ ὑδράργυρος ἐν σωλῆνι τορρικελλιανῷ, μεταφερθέντι εἰς διάφορα τοῦ ὄρους **Puy-de-Dome** ὕψη.

« Τὸ βλέπεις ἀναμφιβόλως, τοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἐκ τοῦ πειράματος τούτου ἐξήρτηται τοῦ προβλήματος ἡ ἐντελὴς λύσις, καὶ ὅτι, ἂν συμβῇ ὥστε τὸ ὕψος τοῦ ὑδραργύρου νὰ ἐλαττοῦται καθόσον προχωροῦμεν πρὸς τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν (ὡς ἔχω πολλοὺς λόγους νὰ τὸ πιστεύσω, ἂν καὶ ὅλοι οἱ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο σπουδάσαντες ἀντικρούσωσι τὴν γνώμην ταύτην) ἀναγκαῖον τούτου τοῦ φαινομένου συμπέρασμα ἔσεται ὅτι ἡ βαρύτης καὶ ἡ θλῖψις τοῦ ἀέρος εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς ταπεινώσεως τοῦ ὑδραργύρου, καὶ οὐχὶ ἡ ἀποστροφὴ τοῦ κενοῦ, βεβαίου ὄντος ὅτι πλειότερος ἀὴρ ὑπάρχει βαρύνων τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους παρὰ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ· ἀφοῦ δὲν δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ φύσις ἀποστρέφεται τὸ κενὸν περισσότερον εἰς τοὺς πρόποδας, παρὰ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. »

Μόνον δὲ τὴν 19 Σεπτεμβρίου 1648 ὁ Κ. Περιέρος ἔκαμε τὸ πείραμα τοῦτο. Συνοδευόμενος ὑπὸ πολλῶν ἐπισήμων ἀτόμων, παρεγένετο εἰς τὸν κῆπον τοῦ μοναστηρίου τῶν Φραγκισκανῶν, κείμενον πρὸς τὸ κατωφερὲς τῆς πόλεως τοῦ Κλερμόντου. Ἐκεῖ ἔχυσεν ὑδράργυρον εἰς δύω ὑελίνους σωλήνας τεσσάρων ποδῶν τὸ μῆκος καὶ ἐντελῶς ὁμοίους πρὸς ἀλλήλους· τοὺς σωλήνας τούτους ἀνέστρεψεν ἐντὸς δοχείου πεπληρωμένου ὑδραργύρου, καὶ ἐβεβαιώθη ὅτι εἰς ἀμφοτέρους ὁ ὑδράργυρος ἀνέβαινεν εἰς ὕψος 26 δακτύλων καὶ 3 1[2 γραμμῶν. Ὁ εἷς τῶν σωλήνων τούτων ἀφέθη εἰς τὴν φύλαξιν μοναχοῦ τινος, ὁ δὲ ἕτερος μετεφέρθη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ **Puy-de Dôme**, εἰς 1,000 μέτρα ὑπεράνω τοῦ Μοναστηρίου. Ἐκεῖ ὁ σωλὴν ἐπληρώθη ἐκ νέου καὶ εὑρέθη ὅτι ὁ ὑδράργυρος δὲν ἀνέβαινε πλέον παρὰ εἰς 23 δακτύλους καὶ 2 γραμμάς.

« Τὸ πείραμα τοῦτο, λέγει ὁ Κ. Περιέρος, μᾶς ἐνέπλησε θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως, καὶ τοιαύτην περιέργειαν μᾶς ἐνέπνευσεν ὥστε, πρὸς ἰδίαν ἡμῶν εὐχαρίστησιν, ἠθελήσαμεν νὰ τὸ ἐπαναλάβωμεν. Πεντάκις τὸ ἀνενέωσα, ἀκριβέστατα, εἰς διάφορα μέρη τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, ἄλλοτε μὲν ἐν τῷ ἐκεῖσε εὑρισκομένῳ παρεκκλησίῳ, ἄλλοτε δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ, ἄλλοτε ἐν ὑπαίθρῳ, ἄλλοτε ὑπὸ στέγην, ἄλλοτε ὑπὸ τὸν ἄνεμον, ἄλλοτε ἐν εὐδίᾳ, ἄλλοτε ἐν διαστήματι ὑετοῦ καὶ ὁμίχλης, τὰ ὁποῖα ἐνίοτε μᾶς ἐπεσκέπτοντο, ἀφοῦ ἑκάστοτε ἐκαθάρισα ἐπιμελέστατα τὸν ἀέρα τοῦ σωλῆνος, καὶ πάντοτε εὑρέθη καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς δοκιμασίας τὸ αὐτὸ τοῦ ὑδραργύρου ὕψος.

« Καταβαίνοντες ἀπὸ τοῦ ὄρους, εἰς θέσιν τινὰ μεσολαβοῦσαν μεταξὺ τῆς κορυφῆς καὶ τοῦ μοναστηρίου τῶν Φραγκισκανῶν, ἐδοκιμάσαμεν ἐκ νέου, καὶ εὑρέθη ὅτι ἐνταῦθα τὸ ὕψος τοῦ ὑδραργύρου ἦν 25 δακτύλων. Τέλος, ἔμαθον παρὰ τοῦ μοναχοῦ εἰς ὃν εἶχον, ὡς εἴρηται, ἀφήσει τὸν πρῶτον σωλῆνα, ὅτι ὁ ἐν αὐτῷ ὑδράργυρος δὲν εἶχε μεταβάλει ὕψος. »

Τῇ ἐπαύριον τῆς ὁριστικῆς ταύτης δοκιμασίας, ὁ Κ. Περιέρος ἔκαμεν ἄλλην ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὑψηλοτέρου τοῦ μοναστηρίου πύργου, ὑψουμένου 20 πήχεις ὑπὲρ τὴν ῥηθεῖσαν θέσιν, καὶ εἶδεν ὅτι τὸ ὕψος τοῦ ὑδραργύρου εἶχεν ἐλαττωθῆ αὐτόθι κατὰ 2 1[2 γραμμάς.

Δύναταί τις νὰ φαντασθῇ μὲ πόσην εὐχαρίστησιν ὁ Πασχάλης ἔλαβε τὴν ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τούτων. Ἔσπευσε νὰ τὰς πραγματοποιήσῃ λαμβά-

νων ὡς παρατηρητήριον τὸν πύργον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τῆς Βουσερίας, εἰς Παρισίους. Εὗρε δὲ ὅτι εἰς τὴν βάσιν τοῦ πύργου, 25 πήχεων ὕψος ἔχοντος, ὁ ὑδράργυρος εἶχεν ὑψωθῆ κατὰ δύο γραμμὰς πλειότερον ἀφ' ὅσον εἶχεν ὑψωθῆ εἰς τὴν κορυφήν. Οὕτω λοιπὸν εἶχεν ἀνακαλυφθῆ, ὡς αὐτὸς ὁ Πασχάλης ἔλεγε « τὸ μέσον δι' οὗ δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν ἂν δύο μέρη κεῖνται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ὕψους, ἀπέχουν δηλαδὴ ἰσάκις τοῦ κέντρου τῆς γῆς, ἢ ποῖον τῶν δύο εἶναι ὑψηλότερον, ὅσον ἀπομεμακρυσμένα καὶ ἂν ὦσι ταῦτα ἀλλήλων, καὶ εἰς τοὺς ἀντίποδας μάλιστα αὐτοὺς ἂν εὑρίσκωνται· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θ' ἀπέβαινεν ἀδύνατον δι' οἵου δήποτε ἄλλου μέσου.

Ὅπως δήποτε, ἂν ὁ τρόπος οὗτος εἶχεν εὑρεθῆ θεωρητικῶς, πολὺ ἀπεῖχε τοῦ νὰ βληθῇ εἰς πρᾶξιν. Ὁ σίφων τοῦ Τορρικέλλη, γενομένης χρήσεως τῶν ἀναγκαίων πρὸς ἐντελῆ καθαρισμὸν τοῦ ἐν τῷ σίφωνι ἀέρος μέσων, δηλ. ἀναβραζομένου ἐν τοῦ αὐτῷ ὑδραργύρου, εἶναι ἀκόμη τὸ καθ' ἡμᾶς λεκανοειδὲς βαρόμετρον. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ὄργανον ἥκιστα εὐμετακίνητον, τούτου ἕνεκα εἰς διαφόρους τὸ ὑπέβαλον τροποποιήσεις, καθιστώσας αὐτὸ μᾶλλον πρόχειρον· πρὸ πάντων δὲ ἐτελειοποίησαν τὸν τρόπον τοῦ ἀναγινώσκειν ὀρθῶς τὸ ὕψος τοῦ ὑδραργύρου· διότι εὔκολον εἶναι νὰ κατανοήσῃ τις ὁποία ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ ἀκρίβεια εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ἀφοῦ συλλογισθῇ ὅτι, κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Πασχάλη, διαφορὰ ἡμισείας μόνης γραμμῆς δίδωσι διαφορὰν ὕψους περισσοτέραν τῶν ἓξ ὀργυιῶν.

Πολλὰ αἴτια ὑπάρχουσι δυνάμενα νὰ ἐπιφέρωσι κακὴν ἀνάγνωσιν. Καὶ κατ' ἀρχάς, ἐσφαλμένη προκύπτει ἀνάγνωσις, ἂν ὁ παρατηρῶν δὲν ζητήσῃ νὰ βεβαιωθῇ ἐὰν τὸ βαρόμετρόν του εἶναι ἀκριβῶς κάθετον, ἢ ἂν δὲν βάλῃ τὸν ὀφθαλμὸν εἰς ὁριζόντιον πρὸς τὸν ὑδράργυρον σημεῖον, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, ὅσον χαμηλὰ ἢ ὑψηλὰ θελήσῃ ἐπὶ τῆς κλίμακος. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ κλίμαξ δύναται νὰ ἦναι κακῶς διῃρημένη, νὰ ἦναι τεθειμένη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ὑψηλά, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐν τῇ λεκάνῃ ὑδραργύρου, ἐπιφάνειαν ἐξ ἧς ἀπαιτεῖται ν' ἄρχεται ἀκριβῶς ἡ βαρομετρικὴ κλίμαξ. Ἔρχεται ἀκολούθως ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον διαστολὴ τοῦ ὑδραργύρου συμφώνως πρὸς τὸ ψύχος ἢ τὴν θερμότητα τὴν ἐπικρατοῦσαν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ ἀνάλογον τὴν διόρθωσιν. Κατόπιν πρέπει νὰ ἐπιστήσωμεν ὅλην τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ πλάνης τινὸς ἐξαρτωμένης ἐκ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ τοῦ σωλῆνος ἐπὶ τοῦ περιεχομένου ῥευστοῦ. Ἡ ἐνέργεια δὲ αὕτη, καθόσον ὁ σωλὴν εἶναι πλατύτερος ἢ στενώτερος, κατὰ τοσοῦτον ἀποβαίνει μικρὰ ἢ μεγάλη. Τὸ φαινόμενον τοῦτο πηγάζει ἐκ τῆς τριχώσεως, δι' ἧς ὁ ὑδράργυρος, οὐδόλως βρέχων τὸν ὕελον, πιέζεται καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ ὕψους αὐτοῦ.

Τέλος, δύναται νὰ συμβῇ, ὥστε ὁ ὑδράργυρος νὰ ἔχῃ πυκνότητα ἄτακτον, ἀνεξάρτητον τῆς θερμοκρασίας, ἂν, ἐπὶ παραδείγματι, ἀναμιγῇ ἀργύρῳ ἢ μολύβδῳ, ἢ ἂν συνεχεῖς ὑπέστη διϋλισμούς· τὸ αὐτὸ δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἂν φυσαλὶς ἀέρος εἰσέλθῃ ἐν τῷ τορρικελιανῷ κενῷ κτλ. κτλ.

Ὅταν τὰ πολυάριθμα ταῦτα αἴτια τῆς ἀπάτης ἐκλείψωσι, χάρις εἰς τὴν σύντονον προσοχὴν καὶ εἰς τὰς ἀπείρους σοφὰς καὶ λεπτομερεῖς προφυλάξεις; μένει ἔτι νὰ ἐξετάσωμεν ὅ,τι πηγάζει ἐκ τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλης ἀτμοσφαιρικῆς βαρύτητος, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παρατηρήσεως, ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος, ἐν ἄλλαις λέξεσι, καιροῦ.

Ἡ ὕψωσις τοῦ ὑδραργύρου οὐδὲν κοινὸν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μετὰ τῆς εὐδίας ἢ τῆς βροχῆς· ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀνέμου, ἰδοὺ τὸ μόνον πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὁ ὑδράργυρος δεικνύει. Οὕτως, εἰς Παρισίους, ὁ ὑδράργυρος διατηρεῖται εἰς βαθμὸν ὕψιστον ἕνεκα τῶν βορειο-ἀνατολικῶν ἀνέμων, οἵτινες διατελοῦσιν ἀείποτε σχεδὸν ξηροὶ, διὰ τὸν λόγον ὅτι διερχόμενοι δι' εὐρείας τῆς ἠπείρου ἐκτάσεως, ἀπέθεσαν εἰς τὰς χώρας ταύτας τὴν ὑγρασίαν, τὴν ὁποίαν περιελάμβανον.

Ἀπ' ἐναντίας, ὁ ὑδράργυρος ταπεινοῦται ὑπὸ τῶν δυτικῶν ἀνέμων, ἐπιφερομένων τὰς ὁμίχλας τὰς ὁποίας συνέλεξαν τὸν ἀντλαντικὸν ὠκεανὸν διερχόμενοι. Παρ' ἡμῖν λοιπὸν τὸ βαρόμετρον ἐκτελεῖ ἔργον ἀνεμοδείκτου· εἰς Πετρούπολιν ὅμως, ἔνθα καθ' ὅλους τοὺς ἀνέμους βρέχει, οὐδεμίαν δύναταί τις νὰ ἐξαγάγῃ ἔνδειξεν πρὸς τὴν εὐδίαν. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ὑπὸ τὸν ἰσημερινόν. Ἐκεῖ, ὁ ὑδράργυρος μόνον ὑφίσταται, κατὰ πᾶσαν ὥραν, δονήσεις προερχομένας, ὡς φαίνεται, ἐξ εἴδους παλιρροιῶν τῆς ἀτμοσφαίρας. Αἱ δονήσεις δὲ αὗται εἰσὶ τοσοῦτον τακτικαὶ, ὥστε τὸ βαρόμετρον δύναται νὰ καθέζῃ τόπον ὡρολογίου. Σημειωτέον ἐν τούτοις, καὶ τοῦτο πρὸς τιμὴν τοῦ ὑδραργύρου, ὅτι ὅπου δήποτε γῆς, ὅταν πολὺ καὶ αἰφνιδίως ταπεινοῦται, προμηνύει προσεχῆ καταιγίδα. Ὑπὸ τὸ κλῖμα ἡμῶν, βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ μὲν ὕψωσις τοῦ ὑδραργύρου συμπίπτει μὲ τὴν εὐδίαν, ἡ δὲ ταπείνωσις μὲ τὴν κακοκαιρίαν. Ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένοντο ἀκριβεῖς παρατηρήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται ὅτι, παραβαλλομένης τῆς ὑψώσεως τοῦ ὑδραργύρου πρὸς τὸν ἐπικρατοῦντα καιρὸν, τὸ βαρόμετρον θέλει ψευσθῆ ὡς ἐν πρὸς πέντε. Κατὰ τὴν ἐμὴν ὅμως πεῖραν (διότι ὀλίγαι ὧραι παρέρχονται χωρὶς νὰ ὑπάγω νὰ ἐπισκεφθῶ φιλικῶς τὸ βαρόμετρόν μου), φρονῶ ὅτι ἡ ἐπιστήμη εἶναι ἄδικος πρὸς τὸ φιλάληθες τοῦτο ὄργανον καὶ ὅτι δὲν ἁρμόζει εἰς αὐτὸ ἔλεγχος διαψεύσεως τοσοῦτον ἄδικος. Ὁ ἀναγγελλόμενος καιρὸς ἔρχεται πότε μὲν ταχύτερον, πότε δὲ βραδύτερον, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει τὴν ἀτέλειαν τῆς μηχανῆς, ἐξ ἐναντίας εἶναι μᾶλλον ἀπόδειξις τῆς ἀπειρίας τοῦ παρατηρητοῦ. Βλέπετε λοιπὸν τὸ βαρόμετρόν σας πρωὶ καὶ ἑσπέρας· ἐὰν ὁ μηνίσκος ἦναι λίαν καμπύλος, εἶναι τοῦτο σημεῖον τοῦ ὅτι

ὁ ὑδράργυρος τείνει εἰς ὕψωσιν· ἂν δὲ ὁ μηνίσκος ἦναι κοῖλος ἐμφαίνει τὴν πρὸς κατάπτωσιν τάσιν τοῦ ὑδραργύρου. Τότε κτυπήσετε διὰ τῶν τριῶν μεγάλων δακτύλων τῆς δεξιᾶς χειρὸς τέσσαρας ξηροὺς κτύπους ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ βαρομέτρου, πλησίον τοῦ Τορρικελλιανοῦ κενοῦ καὶ οὕτω ματαιόνετε τὴν πρόσφυσιν τοῦ σωλῆνος, καὶ θέλετε τὸν ἰδεῖ ἀναβαίνοντα ἢ καταπίπτοντα ἅμα ὑπάρχῃ ἐν αὐτῷ διάθεσις νὰ κινηθῇ· μόνον μετὰ τὰς ἐργασίας ταύτας δύνασθε νὰ προεικάσητε περὶ τοῦ καιροῦ.

Ἂν δὲ μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἀκόμη, ὁ ὑδράργυρος ὑψοῦται βραδέως, ἂν ἦναι πολὺ κυρτὸς, ἂν καὶ ἀφοῦ κτυπήσετε τὸ βαρόμετρον ὑψοῦται ἀκόμη, προλέγετε θαρραλέως εὐδίαν· καθ' ὅσον δὲ ἡ εὐδία αὕτη βραδύνει νὰ φθάσῃ, κατὰ τοσοῦτον ἔσεται διαρκής. Ἂν ὅμως ἐναντία ἰδῆτε συμπτώματα, βροχὴν τότε πρέπει νὰ προλέγετε Ἄλλως τε, ὁ προαγγελθεὶς καιρὸς δὲν ἔρχεται συνήθως, παρ' ἀφοῦ ὁ ὑδράργυρος ἐτελείωσε τὴν κίνησίν του δι' ἑνὸς μόνου κτυπήματος, καὶ ἐνίοτε μάλιστα ὅταν ἤρχισε ἐλαφρὰν ὑποστροφῆς κίνησιν.

Βλέπει λοιπὸν ἕκαστος, ὅτι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τοῦ ἀπολύτου ὕψους τοῦ ὑδραργύρου· καὶ πραγματικῶς ἐὰν, ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διετέλεσεν εἰς βαθμὸν ὕψιστον, ταπεινοῦται αἴφνης, δυνατὸν εἶναι νὰ συμβῇ ὑετός τις παροδικὸς, καί τοι τοῦ βαρομέτρου διατηρουμένου ὑπεράνω τοῦ μεταβλητοῦ· ἐπίσης, ἐὰν ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν διέμεινεν εἰς μεγάλην κατάπτωσιν, ὁ ὑδράργυρος ὑψοῦται αἴφνης μικρὸν, ἀναμφιβόλως ἐπισυμβήσεται ἄκρα νηνεμία. Παρατηρητέον ἐν τούτοις ὅτι ἡ μετρία τοῦ ὑδραργύρου ὕψωσις μεταβάλλεται κατὰ τὸ ὕψος τῶν διαφόρων μερῶν. Οὕτως, ἐν Παρισίοις μὲν, τὸ μέτριον ὕψος, τὸ ὁποῖον διαδείκνυσι καιρὸν μεταβλητὸν εἶναι 28 δακτύλων. Ἀλλ' ἐὰν μεταφέρετε τὸ βαρόμετρόν σας εἰς τὸ ἐν Ἀβερνίᾳ Κλερμόντιον, τὸ ὁποῖον εἶναι τόπος ὑψηλότερος, τὸ μεσαῖον ὕψος θὰ ἦναι μικρότερον· ὁ ὑδράργυρος θὰ φθάσῃ τὸ ὕψος τῶν 28 δακτύλων, ἐν εὐδίᾳ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἅπασαι αἱ ἐπὶ τοῦ πίνακος σημειούμεναι μεταβολαὶ τοῦ καιροῦ διὰ τοὺς Παρισίους, θὰ ἦναι ἐσφαλμέναι διὰ τὸ Κλερμόντιον. Ἕκαστος λοιπὸν τόπος, ἀναλόγως τοῦ ὕψους αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ τὸν πίνακα τοῦτον διαφόρως τεθειμένον ἐπὶ τῆς βαρομετρικῆς κλίμακος· οὕτως ἡ φέρουσα αὐτὸ πλάξ εἶναι κινητὴ εἰς τὰ καλῶς ὠργανισμένα βαρόμετρα.

Ἀκουσα πολλάκις τινῶν θαυμαζόντων πῶς δίδεται πίστις εἰς τὰ προμηνύματα βαρομέτρου ἐν περιφράκτῳ κατακεκλεισμένου θαλάμῳ. Ἰδοὺ ὅμως τί ἀποκρίνεται εἰς αὐτοὺς ὁ δ' Ἀλεμβέρτιος.

« Ὁ ὑδράργυρος τοῦ βαρομέτρου τὸν αὐτὸν βαθμὸν διατηρεῖ, εἴτε ἐν κατακεκλεισμένῳ θαλάμῳ εὑρίσκεται, εἴτε ἐν ὑπαίθρῳ ἐκτίθεται, διότι ὁ ἀὴρ τοῦ θαλάμου τούτου, καί τοι μὴ φέρων τὸ βάρος τῆς ἀτμοσφαίρας, οὐδὲν ἧττον εἶναι συντεθλιμμένος. »

Ὁ ἀὴρ λοιπὸν ἀλληλοδιαδόχως συνθλίβεται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἕνεκα λόγων ἀγνώστων ἔτι ἡμῖν, καὶ ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς συνθλίψεως μᾶς γίνεται καταληπτὴ διὰ τοῦ βαρομέτρου. Ὑπελογίσθη ὅτι, ὅταν τὸ βαρόμετρον φθάνῃ τοὺς 28 δακτύλους, τὸ ὁλικὸν βάρος τοῦ ἀέρος τοῦ πιέζοντος τὸ σῶμα ἀνθρώπου συνήθους ἀναστήματος εἶναι 22,035 λιτρῶν. Ὅταν δὲ ὁ ὑδράργυρος ἦναι κάτω τοῦ ἑνὸς δακτύλου, τότε τὸ βάρος τοῦ ἀέρος εὑρίσκεται ἠλαττωμένον εἰς 787 λίτρας. Ἀναμφιβόλως ὁ ἐντὸς ὑπάρχων ἀὴρ φέρει εἰς ἰσορροπίαν τὰς διαφόρους ταύτας πιέσεις· ἐννοεῖ ἐν τούτοις ἕκαστος ὅτι, ἐν καιρῷ καταιγίδος, ὁπόταν ὁ ὑδράργυρος ὑπερμέτρως καταπίπτῃ, ἡ κακοδιαθεσία τὴν ὁποίαν δοκιμάζουν τινὲς δύναται νὰ ἔχῃ, ἐν μέρει, σχέσιν πρὸς τὴν διάφορον ταύτην τῆς ἀτμοσφαίρας συμπίεσιν.

Δὲν εἶναι δὲ πρόσφορον ἐνταῦθα νὰ ἐκθέσωμεν εἰς τὰ καθέκαστα τῆς συνθέσεως τῶν βαρομέτρων. Γνωστὸν εἶναι βεβαίως ὅτι τὰ βαρόμετρα εἰσὶ δύο εἰδῶν, διαφόρων κατ' ἐπιφάνειαν· τὰ βαρόμετρα εἰς τὰ ὁποῖα βλέπει τις ἀπ' εὐθείας τὴν ὕψωσιν τοῦ ὑδραργύρου ἐν σωλῆνι ἀπαρακαλύπτῳ, καὶ τὰ βαρόμετρα εἰς τὰ ὁποῖα δὲν βλέπει τις παρὰ σκιόθηρον, ἐφ' οὗ στρέφεται ἡ βελόνη. Εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα τὸ κυριώτερον μέρος εἶναι πάντοτε ὁ σωλὴν, κρυπτόμενος ὄπισθεν τοῦ σκιοθήρου. Ὁ σωλὴν οὗτος κυρτοῦται εἰς σίφωνα, καὶ τὸ ἀπαρακάλυπτον μέρος εἶναι τῆς αὐτῆς μὲ τὸν σωλῆνα διαμέτρου. Ὅθεν, ὅταν μὲν ὁ ὑδράργυρος καταπίπτῃ ἐν τῷ μεγάλῳ σωλῆνι, ὑψοῦται ἐν τῷ μικρῷ, καὶ ἀντιστρόφως. Ὁ μικρὸς οὗτος σωλὴν εἶναι ἀνεωγμένος ἄνωθεν, ἐν αὐτῷ δὲ ῥίπτεται μικρόν τι βάρος τὸ ὁποῖον ὑψοῦται καὶ καταβαίνει μετὰ τοῦ ὑδραργύρου, καὶ προσδέεται διὰ μετάξης διερχομένης ἐπὶ τροχαλίας καὶ ὑποκρατεῖ ἕτερον ἐλαφρότερον ἀντικείμενον. Εἰς ἑκάστην τοῦ ὑδραργύρου κίνησιν βλέπει τις, ὅτι στρεφομένη ἡ τροχαλία, στρέφει μεθ' ἑαυτῆς τὴν βελόνην τοῦ σκιοθήρου. Ἡ βελόνη λοιπὸν δὲν δεικνύει παρὰ τὴν κίνησιν τοῦ ὑδραργύρου.

Συχνάκις ἤκουσά τινων λεγόντων — « Τὸ βαρόμετρόν μου εἶναι ἐξαίρετον· οὐδέποτε μὲ ἠπάτησε· εἶναι καλήτερον ἀπὸ τὸ τοῦ γείτονός μου.— » Ὁ γείτων, καὶ αὐτὸς, δὲν μένει ὀπίσω, τὰ ἴδια καὶ αὐτὸς λέγει. Ἀμφότεροι ὅμως ἐξίσου ἁμαρτάνουσιν. Ἅμα ὁ μεγάλος σωλὴν καλῶς ἐκαθαρίσθη ἐκ τοῦ ἀέρος (τοῦτο δὲ δύναταί τις νὰ τὸ βεβαιωθῇ παρατηρῶν ἂν ὁ ὑδράργυρος κτυπᾷ πρὸς τὰ ἄνω κτύπημα ξηρὸν καὶ ἱκανὸν νὰ θραύσῃ σχεδὸν τὸν ὕελον,) ἅμα ἡ τροχαλία στρέφεται μετ' εὐκολίας, πρέπει ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ βαρόμετρα νὰ βαδίζουν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, τοὐλάχιστον διὰ τὰς ἀτελεῖς παρατηρήσεις τῆς βροχῆς καὶ τῆς εὐδίας. Μὴ πιστεύωμεν λοιπὸν ὅτ. ἔχομεν βαρόμετρον καλήτερον ἀπὸ τὸ τοῦ γείτονος ἡμῶν καὶ περιοριζώμεθα εἰς τὸ νὰ προσπαθῶμεν ὅπως ἐξαγάγωμεν συμπεράσματα ἔλλογα ἀπὸ τοῦ βαρομέτρου τοῦ κληρωθέντος παρὰ Θεοῦ πᾶσιν ἡμῖν.

Τινὲς ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ κάμνωσι

τὸν εὐφυᾶ, παρατηροῦντες τοῦ βαρομέτρου τὸ ἐμμετάβολον, ἀπεφήνατο ὅτι παρίστησι ἐντελῶς τὸν χαρακτῆρα ὡραίας γυναικός. Πολλάκις, ἐνῷ τὸ πιστεύει τις μένον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον εἰς τὸν *καλὸν καιρόν*, αὐτὸ καταπίπτει αἴφνης εἰς καταιγίδα· ἄλλοτε πάλιν, ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν πεισματωδῶς διέμεινεν ἐν γειτονίᾳ μετὰ τῆς *θυελλης*, αἰφνιδίως ἐπανοφοῦται καὶ ἀπροσδοκήτως τὸ βλέπομεν μειδιῶν τὸ φαιδρότερον τοῦ ἔαρος μειδίαμα. Συμπεραίνουσι δ' ἐκ τούτου οἱ καταφαντασίαν οὗτοι εὐφυεῖς ὅτι, οὔτε εἰς τὰ βαρόμετρα πρέπει νὰ δίδωμεν βάσιν, οὔτε εἰς τὰς γυναῖκας πίστιν. Τὸ κατ' ἐμὲ κολακεύομαι νὰ πιστεύσω ὅτι ἀπέδειξα ὅτι τὰ βαρόμετρα ἔχουσι πάντοτε δίκαιον· ὅσον δὲ διὰ τὰς ὡραίας γυναῖκας, τοῦτο δὲ εἶναι αὐταπόδεικτον.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ). Π. Γ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.

Ο ΚΟΚΚΥΞ.

Εἶναι πτηνὸν παροδικόν. Κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἀφικνεῖται περὶ τὸν Ἀπρίλιον καὶ ἀποδημεῖ τὸν Σεπτέμβριον. Ἡ φωνή του ἂν καὶ μονότονος, εἶναι ἡδονικὴ καὶ γλυκεῖα. Πετᾷ ἀδιακόπως καὶ μετὰ μεγίστης εὐκινησίας, ὡς πράττουσιν οἱ ἱέρακες, χωρὶς νὰ κινῶσι τὰς πτέρυγας.

Ἅπαντα τὰ πτηνὰ πλείστην ἀναλαμβάνουσι φροντίδα ὑπὲρ τῶν νεογνῶν αὐτῶν· μόνος ὁ κόκκυξ μόλις ἐκλεπίσῃ τὰ ὠά του, τὰ ἐγκαταλείπει.

« Ἡ Θήλεια, γράφει διάσημός τις ὀρνιθολόγος, τίκτουσα, ἐναποθέτει τὸ ὠὸν ἐπὶ τῆς χλόης καὶ μεταταῦτα κρύπτουσα αὐτὸ ἐντὸς του πλατέος στόματός της, πετᾷ καὶ ἐναποθέτει τοῦτο εἰς τὴν φωλεὰν ἄλλου τινὸς πτηνοῦ, παρὰ τὰ ὠά τούτου ». Οὕτως ὁ φιλόσοφος Ρουσσῶ, τὸν κόκκυγα βαίως τοῦτον μιμούμενος, ἐξέθετο τὰ τέκνα του εἰς τὰ τροφεῖα τῶν ἐκθέτων παίδων. Ἀλλ' ὁ κόκκυξ ἐκλέγει συνήθως φωλεὰς ὑπολαΐδων, κοσσύφων καὶ ἄλλων, πάντοτε ὅμως πτηνῶν ἐντομοφάγων. Τὴν ἐπιοῦσαν τίκτουσα ἓν ἕτερον ὠόν, ἐναποθέτει τοῦτο εἰς ἄλλην φωλεὰν, καὶ οὕτω ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν μεχρισοῦ ἐξοικονομήσῃ ὅλα αὐτῆς τὰ ὠά, ἅτινα εἰσὶ 5 ἢ 6 τὸν ἀριθμόν. Τὰ πτηνὰ ὑπὸ τὴν ἐπώασιν τῶν ὁποίων ὁ κόκκυξ ἐνεπιστεύθη τὸ ὠόν του, οὐδόλως προσέχουσι, ἀλλ' ἐπωάζουσι καὶ τοῦτο, ὅτε δὲ ὁ νεοσσὸς, γεννηθῇ, τρέφουσι καὶ προφυλάττουσι μὲ τὸ αὐτὸ φίλτρον καὶ τὰς αὐτὰς φροντίδας τῶν ἰδίων τέκνων. Ἀλλὰ τάχιστα ἀνταμείβει τοὺς πόνους τῆς θετῆς μητρός του διὰ τῆς ἀχαριστίας. Αὐξάνων περισσότερον τῶν συγκατοίκων του, μετά τινα καιρὸν δυσκόλως χωρεῖ εἰς τὴν φωλεὰν, τότε καταφεύγει εἰς ἀπάνθρωπόν τι μέσον, ὅπως ἀπολαύσῃ εὐρυχωρίας· συρόμενος πρὸς τὸ βάθος τῆς φωλεᾶς, βάλλων ἓν ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων πτηνῶν ἐπὶ τῶν πτερύγων του, ἀκολούθως σηκονόμενος ῥίπτει αὐτὸ ἄνωθεν, ἐπαναλαμβάνων τὰ αὐτὰ μεχρισοῦ ἐλευθερωθῇ τῶν νομίμων οἰκητῶν καὶ γίνῃ κύριος τῆς φωλεᾶς. Οὕτω τὰ δυστυχῆ πτηνάρια, τὰ ὁποῖα κατεσκεύασαν φωλεὰν καὶ ἐχρησίμευσαν ὡς γονεῖς εἰς τὸν νεοσσὸν τοῦ κόκκυγος, ἀποστεροῦνται παρ' αὐτοῦ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ τέκνα των. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα δὲν τελειόνουσι τὰ δεινά των. Καθόσον ὁ παρείσακτος ἐκεῖνος νεοσσὸς μένῃ ἐπὶ τῆς φωλεᾶς, οὐδ' εἰρήνην ἄγουσι, οὐδ' ἡσυχίαν, διότι εἰσὶν ἠναγκασμένα ἀδιαλείπτως νὰ τρέχωσι πρὸς εὕρεσιν τροφῆς τὴν ὁποίαν χαίνων καὶ κραυγάζων ἁρπάζει, καθὼ εὐσωμος καὶ ἀδηφάγος.

Τὰ ὠὰ τοῦ κόκκυγος εἶναι διὰ τὰ μικρὰ ταῦτα πτηνὰ ἀληθὴς μάστιξ, ὡς ὁ φαντασιώδης Βουρκόλακας παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Ἀνατολῆς, οἵτινες νομίζουσιν ὅτι φέρει τὴν λύπην καὶ τὴν ἐρήμωσιν εἰς ἣν εἰσέλθῃ οἰκίαν.

Α. Β. Β.

Η ΣΟΦΙΑ ΚΡΟΥΒΕΛΛΗ.

Πρό τινων ἐτῶν, δύο νεάνιδες, δύο ἀδελφαὶ, ἀμφότεραι θελκτικαὶ, διήρχοντο πρωτεύουσάν τινα τῆς Γερμανίας. Εἶχον δόσει μουσικήν τινα συμφωνίαν τῆς ὁποίας ἔφερον τὴν εὔσπραξιν εἰς τὰ βαλάντιά των. Πρὸ τῆς πύλης τῆς πόλεως ἐσταμάτησεν αὐτὰς τὸ ἅρμα γυναικὸς ἐπαίτιδος, τῆς ὁποίας

τὸ μὲν ἔνδυμα ἐπρόδιδε παρελθοῦσαν εὐπορίαν, ἡ δὲ φωνὴ μέθοδον οὐ τὴν τυχοῦσαν. Ἀφοῦ τὴν ἤκουσαν μετ' εὐχαριστήσεως, τὴν ἠρώτησαν μετὰ συμπαθείας, καὶ ἔμαθον ὅτι ἦτο ἀρχαία τις μελῳδός, ἐκπεσοῦσα τῆς φήμης εἰς τὴν ἀθλιότητα. Ἡ μία τῶν ἀδελφῶν, ἥτις προωρίζετο διὰ τὸ θέατρον ἐφρικίασεν ἐκ τοῦ τρόμου, καὶ ἐν τῇ εὐγενῇ ὁρμῇ τῆς εὐσπλαγχνίας, ἔδωκε τὸ βαλάντιόν της εἰς τὴν πτωχὴν γυναῖκα. Αὕτη δὲ προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας της δακρύουσα καὶ ἐξετάζουσα αὐτὴν μὲ ὄμμα προφητικόν.

— Τὰ πλούτη καὶ ἡ δόξα θέλουν σὲ ἀνταμείψει, εἶπε· λάβε καὶ φύλαξε τὸ ἐνθύμημα τοῦτο· θέλεις εὕρει ἐν αὐτῷ τὴν ἱστορίαν τῶν δυστυχιῶν μου, ἥτις θέλει γίνει ἡ τῶν εὐτυχιῶν σου.

Καὶ ἡ ἐπαῖτις ἐνεχείρισεν εἰς τὴν νέαν κόρην τὸ τελευταῖον στόλισμά της, μικρόν τι μετάλλιον χρυσοῦν ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦσαν κεχαραγμέναι αἱ λέξεις — *Γερμανία*... *Ἰταλία*... *Ἀγγλία*... *Γαλλία*... Ἐλβίρα... Νόρμα... ἡ Κόρη τοῦ συντάγματος... Ἀμίνα... Ἀβιγαήλ.. Λεονώρα...

Ἡ Σοφία Κρουβέλλη (αὕτη ἦτον ἡ νεᾶνις ἐκείνη, τότε ἄγνωστος) εἶδεν εἰς τὸ δῶρον τοῦτο μαγικόν τι φυλακτόν, καὶ εἰς τὰς λέξεις τῆς ἐπαίτιδος τὴν πρόρρησιν τῆς εἱμαρμένης της. Ἠκολούθησε τῷ ὄντι ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον τὴν διαγραφεῖσαν κλίμακα ἐπὶ τοῦ μεταλλίου, τὸ ὁποῖον φυλάττει καὶ συμβουλεύεται πιστῶς. Ἤρχισεν ἀπὸ τῆς Γερμανίας, μετέβη εἰς Ἰταλίαν καὶ Ἀγγλίαν καὶ ἦλθε, τέλος, εἰς Παρισίους νὰ ἐπιστέψῃ τὴν φήμην της. Τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνεφανίσθη εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Ἐλβίρας, εἰς τὸν *Ἐρνάνη*, καὶ οἱ Παρίσιοι ἐχειροκρότουν τὴν ἐμφαντικὴν ταύτην φυσιογνωμίαν, τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἀνειμένον ἀνάστημά της, τὴν χειρονομίαν της τὴν ἐλευθέραν καὶ εὔτολμον, καὶ τέλος τὴν θαυμασίαν ἐκείνην φωνὴν, τὴν διατρέχουσαν τὴν *διὰ πασῶν* τριῶν σχεδὸν ἀκεραίων ἑπταρωνιῶν. Τὸν νοέμβριον παρέστη, μετὰ τὴν Γρίζην, εἰς τὴν *Νόρμαν* καὶ χείμαῤῥοι ἀνθοδεσμῶν ἔπιπτον εἰς τοὺς πόδας της. Τὸν ἑξῆς μῆνα διεδέχετο ἀπτοήτως τὴν Κυρίαν Ζόνταγ εἰς τὴν *Κόρην τοῦ συντάγματος*. Ἔπειτα τὴν Ἀμίναν εἰς τὴν *Sonnambula*, ἔπειτα τὴν Ἀβιγαήλ εἰς τὸν *Nabucor*, καὶ ὑπὸ τὸ κράνος, τὸν θώρακα καὶ τὴν λόγχην, ἀπέσπα ἀληθῶς βροντὰς χειροκροτήσεων· καὶ τέλος τὴν Λεονώραν εἰς τὸν *Φιδέλιον* τοῦ Βιτόβεν.

Βλέπετε λοιπὸν ὅτι ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ μεταλλίου ἐξηντλήθησαν καὶ ὅλαι αἱ προῤῥήσεις του ἐπληλήθευσαν ἀλληλοδιαδόχως. Δὲν εἶναι δίκαιον ἄρά γε νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη πλουτίζει, καὶ ὅτι ἡ εὐεργεσία οὐδέποτε ἀπόλλυται;

Εἰς τὰς εὐεργεσίας της, τὰς ὁποίας ἡ θαυμαστὴ αὕτη μελῳδὸς δὲν παύει δαψιλεύουσα εἰς τοὺς δυστυχεῖς, συνεργάτην ἔχει καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Μαρίαν τὴν κυμβαλῳδόν.

Ἤδη θέλγει τὰς ἀκοὰς τῆς ἐν Πετρουπόλει ἐκλεκτῆς ἀριστοκρατείας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὁ χειμὼν ἔφθασεν, ἂν καὶ ὁ μὴν Νοέμβριος δὲν μᾶς ἐνθυμίζει τοῦτο, ἀποστέλλων ἡμῖν τὰς ὡραίας ταύτας ἡμέρας τῆς ἀνοίξεως· ἡ ἀστασία, ὡς φαίνεται, πάντοτε συμβαδίζει μὲ τὸ ὡραῖον· ῥίψατε ἓν βλέμμα πρὸς τὸ κλῖμα τῶν Ἀθηνῶν, ἕτερον πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ ἡ ὁμοιότης εἶναι ἐπαισθητή. . . . Ἐνῷ σήμερον ὁ οὐρανὸς εἶναι ἐὔδιος, αὔριον μαῦρα σύννεφα πιθανὸν νὰ ἐπισκιάσωσι τὸν ὁρίζοντα καὶ λαίλαψ τις φοβερὰ νὰ ἐπιπέσῃ καθ' ἡμῶν. Ἐποχὴ τέρψεως καὶ σπουδαιότητος ἐνταυτῷ· ταχυδρόμοι ἔρχονται καὶ ἀναχωροῦσιν ἀναγγέλλοντες ὅτι τὸ ἐν Λονδίνῳ συνεδριάζον συμβούλιον τῶν τριῶν συμμάχων δυνάμεων λύει ὅσον οὔπω τὸ περὶ διαδοχῆς ζήτημα εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Θρόνον, σύμφωνα μὲ τὸ 40 ἄρθρον τοῦ συντάγματος· ποία Ἑλληνικὴ καρδία δὲν εὐχεται τοῦτος;

Εἰσελθε εἰς τὰς λέσχας διὰ νὰ ἴδῃς τοὺς φοιτητὰς αὐτῶν νὰ συζητῶσι τὸ ζήτημα *ὑπὸ νομικὴν ἔποψιν*, τοὺς διδασκάλους τεχνολογοῦντας αὐτό· ἐπισκέψου τὰ ζαχαροφαγεῖα, τὸ καταφύγιον τῆς σπουδαζούσης νεολαίας, διὰ ν' ἀκούσῃς τοὺς λογιωτάτους νὰ διδάσκωσι τὴν τέχνην τοῦ κυβερνᾶν, νὰ ἴδῃς τοὺς ὑπαλλήλους κατηφεῖς διότι ἔχουσι τὸ βαλάντιόν των κενόν. Ὕπαγε εἰς τοὺς ὑπουργοὺς καὶ θὰ ἴδῃς σῳῆνος βουλευτῶν καθημένων ταπεινῶς, ὡς ὁ ὀφειλέτης ἀπέναντι τοῦ δανειστοῦ του, διότι ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἄρχονται αἱ νέαι βουλευτικαὶ ἐκλογαί.

Ἐν Γαλλίᾳ ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων ἄγει καὶ φέρει τὸ ἔθνος κατὰ τὸ δοκοῦν. Ὡς ὁ θεῖός του, ἀφοῦ διὰ τοῦ στρατοῦ καθίδρυσε κυβέρνησιν ἰσχυράν, ἔστρεψε τὸ βλέμμα του πρὸς τὸν λαόν, ἐνεψύχωσε τὴν βιομηχανίαν, ἐνίσχυσε τὴν γεωργίαν, ἀποκατέστησε τὴν ἐμπορικὴν πίστιν καὶ διὰ τῶν σιδηροδρόμων, τῆς ὁδοποιΐας, τῶν δημοσίων ἔργων, ἔδωκεν ἄρτον καὶ ἐπασχόλησιν εἰς τοὺς πτωχούς. Ὁ Πρίγκιψ ἐπεσωρόγισε τὸ ταξείδιόν του διὰ πράξεως δικαίας καὶ ἐθνικῆς, ἀπελευθερώσας τὸν Ἀβδὲλ-Καδέρ.

Ἰδοὺ ἐν συνόψει ὁ λόγος τοῦ προέδρου·

« Ἡ αἰχμαλωσίασου μὲ ἐπροξένει ἀληθῆ λύπην,
» διότι αὕτη μὲ ἐνθυμίζει ἀενάως ὅτι ἡ προλα-
» βοῦσα Κυβέρνησις δὲν διετήρησε τὰς ὑποσχέσεις
» της, ἀπέναντι δυστυχοῦς ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν
» ἄλλο θεωρῶ πλέον ἀτιμωτικὸν διὰ Κυβέρνησιν
» μεγάλου ἔθνους, παρὰ τὸ νὰ παραγνωρίζῃ τὴν
» ἰσχύν της καὶ νὰ ἀθετῇ τὰς ὑποσχέσεις της· ἡ
» γενναιότης εἶναι ὁ καλήτερος σύμβουλος. Εἶμαι
» δὲ πεπεισμένος ὅτι ἡ διαμονή σου εἰς Τουρκίαν
» δὲν θέλει ποσῶς διαταράξει τὴν ἡσυχίαν τῶν
» κατακτήσεών μας εἰς τὴν Ἀφρικήν.

» Ἡ θρησκεία σου, ὡς καὶ ἡ ἐδική μας, μᾶς δι-
» δάσκει νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τὰς θείας βουλάς.
» Ἂν ἡ Γαλλία εἶναι κυρία τῆς Ἀλγερίας, ὁ Θεὸς
» οὕτως τὸ ἠθέλησε, τὸ δὲ ἔθνος πώποτε δὲν θέ-
» λει παραιτήσει τὰς κατακτήσεις του αὐτάς.

Ὁ Ἀβδὲλ-Καδὲρ ἐπιστρέψας εἰς Παρισίους, ἐπεσκέφθη τὸν Ναπολέοντα, ὅστις τὸν ὑπεδέχθη μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης· ἡ περιέργεια τοῦ κοινοῦ ἦτο μεγίστη καὶ τὰ βλέμματα ὅλων τῶν θεατῶν ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸν γενναῖον τοῦτον ἀφρικανόν. Διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν τοὺς ἀναγνῶστάς μας θέτομεν τὴν εἰκόνα του παρὰ πόδας.

Ἰδοὺ ἐν συνόψει ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ πρὸς τὸν Πρίγκιπα·

« Ἐκεῖνος ὅστις εἶναι σήμερον ἐνώπιόν σου, εἶ-
» ναι ὁ παλαιὸς αἰχμάλωτος, τὸν ὁποῖον ἡ γενναιο-
» ψυχία σου ἀπηλευθέρωσε, καὶ ὅστις ἔρχεται νὰ
» σ' εὐχαριστήσῃ διὰ τὰς ἀγαθοεργίας σου, ὁ
» Ἀβδὲλ Καδὲρ, ὁ υἱὸς τοῦ Μαχὶ-ἐδ-Δέν. Ἦλθον
» πρὸς τὴν ὑψηλότητά σου νὰ σ' εὐχαριστήσω διὰ
» τὰς πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας σου, καὶ διὰ νὰ ἀπο-
» λαύσῳ τὴν ἡδονὴν νὰ Σὲ ἴδω· διότι, σοὶ ὁρκίζο-
» μαι ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου τοῦ κόσμου,
» ὅτι εἶσαι, Κύριέ μου, τὸ προσφιλέστατον ἀντι-
» κείμενον τῆς καρδίας μου. Ἔκαμες δι' ἐμὲ πρᾶγ-
» μα διὰ τὸ ὁποῖον ἀδυνατῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω,
» τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο ὑπεράνω τῆς μεγάλης καρ-
» δίας σου καὶ τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς σου. Δὲν
» εἶσαι ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐπαινοῦσι διὰ τοῦ
» ψεύδους, καὶ ἀπατῶσι διὰ τῆς δολιότητος. Ἐ-
» πίστευσες εἰς ἐμὲ, ἀπέῤῥιψες τοὺς λόγους τῶν ἀ-
» πιστούντων εἰς ἐμὲ· μοὶ ἔδωκες τὴν ἐλευθερίαν,
» καὶ ἐγὼ σοὶ ὁρκίζομαι ἐπισήμως ἐν ὀνόματι τοῦ
» Κορανίου *τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀποστόλων*
» *αὐτοῦ*, ὅτι δὲν θέλω πράξει τι ἀντιβαῖνον εἰς
» τὴν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην σου· ὅτι οὐδέποτε
» θέλω λησμονήσει τὰς εὐεργεσίας σου, ὅτι οὐδέ-
» ποτε θέλω πατήσει τὸν πόδα εἰς τὴν Ἀλγερίαν.
» Ὅτε ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ πολεμῶ τοὺς Γάλλους, ἐ-
» λάλησα μὲ τὴν πυρίτιδα ὅσον ἐδυνήθην, καὶ ὅ-
» ταν ἠθέλησε νὰ παύσω πολεμῶν, ὑπέκυψα εἰς
» τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ, καὶ ἀπεσύρθην. Ἡ θρη-
» σκεία μου καὶ ἡ εὐγενὴς καταγωγή μου μὲ ἀ-
» ναγκάζουσιν νὰ τηρῶ τοὺς ὅρκους μου καὶ ν' ἀ-
» ποποιοῦμαι πάντα δόλον. Εἶμαι Χαφίρης (ἀ-
» πόγονος τοῦ Προφήτου), καὶ δὲν θέλω οὐδέποτε
» νὰ κατηγορηθῶ ἐπὶ δολιότητι. Πῶς τοῦτο ἤθε-
» λεν εἶσθαι δυνατὸν ὅτε ἡ ἀγαθότης σου, τοσοῦ-
« τον λαμπρῶς ἐπ ἐμοῦ ἐξησκήθη; Αἱ εὐεργεσίαι
» εἶναι δεσμὸς κρατῶν ἐκ τοῦ τραχήλου τοὺς
» γενναιοψύχους ἄνδρας.

« Εἶμαι μάρτυς τοῦ μεγαλείου τῆς Αὐτοκρα-
» τορίας σου, τῆς δυνάμεως τοῦ στρατοῦ σου, τοῦ
» ἀπείρου πλούτου τῆς Γαλλίας, τῆς τιμιότητος
» τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς καὶ τῆς εὐθύτητος τῶν πρά-
» ξεων αὐτοῦ. Δὲν δύναταί τις νὰ πιστεύῃ ὅτι
» εἶναι δυνατὸν νὰ σᾶς καταπολεμήσῃ καὶ ν' ἀν-
» τισταθῇ εἰς τὴν θέλησίν σας ἄλλος τις, ἐκτὸς
» τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ. Ἡ πρὸς ἐμὲ εὔνοια καὶ
» ἀγαθότης σου, μὲ κάμνει νὰ ἐλπίζω, ὅτι θέλεις
» διατηρήσει ἐν τῇ καρδίᾳ σου θέσιν δι' ἐμέ· δι-
» ότι ἤμην μακρὰν σοῦ, καὶ ἤδη εἶμαι μεταξὺ
» τῶν οἰκείων σου. Ἐὰν δὲν εἶμαι ἴσος πρὸς τοὺς
» φίλους, ὡς πρὸς τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας εἰς
» σὲ ἀποδίδουσιν, εἶμαι ἴσος μὲ αὐτοὺς ὡς πρὸς
» τὴν ἀφοσίωσίν μου πρὸς σέ. Ὁ Θεὸς νὰ αὐξή-
» σῃ, τὴν ἀγάπην ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν φίλων σου,
» καὶ τὸν τρόμον ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν σου·
» Δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ προσθέσω εἰμὴ, ὅτι
» παραδίδω ἐμαυτὸν εἰς τὴν φιλίαν σου. Σοὶ ἀ-
» ποτείνω τὰς εὐχάς μου, καὶ ἀνανεῶ τὸν ὅρ-
» κον μου.

» Ἐγράφη παρὰ τοῦ Ἀβδ-ἑλ-Καδὲρ-Βὲν-Μαχὶ-
» ἐδ-Δὲν (τῇ 18 (30) Ὀκτωβρίου 1852.)»

Ἡ Γερουσία συνῆλθε κατὰ τὴν γενομένην πρόσκλησιν τοῦ Ναπολέοντος τὴν 4 Νοεμβρίου καὶ εἰς τὴν ἔναρξιν τῶν συνεδριάσεων αὐτῆς ὁ ὑπουργὸς τοῦ Κράτους ἀνέγνω τὸ διάγγελμα τοῦ Πρίγκηπος Προέδρου ἐν τῷ ὁποίῳ παρατηροῦνται ἰδίως αἱ ἑξῆς περικοπαί.

» Ἐν τῇ ἐπανορθώσει τῆς Αὐτοκρατορίας ὁ
» Λαὸς εὑρίσκει οὐχὶ μόνον ἐγγύησιν εἰς τὰ συμ-
» φέροντά του, ἀλλὰ καὶ ἱκανοποίησιν τῆς δικαίας
» φιλοδοξίας του· ἀσφαλίζει τὸ μέλλον καὶ κλείει
» τὴν ἐποχὴν τῶν ἐπαναστάσεων, καθιεροῦσα ἐκ
» νέου τὰς κατακτήσεις τοῦ 1780. Ἀνεγείρει δὲ
» μετ' ἐλευθερίας καὶ σκέψεως ὅτι πρὸ τριάκον-
» τα ἑπτὰ ἐτῶν ἡ Εὐρώπη ὁλόκληρος· εἶχε κα-
» ταστρέψει, διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ὅπλων, ἐν μέσῳ
» τῶν συμφορῶν τῆς πατρίδος, καὶ οὕτω τὸ ἔ-
» θνος ἐκδικεῖται εὐγενῶς τὰ ἀτυχήματά του, μήτε
» θύματα πράττων, μήτε τὴν ἀνεξαρτησίαν τινὸς
» ἀπηλοῦν, μήτε διαταράττον τὴν εἰρήνην τοῦ κό-
» σμου· δὲν παραγνωρίζω μ' ὅλα ταῦτα πόσον εἶ-
» ναι φοβερὸν τὸ νὰ δεχθῶ σήμερον καὶ νὰ θέσω
» ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου τὸ στέμμα τοῦ Ναπολέον-
» τος· ἀλλ' οἱ φόβοι μου ἐλαττοῦνται διὰ τῆς ἰδέας
» ὅτι ἀντιπροσωπεύοντα ἐπὶ τοσούτοις τίτλοις τὰ

» συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἐθνικὴν θέλησιν,
» τὸ ἔθνος ἀναβιβάζον με εἰς τὸν θρόνον θέλει
» στέψει αὐτὸ ἑαυτό.

Ἡ Γερουσία ἐξέδωκε ἀκολούθως τὸ ἑξῆς δόγμα, τοῦ ὁποίου τὸ Α΄. ἄρθρον φέρει· « Ἡ Αὐτοκρατορία
» ἀποκαθίσταται. Ὁ Λουδοβῖκος Ναπολέων Βο-
» ναπάρτης εἶναι Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ὑπὸ τὸ
ὄνομα Ναπολέων Γ΄.

Ἄρθρ. Β΄. « Τὸ Αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα εἶναι
» διαδοχικὸν εἰς τοὺς κατιόντας γόνους τοῦ Λου-
» δοβίκου Ναπολέοντος, ἀπὸ ἄρρενος εἰς ἄρρεν,
» κατὰ τὴν τάξιν τῆς πρωτοτοκίας, ἐξαιρέσει τῶν
» γυναικῶν καὶ τῶν ἀπογόνων των.

Ἄρθρον Γ΄. Ἂν ὁ Λουδοβῖκος Ναπολέων δὲν ἔχει υἱὸν, δύναται νὰ υἱοθετήσῃ τοὺς υἱοὺς καὶ τοὺς νομίμους ἀπογόνους εἰς τὰ ἄρρενα τέκνα τῶν ἀδελφῶν τοῦ Αὐτοκράτορος Ναπολέοντος τοῦ Α΄. »

Κατὰ τὴν ἔννοιαν ταύτην θέλει παρουσιασθῆ εἰς ἐπιψήφισιν τοῦ Γαλλικοῦ ἔθνους ἡ πρότασις περὶ τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐν Ἀγγλίᾳ αἱ Βουλαὶ συνῆλθον τὴν 4 Νοεμβρίου ε. ν. Ἡ Βασίλισσα ἔμελλε νὰ ἀναγνώσῃ τὸν λόγον τῆς ἐνάρξεως τὴν 11 τοῦ ἰδίου ε. ν.

Εἰς Πιεμόντιον ἡ ὑπουργικὴ κρίσις διαρκέσασα ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ δυστύχημα τῆς κατὰ τὸ 1848 ἥττης τοῦ Σαρδικοῦ στρατοῦ, εἰς τὴν Νοβάραν ἠπείλει πολλὰ κακὰ, εὐτυχῶς ὅμως νέον ὑπουργεῖον ἐσχηματίσθη τὸ ὁποῖον παρέχει χρηστὰς ἐλπίδας εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἁρμονίας, μεταξὺ τῆς νομοθετικῆς καὶ ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας· εἰς τὴν λοιπὴν Ἰταλίαν ὁ Αὐστριακὸς καὶ Γαλλικὸς στρατὸς διαμένουσι πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως. — Ἐν Βελγίῳ ἐπίσης ἡ ὑπουργικὴ κρίσις ἔφερε κλονισμούς τινας εἰς τὴν δημοσίαν πίστιν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ οἱ φόβοι διεσκεδάσθησαν δια τοῦ σχηματισμοῦ νέου ὑπουργείου.— Ἐν Πορτογαλλίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ, δόξα τῷ Θεῷ, ὑπάρχει ἡσυχία — Τὴν αὐλὴν τῆς Πετρουπόλεως κατέχει πένθος διὰ τὸν θάνατον τοῦ Πρίγκιπος Λεϊχτεμβὲρ, γαμβροῦ τοῦ Αὐτοκράτορος Νικολάου. — Ἐν Ἀμερικῇ ὁ θάνατος τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου Κ. Βέβστερ εἶναι ἡ σπουδαιοτέρα εἴδησις.

Ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας τὸν Σκάμανδρον ποίημα τοῦ Κ. Μ. Γριμάνη ἐκδοθὲν ἐν Σμύρνῃ· ἡ ὑπόθεσις εἶναι Λεσβιακὴ καὶ ἀναφέρεται εἰς ἐποχὴν ἀρχαίαν. Ὁ συγγραφεὺς νομίζομεν ὅτι διὰ τοῦ πρώτου πιθανὸν τούτου ποιήματός του ὑπόσχεται ποιητὴν δόκιμον, καὶ προτρέπομεν αὐτὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀσπαζόμενος τὰς μούσας· τεμάχιά τινα τοῦ ποιήματος τούτου, τὰ ὁποῖα παραπόδας καταχωρίζομεν ἐπιβεβαιοῦσι τὴν κρίσιν μας.

Ἐπὶ βράχων τοῦ Ὀλύμπου κρημνωδῶν καὶ ἠλιβάτων
Τὰ οἰκήματα ὑψοῦνται τῶν θεῶν τῶν ἀθανάτων.
Εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ λάμπει χαλκεότευκτον τὸ δῶμα,
Τοῦ Διὸς., εἰς τῶν ἀνθρώπων ἀθεώρητον τὸ ὄμμα.
Δροσερὰ καὶ μυροφόρος ἐκεῖ αὔρα σιγοπνέει,
Ἐκ πηγῆς σαπφειροχρύσου νᾶμα νέκταρος ἐκρέει.
Καὶ βλαστάνει αὐτομάτως φυτὸν γεύσεως γλυκείας,
Ἡ ὡραία αὐτῶν βρῶσις, τὸ φυτὸν τῆς ἀμβροσίας.
Εἰς τὰ σκότη κλεισταὶ εἶναι τῶν μεγάρων των αἱ θύραι,
Τῆς αὐγῆς μόνον τὰ ῥόδα, αἱ τῆς δύσεως πορφύραι,
Εἰσχωροῦντα ἀεννάως λάμψιν χέουσι γλυκεῖαν,
Καὶ τὴν διαρκῆ αὐξάνουν τῶν θεῶν εὐημερίαν.
Ὁ υἱὸς ἐκεῖ τοῦ Κρόνου τὴν μορφὴν ἀγριωμένος,
Μὲ τὸν κεραυνὸν εἰς χεῖρας καὶ μ' ὀμίχλην κυκλωμένος.
Τὴν ἐκπληκτικήν του δείχνει καὶ δεινὴν κυριαρχίαν
Χάλαζαν, χιόνας χύνων, ἀστραπὰς καὶ τρικυμίαν.
Ἀλλὰ εἰς τὰς χεῖρας φέρων τῶν στοιχείων τὰς ἡνίας,
Ἐμπληροῖ τὴν φύσιν πάλιν τῆς προτέρας ἠρεμίας.
Ἐκεῖ ἔρχεται ἡ Κύπρις, καὶ εὑρίσκει αὐτὸν μόνον,
Καθεζόμενον ἡσύχως εἰς τὸν λάμποντά του θρόνον.
Προχωρούσης, ὑπ' ἀκτίνων κατελάμπετο μυρίων
Ὁ ὁρίζων, καὶ τὰ πάντα ἔμπροσθέν της ἐμειδίων.
Χάριτες πρὸ τῶν ποδῶν της δέσμας ἔῤῥιπτον λειρίων,
Περιΐπτατο ὁ Ἔρως τὰ χρυσᾶ πτερά του σείων.

Ἐπὶ γηραλέου ὄρους κάθηται ἐνθρονισμένος
Ὑψηλόκρημνός τις βράχος μὲ τὰ νέφη ἐνωμένος·
Εἰς τὴν κορυφήν του βρέμει κεραυνὸς ὁ τοῦ χειμῶνος,
Εἰς τὴν ἄβυσσόν του ῥέει ποταμός τις ἀπ' αἰῶνος·
Ὀροπέδιον δὲ κεῖται παρὰ τὴν μακράν του ῥάχιν,
Ὅπου εὔζωνοι γυναῖκες ἄφθονον συνάγουν στάχυν·
Καὶ ῥωγὴ ἐκεῖ ὑπάρχει χαίνουσα καὶ κοιλωμένη,
Καὶ πηγὴ ψυχρῶν ὑδάτων ἐκ τοῦ βάθους ἀναβαίνει,
Ἥτις λούουσα ἀφθόνως τὴν εὐρεῖαν πεδιάδα,
Ἱλαρῶς ῥοχθοῦσα πίπτει εἰς τὴν γύρω της κοιλάδα.
Καὶ ῥυάκια ἐντεῦθεν ἐξαπλοῦνται ὡσὰν κόμη,
Ὑφ' ἧς γίγαντος μεγάλου ἐπισκέπτονται οἱ ὦμοι.
Εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐκείνην μεταξὺ τῆς ἐρημίας,
Ἔφυγε ποθῶν νὰ τύχῃ στιγμὴν μίαν ἡσυχίας.
Οὕτως ὑπὸ κυνηγέτου ἡ τρυγὼν δεδιωγμένη,
Καὶ εἰς κάθε ἄσυλόν της ὕποπτος κ' ἐκπεπληγμένη,
Ἀπροσβάτων ἐντὸς βράχων καταφεύγει τελευταῖον,
Ψυχῆς φρίκην, ψυχῆς πόνον ὅπως παύσῃ ἀπευκταῖον.
Καὶ ἠσθάνθη κατὰ πρῶτον γλυκερὰν τὴν ἐρημίαν,
Καὶ ἠσθάνθη τῆς ψυχῆς του παύουσαν τὴν τρικυμίαν.
Κατ' ἀλήθειαν ὁπόταν μακρυνθῶμεν τῶν ἀνθρώπων,
Εἰς ἀπρόσβατον φυγόντες καὶ μεμονωμένον τόπον,
Τὸ ταχὺ τῆς λύπης βάρος, ἀποσείομεν πρὸς ὥραν,
Διατρέχοντες ἀσμένως κόσμου ἄλλου ἄλλην χώραν·
Ἀλλ' ἂν στρέψωμεν τὸ ὄμμα πρὸς τὴν πάσχουσαν καρδίαν,
Αἰσθανόμεθα ἀμέσως διπλασίαν ἀγωνίαν.

. . . . . .

Ἀληθῶς ἐκεῖ ἡ φύσις τέρψεις ἔδωκεν ἀφθόνους,
Ἐκεῖ τέρπεται καρδία ἐλευθέρα ἀπὸ πόνους·
Χάριτες γλυκεῖαι λούουν τὰ κατάλευκά των μέλη,
Καὶ τὸ ῥόδον εὐωδίαν εἰς ἐκείνας ἀποστέλλει·

Ἐκεῖ πλάτανοι βλαστάνουν εἰς τῶν ποταμῶν τὸ ῥεῦμα,
Καὶ εἰς δάφνας ψιθυρίζει τὸ ζεφύρειον τὸ πνεῦμα·
Ἐκεῖ ἔρως πτερυγίζει εἰς ὡραίους ἐλιχρύσους,
Χρυσαλὶς ἐπαιωρεῖται εἰς τοὺς εὐθαλλεῖς ναρκίσσους·
Καὶ ποιμένες αὐλὸν παίζουν εἰς δασύσκιον δενδρῶνα,
Καὶ τὰ ποίμνιά των βόσκουν εἰς κατάχλοον λειμῶνα·
Καὶ ἡ μέλισσα εἰς κρίνα καὶ εἰς λείρια βομβίζει,
Καὶ ὁ ῥύαξ ἐπ' ὡραίων λιθαρίων κελαρύζει.

Ἔτρεξα ζητῶν πρὸ χρόνων τοὺς ἀρχαίους τοὺτους τάφους,
Εἰς τα κράσπεδα τοῦ ὄρους, ἐπὶ χλοεροῦ ἐδάφους,
Μεταξὺ τῶν μυρσινῶν.
Πλὴν δὲν ἤῦρα οὔτε τάφους, οὔτε στήλας οὔτε ἵππον,
Ἀλλὰ μόνον τῶν ὑδάτων μακρὰν ἄκουσα τὸν κτύπον,
Βρέμοντα εἰς τὸ βουνόν.
Στραφεὶς εἶδα τοὺς κατοίκους πλὴν δὲν εἶχαν τὴν ἀρχαίαν,
Σιδηρᾶν ἐνδυμασίαν, οὔτε περικεφαλαίαν
Λάμπουσαν ὡς ἀστραπήν.
Μακρυνθεὶς δὲ ἀνεπαύθην ὑποκάτω εἰς τὴν πεύκην,
Καὶ ἡσύχως ἀκροάσθην ψιθυρίζουσαν εἰς λεύκην
Ἀηδόνος τὴν μολπήν.
Ὅλα εἶναι ματαιότης, κράζω τότε μετὰ πόνου,
Εἰς τὴν χεῖρα ὅλα κάμπτουν τὴν σιδήρεον τοῦ χρόνου
Τὶ οἰκτρὰ μεταβολή!
Ἀλλ' ὁ ἔργα καταστρέφων τῶν ἀνθρώπων κολοσσαῖα
Εἰς τῆς φύσεως ἀκόμη τὰ μεγάλα καὶ ἀρχαῖα,
Τὴν φθορὰν ἐπαπειλεῖ.

Τὸ θέατρον ἤνοιξε τὴν 6 τοῦ ἱσταμένου μὲ τὸ μελόδραμα οἱ Μαζναδιέροι, τῆς μουσικῆς οὔσης τοῦ διδασκάλου Βέρδη, τὸ πλῆθος ἦτο πολύ· ἀλλ' οὐχὶ ὑπέρμετρον. Αἱ Α. Α. Μ. Μ. παρῆσαν. Ἡ Ἑταιρία τῶν μελῳδῶν εἶναι ἀσυγκρίτως, καλητέρα τῆς παρελθούσης· ὁ βαρύτονος Ὀρλάνδος, ὁ ὑψίφωνος Ὀρτολάνης, ὁ κατώφωνος Καζάλης εὐηρέστησαν τὸ κοινὸν διὰ τοῦ μελῳδικοῦ ἄσματός των· οἱ τελευταῖοι δὲ δύο διεκρίθησαν. Ἡ πρωταγωνίστρια Καμπανία ἐτραγώδησε μὲ χάριν καὶ τέχνην, αἱ ὑψηλαὶ φωναὶ τοῦ ἄσματός της εἶναι ἐξαίρετοι· μ' ὅλον ὅτι εἰσέτι εἶναι ἐναυλος εἰς τὰς ἀκοάς μας, ἡ δραματικὴ καὶ μελῳδικὴ φωνὴ τῆς Κομινότης, ἡ Καμπανία εὐχαριστεῖ, ἡ φύσις ἐδωρήσατο εἰς αὐτὴν πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα ἐστερεῖτο ἡ ἄλλη. Ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὸ σύνολον τῆς παρελθούσης *θεατρικῆς ἀηδίας*, καὶ ἂς εὐχαριστήσωμεν τοὺς σημερινοὺς θεατρώνας διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ προσωπικοῦ.

— Πῶς σὲ ἐφάνη ἡ Καμπανία; ἔλεγεν ἀμύστακός τις νεανίας εἰς ἄλλον ὅμοιόν του κατὰ τὴν ἐσπέραν τῆς πρώτης παραστάσεως. — Δὲν εἶναι ἡ Κομινότη, ἀπήντησεν οὗτος — διατί; — δὲν ἤκουσα φωνὰς χαμηλὰς, — δι' αὐτὸ μόνον, φίλε, πηγαίνεις εἰς τὸ θέατρον, εἰπέ με, ἡ φωνή της εἶναι γλυκεῖα, εὔστροφος, δυνατή; στερεῖται αὕτη σκηνικῆς τέχνης; — Δὲν λέγω τοῦτο, ἀλλ' ὅταν ἀναπολῶ εἰς τὴν μνήμην μου, ὅτι ἡ Κομινότη ἐτραγώδη τὰ *μπάσα* δὲν εὐχαριστοῦμαι εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ εὔστροφον φωνὴν τῆς Καμπανίας, αὐτὸ τὸ ἤκουσα καὶ ἀπὸ μουσικὸν Ἰταλόν. — Εὖγε, εὖγε σὺ εἶσαι ἡ *ἠχὼ τῆς Ἰταλίας ἐν Ἑλλάδι* καὶ θυμοθεὶς ἀνεχώρησε.

Τὰ θεατρικὰ εἰσέτι κόμματα δὲν ἐσχηματίσθησαν, διότι ἡ ὑπέροχος πρωταγωνίστρια Μαρία Ἀγγέλη δὲν ἐφάνη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἃς ἴδωμεν καὶ ταύτην τὴν ὁποίαν κατὰ τοσοῦτον ἐκθειάζουσιν.

Ἄλλοτε τὸ δύσμορφον τῆς σκηνῆς ἐμετριάζετο ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν πλησιεστέρων πρὸς τὴν σκηνὴν θεωρείων, εὐτυχῶς τοιαύτη ἀνάγκη δὲν ὑπάρχει σήμερον. Ἓν μόνον ὡραῖον ἦν μὲ χάριν ἐῤῥιμένον πρὸς τὴν σκηνὴν, ἐδύνατο τὰ πάντα νὰ μεταβάλῃ, τοὺς πάντας νὰ εὐχαριστήσῃ; . . . Εἰς μάτην ὁ θεατὴς ἐζήτει κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην τὸ Ἰόνιον ῥόδον, τὰς δύο νύμφας τὸν Αἰγαίου, τὸν Ὑάκινθον τῆς Ὕδρας, τὴν Ἀγλαὴν χρυσαλίδα τοῦ Δουνάβεως, τὴν τοσαύτην ἐντύπωσιν ποιήσασαν εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ Καρλσβὰδ, τὴν τοῦ Βοσπόρου ἥτις τὸ παρελθὸν ἔτος μὲ τόσην χάριν ἵπτατο ἐπὶ τοῦ θεατρικοῦ ὁρίζοντος . . . τὰ πάντα νεκρά . . . . περὶ τὰ βάθη τοῦ θεάτρου, πρὸς τὴν εἴσοδον ἄνθη τινὰ εὔοσμα διεκρίνοντο, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐπεσκιάζοντο ἐκ τῶν πλησιεστέρων ῥοδοδαφνῶν καὶ καρυοφύλλων.

Ἓν ἐκ τῶν περιεργοτέρων συμβάντων τῆς ἑσπέρας ἐκείνην ἦτον ἡ *ὑψηλὴ θέσις* βουλευτῶν τινῶν εἰς τὸ ὑπερῶον . . . .

ΕΥΘΥΒΟΥΛΟΣ.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Τῷ φίλῳ μου ἐκδότῃ τῆς Εὐτέρπης.

Ὅτι ἂν προσφέρῃ τις ἄποινον ὑπὲρ τῆς σήμερον δικαζομένης ποιήσεως δὲν ἀντλεῖ ἓν μειδίαμα χάριν της ἀπὸ τὰ ἀγέλαστα τῶν δικαστῶν της χείλη.

Ἓν τέκνον τοῦ λαοῦ, ἄμοιρον ὅλως γραμμάτων, μακρὰν τοῦ τύφου τῆς ἀριστοκράτιδος γραμματικῆς, μοὶ ἔπεμψε τὸ παρὰ πόδας τεμάχιον.

Ἡ Εὐτέρπη, προωρισμένας ἔχουσα σελίδας της πρὸς τρύφησιν τῆς ψυχῆς, εἴτε διὰ σπουδαίων μελετημάτων, εἴτε διὰ τοῦ ἀφελοῦς ὡραίου, ἂς δεχθῇ τὸ ἀσμάτιον τοῦτο, ὡς ἀπαρχὴν γλυκείας μελαγχολίας. Ἐν τούτῳ βεβαίως δὲν θὰ εὕρῃ τις ἔκτακτόν τι· ἴσως εἶναί τι σύνηθες κ' ἔχει τὸ ὡραῖόν του εἰς τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸ χάριν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο δὲν ἐμποδίζεται τοῦ νὰ θέλῃ· ὁ ποιητὴς δὲν μειδιᾷ ἐν αὐτῷ ὡσανεὶ ὁ χρόνος νὰ τοῦ ἀπεφύλλισε τὸν Ἀπρίλιον τῆς χαρᾶς του, ἔχει δίκαιον! τὸ θέμα του εἶν' ἔρως γυναικός.

Πλειότερα μὴν ζητήσῃς εἰς τὸ μικρὸν ἔργον τοῦτο· πᾶν τι πάσχει ἐν τῷ κόσμῳ τὰς στερήσεις του· ὁ νῦν καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς μοὶ εἶπε, ὅτι ὁ Παρνασσὸς ἔχει ὅλα τὰ λουλούδια, ἀλλὰ μανοῦσι δὲν ἔχει.

Δ. Δ. Β.

1.

Ξενυχτῶ μὲ τὸ ὁλόχαρο ἀστέρι
Ὅπου παίζει τριγύρω ἡ ἀχνάδα
Τὸ φεγγάρι πρὶν λάμψι νὰ φέρῃ
Ἀπὸ τὰ νέφη, ὅπου τοῦ δίνουν θαμπάδα.

2.

Τὰς πληγάς μου ἀκούω ἀνοιγμένας
Στὸ δαρτό μου τὸ στῆθος αὐτὸ,
Καὶ κρυφὰ σὲ διαβάτη εἶπεν ἕνας
Πῶς τὰ ἴχνη τοῦ χάρου πατῶ

3.

Θὰ πεθάνω καὶ εἰς ἔρημο μνῆμα
Τὰ σκουλίκια θὰ εὑροῦνε τροφὴ
Καὶ ἂς σὲ δέρνῃ διὰ πάντα τὸ κρίμα,
Καὶ ἂς σοῦ μείν' εἰς τὴν ὄψι ἡ βαφή.

4.

Καὶ ἂν ἰδῇς κἀμιᾶς νύχτας φεγγάρι
Νὰ χλωμιάσῃ ποτὲ σὲ ἀστραψιά
Ἔτσι εἰπὲς καὶ ἀπ' αὐτὸν πάγ ἡ χάρι
Καὶ τοῦ χάρου τοῦ μένει ἡ χλωμιά.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΗΘΗ ΤΟΥ ΑΒΔΕΛ ΚΑΔΕΡ. — Εἰς τὴν θύραν τοῦ ξενοδοχείου, ὅπου ὁ Ἐμίρης οὗτος κατέλυσεν ἐν Παρισίοις, φυλάττουσι δύο πολιτοφύλακες, ἀγωνιζόμενοι ἀπαύστως νὰ μακρύνωσι τὸν ὄχλον τῶν περιέργων, οἵτινες προσμένουσι τὴν ἔξοδον τοῦ Ἐμίρη.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του ἐπρόφερε γαλλιστὶ τὴν λέξιν « salon » ζητῶν οὕτω νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὸ κυριώτερον δωμάτιον τῆς κατοικίας του. Ἐκεῖ, ἔσπευσε νὰ ἐρωτήσῃ πόθεν ἔκειτο ἡ Ἀνατολὴ, καὶ πάραυτα εἷς Ἄραψ τῶν τῆς συνοδείας του ἐξήπλωσε τάπητα ὑπὸ τοὺς πόδας του καὶ ὁ Ἀβδὲλ Καδὲρ προσέπεσε πρηνὴς καὶ εἶπε τὴν δέησίν του γεγονυῖα τῇ φωνῇ. Ὁ Σίδη-Ἀλλὰχ, ὁ Καρὰ-Μωαμὲθ καὶ οἱ ἄλλοι σύντροφοί του τὸν ἐμιμήθησαν.

Ὁ Ἀβδὲλ Καδὲρ ἀπέχει ἀπὸ τὸ κρέας, ὅλη του ἡ τροφὴ σύγκειται κυρίως ἐξ ὀρυζίου, ὅπερ ἄλλοτε μὲν τρώγει εἰς ζωμὸν, ἄλλοτε δὲ κατεσκευασμένον εἰς γλύκισμα· Συνεχῶς δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τρώγει ἄρτους μικροὺς γαλακτωμένους, ἐσθίει ἐπίσης εὐχαρίστως χόρτα καὶ ὠπωρικά. Εἰς τὴν τράπεζαν κάθηται μόνος· ἐνίοτε μόνον προσκαλεῖ τὸν ταγματάρχην Βοϊστονὲ, εἰς τὴν φύλαξιν τοῦ ὁποίου ἀνετέθη ἀπὸ τοῦ 1848.

Δὲν δέχεται σχεδὸν κανένα, εἰμὴ τὸν στρατηγὸν Δωμὰ, τὸν ὑπουργὸν τοῦ πολέμου καὶ ἄλλας τινὰς ἐπισήμους ἐπισκέψεις.

Ὁ Ἀβδὲλ Καδὲρ οὐδὲν βῆμα πράττει, ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ὑπουργείου. Ἀγνοεῖ πάντοτε τὴν πρωΐαν τί μέλλει πράξαι τὸ ἑσπέρας. Καὶ καθ' ἣν ἡμέραν ἔμελλε νὰ μεταβῇ εἰς τὸ θέατρον, εἰδοποιήθη μόνον τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ Ἐμίρου συμφωνεῖ ἄριστα πρὸς τὴν στέρησιν ταύτην τῆς θελήσεως ἥτις δὲν ἀπάδει πρὸς τὸν *φαταλισμὸν* τῶν ἀνατολικῶν.

Ἡ συνήθης στάσις τοῦ Ἀβδὲλ Καδὲρ εἶναι ἐπίσημος καὶ σοβαρὰ, ἣν οὐδέποτε ἐγκαταλείπει. Φαίνεται δὲ διηνεκῶς συνηθροισμένος ἐν ἑαυτῷ, περίφροντις καὶ μελαγχολικὸς, καὶ ἥκιστα ἐνθουσιῶν διὰ τὰ θαυμάσια, τὰ ὁποῖα οἱ Παρίσιοι τῷ παριστῶσι.

Ἐν τῷ δωματίῳ του δέεται λίαν συνεχῶς, πάντοτε πρηνὴς πίπτων καὶ μεγαλοφώνως. Γράφει πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν, καθήμενος κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ὀθωμανῶν καὶ κεκλιμένος πρὸς τὰ δεξιά. Πρὸς ὅλους ὅσοι τὸν πλησιάζουσι φέρεται εὐγενέστατα καὶ χαιρετᾷ χαριέστατα διὰ κλίσεως τῆς κεφαλῆς. Κατακλίνεται ἐπὶ εὐρωπαϊκῆς κλίνης, καὶ εἷς τῶν συντρόφων του εὐνάζεται εἰς τὸ αὐτὸ δωμάτιον ἐπὶ στρωμνῆς κατὰ γῆς ἐστρωμένης.

Προσθέτομεν, ὅτι ὅλοι Ἄραβες, οἱ τῆς θεραπείας του, τρέφουσι πρὸς τὸν Ἀβδὲλ - Καδὲρ τὸ βαθύτερον σέβας καὶ πλησιάζουσι αὐτὸν μετὰ ἐξόχου σεβασμοῦ.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὁ Α καὶ Β τόμος τοῦ Ὑποκόμητος τῆς Βραζελόννης ἐξεδόθησαν ἤδη. Ὅσοι τῶν ΚΚ. συνδρομητῶν ἐπλήρωσαν τὴν συνδρομήν των δύνανται νὰ λάβωσι ἀμφοτέρους προπληρόνοντες, εἰς μὲν τὴν Ἑλλάδα δραχ. 2. ἀντὶ δραχ. 1. 50 καὶ τοῦτο διότι ἡ μετατύπωσις ὑπερέβη τὰ 23 τυπογραφικὰ φύλλα Ἐν Τουρκίᾳ Γρόσια 10 συμπεριλαμβανομένων τῶν ταχυδρομικῶν ἐξόδων. Εἰς τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης Φ. 2. Εἰς Αὐστρίᾳ Φιορ 1.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ.

Φαίδων, ἤτοι ἡ Ἐνεστῶσα Ἑλλάς. — Ῥοζάλβα (Διήγημα). — Ἐπιστῆμαι, *Ἱστορία καὶ χρήσεις τοῦ Βαρομέτρου*. — Περίεργα τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας, *ὁ Κόκκυξ*. — Ἡ Κρουβέλλη. — Χρονικὰ τοῦ μηνός. — Ποίησις. — Ποικίλα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Ὁ Ὑποκόμης τῆς Βραζελόννης.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΙ. Οἱ Κόκκυγες — Σοφία καὶ Μαρία Κρουβέλλη. — Ἀβδὲλ-Καδέρ.